

DANMARKS EKSPORTRÅD
UDENRIGSMINISTERIET

ORIENTERING OM WTO 2007

ORIENTERING OM WTO
2007

Om WTO

Verdenshandelsorganisationen World Trade Organisation (WTO) blev grundlagt den 1. januar 1995 som afløser for og udbygning af GATT (General Agreement on Tariffs and Trade). WTO arbejder for at skabe gennemsigtighed, forudsigelighed og ens behandling af alle medlemmer på de internationale markeder. WTO er den eneste globale organisation, der fastsætter og administrerer handelsregler mellem lande i verden. Organisationens handelsaftaler er bindende for medlemslandene, og WTO's domstolssystem kan idømme et land straffetold, hvis det overtræder reglerne.

Danmark i WTO

Danmark har som en lille og åben økonomi en væsentlig interesse i et internationalt, regelbaseret handelssystem. Alternativet er den stærkes ret. En god regulering af den globale økonomi forbedrer mulighederne for handel mellem lande, hvilket giver både mere handel og mere retfærdig handel. Det er til fordel for dansk økonomi, verdensøkonomien og udviklingslandene. I den sammenhæng er det vigtigt for Danmarks handelspolitiske interesser, at EU bruger sin internationale tyngde til at styrke de globale handelsregler.

Fællesskabskompetence for EU's handelspolitik

Den fælles handelspolitik er baseret på Traktatens artikel 133:

1. Den fælles handelspolitik bygger på ensartede principper, navnlig for så vidt angår toldændringer, indgåelse af told- og handelsaftaler, gennemførelse af ensartethed i liberaliseringsforanstaltninger, eksportpolitik og handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger, herunder foranstaltninger mod dumping og subsidieordninger.
2. Kommissionen fremsætter forslag for Rådet vedrørende iværksættelse af den fælles handelspolitik.
3. Skal der føres forhandlinger om aftaler med en eller flere stater eller internationale organisationer, retter Kommissionen henstillinger til Rådet, som bemyndiger den til at indlede de nødvendige foranstaltninger. Disse forhandlinger føres af Kommissionen inden for rammerne af de direktiver, som Rådet kan meddele den, og i samråd med et særligt udvalg, der er udpeget af Rådet til at bistå den i dette arbejde. De relevante bestemmelser i artikel 300 finder anvendelse.
4. Ved udøvelse af de beføjelser, som i denne artikel er tillagt Rådet, træffer det afgørelse med kvalificeret flertal.

I henhold til Beretning om Folketingets behandling af WTO-sager afgivet af Europaudvalget den 14. marts 1997 orienterer regeringen hvert halve år om de væsentlige sager, der forventes behandlet i WTO-regi.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	OVERSIGT.....	1
	<i>Doha Udviklingsrunden – en succesfuld afslutning stadig mulig.....</i>	<i>1</i>
	<i>Intet resultat af G4-forhandlingerne .....</i>	<i>1</i>
	<i>Udløb af den amerikanske præsidents handelsforhandlingsbemyndigelse.....</i>	<i>1</i>
	<i>Processen tilbage i Genève.....</i>	<i>2</i>
	<i>Tidsplan? .....</i>	<i>3</i>
2.	Status inden for de forskellige forhandlingsområder.....	5
	<i>Landbrug.....</i>	<i>5</i>
	<i>Industrivarer (NAMA).....</i>	<i>7</i>
	<i>Tjenesteydelser.....</i>	<i>10</i>
	<i>WTO's regelsæt – anti-dumping og subsidier.....</i>	<i>12</i>
	<i>Handelslettelse.....</i>	<i>15</i>
	<i>TRIPS-aftalen.....</i>	<i>18</i>
	<i>Handel og udvikling.....</i>	<i>21</i>
	<i>Handel og miljø.....</i>	<i>26</i>
	<i>Arbejdsgæsterrettigheder i WTO/ILO .....</i>	<i>28</i>
	<i>WTO's tvistbilæggelse.....</i>	<i>29</i>
3.	Optagelse af nye medlemmer.....	31
4.	Færøerne og Grønland i WTO	32
5.	Bilag.....	33
	<i>Bilag 1: WTO's struktur .....</i>	<i>33</i>
	<i>Bilag 2: Codex alimentarius .....</i>	<i>34</i>
	<i>Bilag 3: Oversigt over WTO forhandlings- og arbejdsgrupper 2007 .....</i>	<i>39</i>
	<i>Bilag 4: WTO medlemmer og ansøgerlande pr. 1. august 2007.....</i>	<i>41</i>
	<i>Bilag 5: Beach Club samarbejdet.....</i>	<i>47</i>
	<i>Bilag 6: Aktive panelsager ved WTO med Danmark/EU som part.....</i>	<i>49</i>
	<i>Bilag 7: Begreber og forkortelser.....</i>	<i>57</i>
	<i>Bilag 8: Ministererklæringen fra WTO ministerkonferencen i Hongkong.....</i>	<i>63</i>

1. OVERSIGT

DOHA UDVIKLINGSRUNDEN – EN SUCCESFULD AFSLUTNING STADIG MULIG

Doha-runden, der blev igangsat i november 2001 i Doha (Qatar), er en udviklingsrunde. I erklæringen fra ministerkonferencen i Hongkong december 2005 gentog medlemslandene deres tilslutning til rundens udviklingsdimension, herunder opnåelse af "less than full reciprocity" i det endelige forhandlingsresultat. Hermed lå der i drøftelserne en forståelse for, at udviklingslandene vil skulle bidrage med mindre end i-landene og at LDCerne helt skulle undtages fra krav.

Doha Udviklingsrunden kom efter dens suspension i juli 2006 langsomt tilbage på sporet i november i form af tekniske forhandlinger. Efter positive politiske signaler i starten af 2007 fra et handelsministermøde i Davos, blev generaldirektør Lamys forslag i WTO's generelle råd i februar 2007 om genoptagelse af forhandlingerne vedtaget.

Forhandlingerne har i foråret/forsommeren 2007 kørt i to spor: Dels i G4-kredsen (EU, USA, Brasilien og Indien) og dels i WTO i Genève. Begge processer var indledningsvis præget af et vist momentum, men udeblivelsen af afgørende fremskridt i G4-processen og det fejlslagne møde i Potsdam den 19.-21. juni indebar, at ambitionerne om et gennembrud før sommerferien blev skrinlagt. I løbet af efteråret bragte tekniske forhandlinger i Geneve en række fremskridt, men der forventes fortsat ikke et forhandlingsgennembrud før tidligst primo 2008.

INTET RESULTAT AF G4-FORHANDLINGERNE

Fraværet af et G4-gennembrud i juni skyldtes primært manglende fleksibilitet fra USA og G20-landene med Brasilien som talsmand. Det er dog bemærkelsesværdigt, at EU og USA i løbet af foråret syntes at være nået til enighed om en balance på landbrugsområdet, hvor man gensidigt kunne acceptere henholdsvis den amerikanske reduktion i intern støtte og EU's markedsåbning (toldreduktion).

Potsdam-mødet brød således sammen på NAMA-drøftelserne, primært fordi Brasilien og Indien krævede et væsentligt større spænd mellem toldreduktionerne for i-landene hhv. udviklingslandene, end USA og EU var villige til at acceptere. Imidlertid er der næppe tvivl om, at G20-landene dermed signalerede, at man fandt den reelle landbrugsstøttereduktion fra især USA for lav.

USA's tilbud om et loft for handelsforvridende landbrugsstøtte på ca. 15 mia. USD (mod tidligere tilbud om 22 mia. USD) ligger da også over den faktisk anvendte støtte i 2006 på ca. 11 mia. USD, hvorfor der i en situation med stigende verdensmarkedspriser på fødevarer (og dermed faldende støtte) kun er tale om reduktion af "vand" i støtteniveauet. Det kan dog også ses som et fremskridt at få dette niveau bundet, så støtten ikke stiger i perioder med lave fødevarerpriser. Den underliggende sammenhæng mellem landbrug og NAMA, som hele tiden har været temaet i trekanten mellem USA, EU og G20, eksisterer derfor fortsat.

Til trods for at G4-processen kørte ind i en blindgyde og hermed formentlig har udspillet sin rolle som decideret forhandlingsforum, er det dog værd at bemærke, at der sideløbende hermed i løbet af foråret fortsat skete små fremskridt i WTO-sporet på de tekniske forhandlinger i Geneve.

UDLØB AF DEN AMERIKANSKE PRÆSIDENTS HANDELSFORHANDLINGSBEMYNDIGELSE

I juli måned 2007 udløb den amerikanske præsidents handelsforhandlingsbemyndigelse, hvorved de indenrigspolitiske forhold i USA

skabte tvivl om mulighederne for en aftale. Bemyndigelsen indebærer, at Kongressen skal tage stilling til et eventuelt WTO-resultat i sin helhed, hvorfor den manglende bemyndigelse medfører, at Kongressen kan forholde sig til enkeltelementer og således eksempelvis vælge alene at stemme imod de kontroversielle forslag hvorved aftalen ikke godkendes. Det står endnu ikke klart, hvornår Kongressen vil tage stilling til en fornyelse af handelsbemyndigelsen. Men amerikanske forhandlere har hævdet, at Kongressen vil kunne tage stilling hertil inden præsidentvalget til november, hvis der foreligger en substantiel aftalepakke.

PROCESSEN TILBAGE I GENÈVE

Efter G4-sammenbruddet i juni kom der således fornyet fokus på de multilaterale forhandlinger i Genève. Formændene for henholdsvis landbrugs- og NAMA forhandlingsgrupperne, Crawford Falconer (New Zealand) og Don Stephenson (Canada), fremlagde på den baggrund i juli 2007 udkast til kompromispapirer til brug for de videre drøftelser. Papirerne indeholdt en række mulige løsningsforslag, som efter formændenes eget skøn udgjorde rammerne for en "landingsbane" for Doha-runden.

Falconer berørte i landbrugspapiret de centrale elementer i forhandlingerne - intern støtte, eksportkonkurrence og markedsadgang. Fsva. Den interne støtte har fokus primært været rettet mod reduktion af støtten i USA og papiret lagde op til at USA's interne støtte skulle reduceres til et beløb på mellem 13-16,4 mia. USD/år. Dette ville svare til en reduktion på 66-73% ift. den handelsforvridende støtte, som man har tilladelse til i dag. For EU's vedkommende lagde papiret op til en reduktion af den interne støtte på mellem 75%-85%. EU tilbød i oktober 2005 en reduktion på 70%, men har siden tilkendegivet, at man kunne strække sig længere.

Ved ministermødet i Hongkong i 2005 blev der truffet aftale om udfasning af alle former for eksportstøtte inden udgangen af 2013. Den plan ser ud til at holde. EU har gennem hele forløbet holdt fast i princippet om parallelitet. Hermed menes, at samtidig med at EU udfaser eksportstøtten skal også eksempelvis USA udfase anvendelsen af eksportkreditter. Ligeledes skal New Zealand m.fl. udfase deres brug af støtte til eksporterende statshandelsselskaber.

Forslaget på markedsadgang gik en smule videre end EU's tilbud, hvilket i så fald vil medvirke til en reduktion i EU's anvendte toldsatsler.

EU har været en væsentlig kraft i bestræbelserne på at drive forhandlingerne fremad. Falconer's tekst lægger således op til toldreduktioner på mere end 50%. Her har EU udvist betydelig fleksibilitet, idet forslaget mere ligger opad G20's forslag end EU's eget fra oktober 2005. Også vedr. følsomme produkter, der skal undergå en mindre toldreduktion end den ellers aftalte, har EU været kompromissøgende og for 'special products', som er ulandenes mulighed for undtagelser, har EU udvist forståelse for deres ønsker. Det samme er tilfældet for bomuld, hvor EU har accepteret et forslag fra de bomuldsproducerende afrikanske lande.

Et revideret landbrugspapir ventes omkring starten af februar 2008 og forhåbningen er, at det vil indsnævre forhandlingsrammen yderligere.

Det i juli 2007 fremlagte NAMA-papir blev set som et modigt skridt fra forhandlingsgruppeformanden, fordi Stephenson bød ind med egne forslag på en række kontroversielle punkter, der i forhandlingsgruppen langt fra var opnået enighed om. Spørgsmålet om niveauet for de toldkoefficienter, som hhv. i-landene og udviklingslandene skal anvende mhp. fastsættelse af toldreduktion, udgjorde et af disse kontroversielle punkter. Stephenson foreslog, at i-landenes koefficienter blev 8-9 og udviklingslandenes 19-23. EU og USA anfægtede NAMA-papiret og de foreslåede koefficienter for ikke at ville levere reel ny markedsadgang i udviklingslandene, medens udviklingslandene med NAMA-11-gruppen og G20 i spidsen, kritiserede papiret for ikke at leve op til princippet om "less than full

reciprocity." Man mente, at de to papirer tilsammen lagde op til, at udviklingslandene skulle bidrage med relativt mere på industriområdet end i-landene på landbrugsområdet.

Mens landbrugspapiret i store træk fik "grønt lys" som grundlag for de videre forhandlinger, medførte den kritiske modtagelse af NAMA-papiret, at processen blev forsinket og skabte usikkerhed om, hvorvidt landene kunne acceptere papiret som udgangspunkt for de videre forhandlinger.

September og første halvdel af oktober var kendetegnet ved hektisk mødeaktivitet i landbrugs- og NAMA-forhandlingsgrupperne, hvilket af mange tolkedes som tegn på, at forhandlingerne havde fået en smule mere medvind.

Måske netop derfor kom det som en overraskelse, da Sydafrika på vegne af en stor gruppe udviklingslande på mødet i WTO's Generelle Råd den 9. oktober fremsatte en række skærpede krav til NAMA-modaliteter. Mens EU reagerede forholdsvis afdæmpet, tog USA kraftigt afstand fra det sydafrikanske indlæg. Nogle iagttagere stillede spørgsmålstegn ved, om Doha-forhandlingerne kunne fortsætte med så store forskelle så sent i processen.

På den baggrund var der således betydelig interesse for meldingerne fra IBSA-mødet mellem Sydafrika, Indien og Brasilien i Pretoria medio oktober. I mødets sluterklæring bekræftede de tre lande deres vilje til at opnå et fair resultat, at bidrage til markedsåbninger på landbrugs-, industri- og serviceområdet og anerkendte, at formændene for forhandlingsgruppernes oplæg til kompromispapirer udgjorde en god basis for de videre forhandlinger. Dermed var grundlaget for at fortsætte forhandlingerne tilstede.

TIDSPLAN?

De reviderede landbrugs- og NAMA-papirer har været undervejs i efteråret 2007 og forventes at blive præsenteret i starten af februar 2008. Den første tekst vedrørende WTOs regler blev fremlagt i slutningen af november måned, medens teksten vedrørende tjenesteydelser endnu ikke er fremlagt. Hvis forhandlingerne vedr. landbrug og NAMA forløber godt, anses det ikke for udelukket, at det vil være muligt at fremlægge tekst til politisk vedtagelse i løbet af foråret 2008, indeholdende modaliteterne - rammerne - for medlemslandenes konkrete forpligtelser med hensyn til eksempelvis markedsadgang. De konkrete forpligtelser vil skulle etableres i en efterfølgende fase.

Mens et sådant scenarie betragtes som teknisk muligt, er der mere tvivl om, hvorvidt det også politisk er realistisk. Tvivlen knytter sig specielt til USA, men også i nogen grad til EU og udviklingslandene. I relation til USA angår tvivlen bl.a. præsidentens muligheder for at opnå Kongressens accept af et resultat. For EU's vedkommende er spørgsmålet, hvor grænserne for Kommissionens mandat går særligt på landbrugsområdet, hvor EU må forventes at skulle vise yderligere fleksibilitet i den afgørende forhandlingsfase. For udviklingslandene er især landbrug vigtigt, herunder undtagelser for 'special products' og betingelser for en særlig beskyttelsesmekanisme (SSM). Indien er en nøglefigur i denne sammenhæng.

Det er en udbredt opfattelse, at mulighederne for et kompromis vil blive formindsket, jo længere vi kommer ind i 2008 pga. den amerikanske valgkamp, der vil præge billedet og derved reducere muligheden for en aftale i denne omgang.

Derfor har generaldirektør Lamy understreget, at der senest i februar-marts 2008 må skabes et gennembrud, hvis ikke forhandlingerne skal ligge stille under præsidentvalget. I den forbindelse er det bemærkelsesværdigt, at forhandlingerne på landbrugsområdet nu teknisk set er så langt fremme, at der generelt er forventning om, at det vil være muligt at færdiggøre arbejdet mhp. politisk stillingtagen. Spørgsmålet bliver så, om der vil være politisk vilje til at træffe de nødvendige valg. Hertil kommer usikkerhed omkring den samlede balance i Runden,

herunder ikke mindst til et resultat på industriområdet, hvor mellemindkomst-lande som Brasilien, Indien og Kina vil skulle vise fleksibilitet.

2. STATUS INDEN FOR DE FORSKELLIGE FORHANDLINGSOMRÅDER

LANDBRUG

STATUS I FORHANDLINGERNE

Efter udeblivelsen af afgørende fremskridt i G4-processen og det fejlslagne Potsdam møde i juni blev **landbrugsforhandlingerne** sendt retur til Genève og WTO-sporet. Fraværet af et G4-gennembrud til trods er det dog bemærkelsesværdigt, at EU og USA synes at være nået til en form for enighed om en balance på landbrugsområdet f.s.v. angår henholdsvis den amerikanske reduktion i intern støtte og EU's markedsåbning.

I forlængelse af ovennævnte fremlagde formanden for landbrugsforhandlingsgruppen Crawford Falconer medio juli 2007 udkast til kompromispapiret "Draft modalities for Agriculture" til brug for de videre drøftelser. Papiret blev modtaget forholdsvis positivt og fik i store træk "grønt lys" som grundlag for de videre drøftelser.

Det resulterede i et intensivt forhandlingsforløb i efteråret, hvor de to centrale spørgsmål fortsat var USA's villighed til at reducere den interne handelsforvridende støtte samt EU's fleksibilitet vedrørende markedsadgang for landbrugsprodukter. I den forbindelse var det interessant, at USA ultimo september udmeldte parathed til at forhandle inden for rammerne af det fremlagte kompromispapir. Ifølge papiret skal USA reducere loftet for støtten til et beløb på mellem 13 - 16,4 mia. \$/år, svarende til en reduktion på 66-73 % i forhold til den handelsforvridende støtte, som man har tilladelse til i dag. USA har dog gjort dette tilsagn betinget af, at der opnås væsentlig ny markedsadgang både for landbrugs- og industriprodukter.

Gul, blå og grøn boks (fra Uruguay Aftalen, 1994)	
Gul boks (Amber box):	Produktions- og prisstøtte med handelsforvridende virkning (pålagte restriktioner og lofter)
Blå boks (Blue box):	Produktionsafhængig intern støtte, men til begrænsede mængder og/eller dyreenheder (undtaget fra reduktionsforpligtelsen i den gule boks)
Grøn boks (Green box):	Støtte med minimal/ingen handelsforvridende effekt (tilladt uden budgetmæssig begrænsning)

For den mest handelsforvridende støtte (Gul boks) og den mindre handelsforvridende støtte (Blå boks) opererer kompromispapiret med produktspecifikke lofter. Dette vil sikre, at der sættes et loft for den støtte, der må gives til enkeltprodukter. Andre centrale elementer i kompromispapiret omfatter en præcisering af spillerummet for toldnedsættelser og håndtering af undtagelser (bl.a. i form af følsomme produkter og "special products") samt konkretisering af forslag vedrørende udfasning af eksportstøtte inden 2013. F.s.v. angår bomuldssektoren foreslås tillige en væsentlig reduktion af den handelsforvridende støtte, primært med USA som adresse.

Medens landbrugspapiret på detaljeret vis har beskrevet den interne støtte, markedsadgang og eksportkonkurrence, havde Falconer på spørgsmålene om special products, SSM og tropiske produkter nøjedes med at fremsætte en række overvejelser og ikke egentlige modaliteter. En afklaring af modaliteterne på disse emner og en fremdrift i forhandlingerne på disse områder er naturligvis påkrævet, før der kan opnås generel enighed om teksterne.

EU har igennem hele processen, på en række vigtige områder som markedsadgang og intern støtte været aktiv, engageret og vist ønske om at få Doha-runden i hus. Formanden for forhandlingsgruppen forventes at fremlægge et revideret kompromispapir i starten af februar. Forhåbningen er, at det reviderede forhandlingspapir vil medvirke til at indsnævre forhandlingsrammen yderligere for derved at skabe grundlag for en overordnet politisk accept af et samlet forhandlingsresultat.

INDUSTRIVARER (NAMA)

FORHANDLINGSMANDAT

Rammeaftalen fra august 2004 omtaler behovet for at etablere øget markedsadgang for industrivarer gennem sænkning og eventuelt afskaffelse af told og ikke-toldmæssige handelsbarrierer under hensyntagen til følgende, grundlæggende principper:

- Større toldnedsættelse, jo højere tolden på en vare er
- Særlige hensyn for udviklingslandene, fx særligt store toldnedsættelser i i-landene for udviklingslandenes vigtigste eksportvarer, længere gennemførelsesperioder i udviklingslandene og mindre krav til toldnedsættelser mv.
- Fritagelse af de mindst udviklede lande for at nedsætte deres told (men dog fastlåsning af deres toldsatser med henblik på gennemsigthed og forudsigelighed)
- Både i- og ulande opfordres til at give told- og kvotefri adgang for alle produkter fra de mindst udviklede lande - med undtagelse af våben

Det understreges endvidere i grundlaget for Doha-forhandlingerne, at forhandlingerne skal dække alle vareområder, og der opfordres til tæt samarbejde mellem forhandlingsgruppen og komitéen for handel og miljø med henblik på at adressere spørgsmålet om handel med miljøvenlige varer og tjenesteydelser.

DANSKE/EU-INTERESSER

For udviklingslandenes vedkommende er industrieksporten i de seneste 30 år steget fra 25 % til 75 % af udviklingslandenes samlede eksport, mens landbrugseksporten er faldet fra 50 % til 10 %. Handel med industrivarer er således et vigtigt område, også for mange udviklingslande. 70 % af den industritold, udviklingslandene i dag betaler, går til andre udviklingslande.

EU og Danmark arbejder for at skabe reel ny markedsadgang og større forudsigelighed for handlen med industrivarer - et mål, som gør det nødvendigt at begrænse de høje toldsatser og bekæmpe de øvrige ikke-toldmæssige barrierer, som fortsat kendetegner den globale markedsplads.

EU lægger også vægt på - blandt andet af hensyn til udviklingslandene - at det er vigtigt at fjerne såkaldt toldekalering. Toldekalering indebærer, at varernes stigende forarbejdningsgrad medfører stigende toldsatser. Hvis toldekalering fjernes, vil det være en stor fordel for industrialiseringsprocessen i mange lande. EU har ligeledes luftet idéen om særligt store toldnedsættelser for nogle af udviklingslandenes vigtigste eksportprodukter - tekstiler, sko og beklædning.

EU anerkender, at Doha-runden er en udviklingsrunde. Det er EU's holdning, at udviklingslandene kun skal påtage sig nye forpligtelser, som passer til deres forskellige udviklingsniveauer. Dermed signalerer EU også, at mere udviklede udviklingslande som for eksempel Brasilien, Indien og Kina er nødt til at bidrage med en substantiel reduktion af industritoldsatser, hvis forhandlingerne skal føre til reel nyt markedsadgang. Der er derimod generelt enighed om, at de mindst udviklede lande og andre sårbare økonomier fritages for at nedsætte deres toldsatser yderligere.

Liberalisering af verdenshandelen er i dansk interesse

Danmark er som en lille og åben økonomi afhængig af såvel gode eksport- som importmuligheder. Derfor har vi en naturlig interesse i, at verdenshandelen fortsat liberaliseres. Danmark arbejder især for bedre markedsadgang i de

sektorer, hvor danske virksomheder har særlige interesser, ekspertise og konkurrencefordele. Et højt dansk ambitionsniveau i WTO's forhandlinger om markedsadgang for industrivarer omfatter også særlig hensyntagen til udviklingslandene og deres fortsatte integration i verdensøkonomien. Dette skal ske gennem bedre markedsadgang for deres varer til markederne i i-landene og gennem bedre betingelser for handel indbyrdes mellem udviklingslandene.

STATUS I FORHANDLINGERNE

Ved ministerkonferencen i Hongkong i december 2005 opnåedes en række fremskridt vedrørende de mindst udviklede lande, herunder tilsagn fra i-landene om fri markedsadgang for 97% af de samlede toldlinjer. Ikke mindst EU, som i kraft af Everything but Arms initiativet allerede giver 100% told- og kvotefri markedsadgang, arbejder fortsat på et mere ambitiøst samlet resultat f.s.v.a. de mindst udviklede lande.

Foråret 2007 har budt på talrige konsultationer i NAMA-forhandlingerne. I maj måned blev den formel, som industritolden skal reduceres efter, drøftet for første gang i over et halvt år (jf. forinden). Som nævnt tidligere blev forhandlingerne suspenderet i juli 2006 og en af årsagerne til suspensionen var uenighed om den formel, der skal anvendes til beskæring af toldsatsene for industrivarer.

Uenigheden vedrører især omfanget af reduktion i toldtariffer for hhv. i-landene og udviklingslandene. Reduktionen bestemmes ud fra de koefficienter, der indsættes i formlen. Især mellemkomstlandene i den såkaldte NAMA-11-gruppe ønskede i udgangspunktet, at forskellen mellem de anvendte koefficienter skulle ligge på 20-25, medens EU og USA's holdning var, at en koefficient på 10 for de udviklede lande og 15 for udviklingslandene sammen med paragraf 7 fleksibiliteter, (omtalt paragraf 8 i Hongkong deklARATIONEN), ville give et balanceret resultat. Flexibiliteterne giver udviklingslandene mulighed for at undtage enten 5 % af deres toldlinjer fuldstændigt fra formelbeskæring eller for 10 % af toldlinjerne, gennemføre halvdelen af den reduktion, som formelbeskæringen ellers ville medføre.

Forhandlingsgruppeformanden for NAMA-forhandlingerne fremlagde første udkast til et modalitetspapir den 17. juli 2007. Der var tale om et forholdsvis detaljeret udkast med færre intervaller og åbne spørgsmål end forventet. Koefficient-spørgsmålet lå åbent, men Stephenson's forslag bød på toldkoefficienter på 19-23 for udviklingslandene og 8-9 for i-landene. Det er generelt vurderingen, at Stephenson med sit modalitetspapir "vovede pelsen" ved at fremsætte konkrete forslag til modaliteter, hvis løsning der i forhandlingsgruppen ikke var opnået enighed om. Stephenson's modalitetspapir blev mødt med en moderat kritisk reaktion fra EU og USA som mener, at indholdet ikke er tilstrækkelig ambitiøst i forhold til de koncessioner, man skal give på landbrugsområdet. De foreslåede toldkoefficienter anses ikke at ville levere reel ny markedsadgang.

Blandt udviklingslandene fik Stephenson's papir en hårdere modtagelse. Venezuela, Argentina og Bolivia var i første omgang yderst kritiske overfor teksten. De efterfølgende drøftelser i Geneve har sigtet på at skabe tilslutning til, at papiret skulle danne rammen for de videre forhandlinger. Fremlæggelsen af et forslag fra NAMA-11-gruppen, støttet af visse lande i AVS-gruppen og de små og sårbare økonomier (SVE) på WTO's Generelle Råds møde den 9. oktober, understregede en fortsat modstand mod Stephenson's modalitetspapir, som udviklingslandene kritiserer for ikke at leve op til princippet om "less than full reciprocity." Som respons til NAMA-11+ gruppen, fremlagde en række i-lande et papir, hvori man bl.a. gentog synspunkterne om, at forskellen i de foreslåede toldkoefficienter (og dermed toldreduktion) samt paragraf 7 fleksibiliteterne i Stephenson's papir, netop var udtryk for, at der blev levet op til "less than full reciprocity."

Indholdet af det reviderede NAMA-papir, som forventes klar i starten af februar sandsynligvis efter fremlæggelsen af landbrugspapiret, og dets modtagelse, forudses at blive afgørende for Doha-rundens videre forløb.

Forhandlingerne om industritold - de vigtigste emner

Forhandlingerne om industritold foregår på basis af mange års erfaring med substansen, som udgjorde kernen i GATT. Forhandlingsform og de enkelte meget tekniske delelementer, som for eksempel drøftelserne om at finde den rette toldreduktionsformel, er derfor kendt stof for de fleste WTO-medlemmer.

Et resultat af forhandlingerne afhænger grundlæggende af at skabe enighed om fire centrale spørgsmål:

- Hvilke tal skal ind i en toldreduktionsformel (hvor meget skal toldsatsene reduceres)?
- Hvordan skal man tage særlige hensyn til udviklingslandene?
- Hvordan håndterer man de fortsat mange ubundne toldsatser hos mange WTO-medlemmer, således at disse også bindes og reduceres?
- Er der specifikke sektorer, hvor der skal liberaliseres ekstra meget?

Udover disse fire centrale spørgsmål omfatter drøftelserne i forhandlingsgruppen også ikke-toldmæssige handelsbarrierer, men Rammeaftalen fra 2004 er mindre konkret for så vidt angår, hvad der skal komme ud af forhandlingerne.

"Swiss Formula" - Formel for markedsadgang for ikke-landbrugsvarer

I Doha-rundens forhandlinger om ny markedsadgang for ikke-landbrugsvarer er der enighed vedrørende anvendelsen af en såkaldt "schweizisk formel" som grundlag for toldreduktioner.

En "schweizisk formel" er grundlæggende kendetegnet ved at være *ikke-lineær* - dvs. jo højere toldsats, des større reduktion. I modsætning hertil bevirker *lineær* beskæring procentmæssigt samme reduktion af alle toldsatser. Årsagen til den ikke-lineære tilgang i Doha-runden skyldes et bredt ønske om at få nedbragt især de højeste toldsatser, dels fordi det vil fremme samhandel, dels fordi de højeste toldsatser ofte er tilknyttet produkter af særlig interesse for udviklingslandene.

En "schweizisk formel" ser ud som følger, hvor ' a ' er en koefficient, ' $T1$ ' er den reducerede toldsats og ' $t0$ ' er den gældende bundne toldsats:

$$T1 = \frac{a \times t0}{a + t0}$$

Koefficienten udgør det afgørende element i formlen. Der er enighed om, at formlen skal inkludere to koefficienter, dvs. én koefficient til de industrialiserede lande og én (højere) koefficient til udviklingslandene. Koefficientens størrelse er afgørende for omfanget af toldreduktion: Jo højere koefficient, jo lavere toldreduktion.

Eksempler på konsekvenser af koefficientstørrelser på henholdsvis 10 og 50 med en oprindelig told på 10 %:

Eksempel 1: $T1 = \frac{10 \times 10}{10 + 10} = 5\%$ (den endelige reducerede told)

Eksempel 2: $T1 = \frac{50 \times 10}{50 + 10} = 8,3\%$ (den endelige reducerede told)

TJENESTEYDELSER

Tjenesteydelsesforhandlingerne er i en vis udstrækning sakket bagud i forhold til særligt landbrugsforhandlingerne, men også i forhold til forhandlingerne om industritold. Det har vist sig vanskeligt at skabe den fornødne fremdrift på området, og tjenesteydelsesforhandlingerne har således syntes at afvente et gennembrud på landbrugs- og NAMA-forhandlingerne.

Tjenesteydelsesforhandlingerne er foregået gennem bilaterale forhandlinger og gennem de såkaldt plurilaterale forhandlinger, hvor landene på frivillig basis kan deltage i sektorspecifikke forhandlinger om yderligere liberalisering. Målet med de plurilaterale forhandlinger er at øge kvaliteten af forpligtelserne om markedsåbning inden for udvalgte sektorer, der har særlig interesse for en gruppe af lande. Det vil sige områder, hvor et antal lande selv giver udtryk for, at de ønsker at tage ekstra forpligtelser i forhold til det, man måtte blive enige om i de bilaterale forhandlinger. Det er understreget i Hongkong-erklæringen fra 2005, at de resultater, der måtte komme ud af de plurilaterale forhandlinger, skal udstrækkes til alle WTO-medlemmer, uanset om de deltager i de plurilaterale forhandlinger eller ej. Dette følger også naturligt af WTO-lighedsprincippet om Most Favoured Nation behandling.

Det er EU's klare holdning, at handel med tjenesteydelser er og bør forblive et forhandlingstema placeret parallelt med landbrug og industritold i Doha-forhandlingerne. Det er vigtigt for EU, at Doha-runden ender med et balanceret resultat mellem de forskellige forhandlingsemner. Dette kræver et ambitiøst resultat af forhandlingerne på tjenesteydelsesområdet.

DANSKE/EU-INTERESSER

Tjenesteydelsesforhandlingerne er af stor betydning for Danmark. Sektoren står for 2/3 af den danske omsætning og for ¾ af beskæftigelsen i det danske erhvervsliv. WTO-tjenesteydelsesforhandlingerne er vigtige for Danmark, da danske virksomheder har behov for adgang til et varieret udbud af tjenesteydelser af høj kvalitet, ligesom danske tjenesteydelsesproducenter ved en omfattende WTO liberalisering vil opnå forbedret adgang til en lang række markeder.

I en rapport udarbejdet af konsulentvirksomheden Copenhagen Economics for Økonomi- og Erhvervsministeriet, *Økonomiske effekter ved at liberalisere international handel med tjenesteydelser*, understreges det, at liberalisering af handlen med tjenesteydelser er af afgørende betydning for øget økonomisk vækst og beskæftigelse. Det konkluderes i rapporten, at der er betydelige velfærdsgevinster at hente ved et godt tjenesteydelsesresultat i Doha-runden. Det vil ikke kun være EU, USA og andre industrialiserede lande, der vinder ved liberalisering. Udviklingslandene vil også vinde meget. Den resulterende globale velfærdsstigning vil kunne lede til en årlig velfærdsgevinst på 115-210 mia. EUR. Danske tjenesteydelseserhverv vil kunne opnå en årlig værditilvækst på ca. 4 mia. kr., samt skabelse af ca. 2.000 nye jobs.

Derfor presser man også fra dansk og EU side på for at opnå størst mulig markedsadgang i tjenesteydelsesforhandlingerne.

I de plurilaterale forhandlinger, der for indeværende pågår uden særlig intensitet, er det vigtigt for EU, at der inden for hver af de sektorer, inden for hvilke der måtte være interesse i at forhandle yderligere liberalisering, opnås en kritisk masse af lande, der enten allerede har betydelige andele af den givne sektor, eller hvor der er et potentielt marked for afsætning af tjenesteydelser. Et eksempel herpå er søfartsområdet, hvor det for Danmark har været vigtigt at en så bred gruppe af lande har deltaget i de plurilaterale forhandlinger som muligt.

FORHANDLINGSMANDATET I HENHOLD TIL UDGANGSPUNKTET I DOHA-RUNDEN

Doha-rundens forhandlinger om tjenesteydelser er en del af den indbyggede dagsorden fra Uruguay-rundens (1986-1994) afsluttende ministerkonference i Marrakesh i 1994. Her blev det besluttet, at der i januar 2000 skulle indledes forhandlinger om en liberalisering af handlen med tjenesteydelser. Med Doha-erklæringen fra 2001 fik forhandlingerne et vigtigt skub fremad. Det blev for det første bekræftet, at tjenesteydelsesforhandlingerne indgik i den ny Doha-runde, og for det andet blev der fastsat frister for, hvornår WTO-medlemmerne skulle fremlægge krav til hinanden om markedsadgang på tjenesteydelsesområdet samt tilbud om, hvad man kunne tilbyde hinanden.

Ved mødet i det Generelle Råd i Genève i 2004 bekræftede man Doha-mandatet på tjenesteydelsesområdet. Tjenesteydelser indgik således som et af de fire forhandlingsområder i rammeaftalen fra juli 2004. Ministermødet i Hongkong i 2005 fastlagde forhandlingstemaerne, instrumenterne og forløbet; og Tjenesteydelsesrådets session i september 2007 gav formanden mandat til at udarbejde en tekst om tjenesteydelser, der kan anvendes parallelt med tekster om landbrug og industritold.

Det understreges generelt i WTO tjenesteydelsesforhandlingerne, at disse skal føres med henblik på at fremme alle parters økonomiske udvikling samt på videreudvikling af udviklingslandene, herunder LDC'erne.

WTO'S REGELSÆT - ANTI-DUMPING OG SUBSIDIER

WTO-aftalen om antidumping

Antidumping-aftalen i WTO-regi baserer sig på GATT-aftalens artikel IV om antidumping og udligningstold. Aftalen giver et land ret til at pålægge en vare en ekstra told (antidumping-told), hvis varen sælges til en pris, der ligger under dens normale værdi. Aftalen fastlægger regler for, hvordan medlemslandene kan gribe ind over for dumping. Sigtet er at undgå, at nogen udnytter den friere markedsadgang til at udkonkurrere andre producenter ved at sælge varer til kunstigt lave priser. Antidumping-aftalen opstiller nogle betingelser som skal være opfyldt for, at et land kan indføre en sådan modforanstaltning. Reglerne har været genstand for stor kritik fra økonomer over hele verden, fordi reglerne er for elastiske og upræcise, og dermed både har u hensigtsmæssige effekter og inviterer til misbrug.

WTO-aftalen om subsidier

Aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger behandler et spørgsmål, der altid har været omstridt i internationale handelsrelationer. Generelt dækker subsidier over statsstøtte, som ydes til producenter af varer og tjenesteydelser. Subsidier kan således skabe en kunstig ændring af omkostninger og priser, som kan give virksomheder en fordel i konkurrencen. Subsidier kan imidlertid også ses som udtryk for et politisk ønske om at tilgodese særlige hensyn, som ikke vil blive fremmet under almindelige markedsforhold, fx egnsudvikling, miljøbeskyttelse eller energibesparelse. Subsidier, som i ét land betragtes som en naturlig politisk foranstaltning, kan af andre lande blive opfattet som unfair konkurrence. Dermed er subsidier blevet et oplagt emne for international regulering.

FORHANDLINGSMANDAT

Doha-erklæringens paragraf 28 og 29 pålægger medlemslandene at genforhandle WTO-aftalerne om anti-dumping og subsidier (herunder især i fiskerisektoren) med henblik på at præcisere og forbedre de eksisterende regler. Doha-erklæringen understreger, at de grundlæggende koncepter og principper i aftalerne skal bevares, og at arbejdet skal tage særlige hensyn til udviklingslandene. I rammeaftalen fra august 2004 omtales anti-dumping og subsidier kun kort i form af, at WTO-medlemslandene bekræfter deres støtte til at opnå fremskridt på området.

På ministermødet i Hongkong i december 2005 var emnerne antidumping og subsidier på dagsordenen, men der var ikke forhandlinger om substansen. Der blev dog opnået enighed om en meget generel tekst, udformet som retningslinjer, der forpligter medlemmerne til at indlede forhandlinger om specifikke elementer i en revision af WTO's regelsæt.

DANSKE/EU INTERESSER

Både EU og Danmark arbejder for et forbedret WTO-regelsæt for anvendelsen af antidumping og subsidier.

På subsidie-området arbejder EU for at skabe klarere regler, som kan føre til en væsentlig reduceret anvendelse af subsidier. For så vidt angår subsidier i fiskerisektoren har EU blandt andet været fortalere for at forbyde kapacitetsfremmende offentlig støtte, som kan have en skadelig virkning på

fiskebestandenes bæredygtighed. Det er en linje, som Danmark har fulgt internt i EU i forbindelse med reformen af den fælles fiskeripolitik i 2003 og ved udformningen af reglerne for støtte i den nye europæiske fiskerifond i 2006. I WTO-drøftelserne har dannet sig to indgangsvinkler til subsidieproblematikken: En top-down tilgang, hvor subsidier som udgangspunkt forbydes, men med undtagelser for visse tilladelige subsidier, og så en bottom-up tilgang, hvor subsidier som udgangspunkt er tilladte, men med undtagelser, der beskriver forbudte subsidier. Kommissionen og EU's medlemslande drøfter løbende de emner, som Kommissionen fremsætter i WTO-forhandlingerne, og som kan medvirke til præcisering og forbedring af de gældende regler.

Det er afgørende at få et mere klart regelsæt for anti-dumping for at kunne mindske og helst helt undgå misbrug, som medvirker til konkurrenceforvridning og uretmæssig beskyttelse af udvalgte industrier. I WTO-forhandlingerne har EU spillet en række emner ind i processen, som man mener, bør danne rammen for forhandlingerne. EU's emner har som overordnet sigte at gøre reglerne mere stringente og klare for derved at undgå, at der indføres uretmæssige og uigennemsigtige anti-dumping-foranstaltninger, som medvirker til ekstra omkostninger for berørte virksomheder og forbrugere.

På anti-dumping-området er det især vigtigt for Danmark, at reglerne ikke kan misbruges til at indføre foranstaltninger som beskyttelsesinstrument for at modvirke globaliseringen og den stigende konkurrence fra andre lande. Danmark arbejder derfor blandt andet for, at der i forbindelse med indledende anti-dumping-undersøgelser i højere grad også tages højde for forbrugerinteresser og importørinteresser - og ikke blot producentinteresser som det nuværende WTO-regelsæt begrænser sig til.

Dansk holdning til beskyttelsesforanstaltninger og anti-dumping-regler i EU

En præcisering af både WTO's og EU's eget antidumping-regelsæt er nødvendig for at begrænse brugen og misbrugen af uretmæssige beskyttelsesforanstaltninger. Danmark arbejder aktivt for at præcisere reglerne i EU. Da det er mere end 10 år siden, at EU's defensive handelsinstrumenter senest blev revideret, igangsatte Kommissionen i december 2006 en høringsproces vedr. en reform heraf. Medlemslandene er stærkt splittede herom, og det vil blive vanskeligt at opnå bred konsensus. I samarbejde med ligesindede lande har Danmark arbejdet for mere præcise regler, der tager hensyn til forbrugere og en internationalisering af europæiske virksomheders produktionskæder. På grund af manglende konsensus mellem EU's medlemslande om indholdet i en reform af EU's antidumpingregelsæt har Kommissionen indtil videre valgt at udsætte reformarbejdet til der kan opnås større enighed mellem medlemslandene.

I oktober 2007 præsenterede Ægypten et papir - sandsynligvis skrevet i samarbejde med USA - der reflekterer velkendte amerikanske positioner på zeroing. USA har tidligere præsenteret et forslag til lovliggørelse af zeroing, og det ægyptiske forslag skal ses som et sidste forsøg fra USA på at påvirke formandsteksten. Der er stærke kræfter i Kongressen, som ikke vil acceptere et DDA-runde resultat, hvis det betyder at USA må opgive sin zeroing-praksis.

Der er klar modstand mod forslaget fra en række lande - herunder EU - som opfatter forslaget som et forsøg på at legitimere 'zeroing', blot uden direkte reference til begrebet. Således var en stor del af kritikken af forslaget centreret omkring, at det - ifølge kritikernes opfattelse - bryder med to centrale principper; 'the principle of the product as a whole', samt 'the principle of fair comparison'. Desuden at forslaget underminerer den nuværende aftale på området, og strider imod ræsonnementet samt begrundelserne i afgørelserne fra 'Appellate Body'. Derudover formår forslaget ikke at skabe yderligere klarhed omkring reglerne vedrørende dumping/antidumping. Endelig fremhæver mange kritikere, at forslaget resulterer i stor diskretionær magt hos afgørelsesmyndighederne, som skader forudsigeligheden og stabiliteten for eksportører overalt i verden. Der har alene været positive tilkendegivelser fra USA og Australien, som især har udtrykt interesse for forslagets adressering af 'targeted dumping'.

VIDERE PROCES

Formanden for forhandlingsgruppen, Valles Galmés, offentliggjorde den 30. november 2007 første udkast til tekst på anti-dumping, subsidier og Countervailing Measures (CVM) samt fiskeri-subsidier. Der er i anti-dumpingteksten ændringer til de fleste artikler i Anti-Dumping (AD)-aftalen. De vigtigste er ændringer i sunset-reglerne (dvs. reglerne om genundersøgelse ved udløb af anti-dumpingforanstaltninger), fjernelse af "lesser duty"-princippet og forbud mod at en udløbsundersøgelse automatisk kan pågå efter udløb af den oprindelige 5-årige antidumpingforanstaltning ("back-to-back"-antidumpingundersøgelser). Vigtigst er dog nok, at døren holdes åben for anvendelse af zeroing, hvilket er et hovedkrav fra USA. Endeligt indføres en ny undersøgelse af medlemmernes AD-politik og praksis. De 20 lande, som hyppigst anvender antidumpinginstrumentet, vil skulle undersøges i den første bølge af undersøgelser. Det er den implicite forståelse, at de ændringer, der opnås enighed om i AD-aftalen, hvor det er relevant også skal reflekteres i aftalen om subsidier og udligningstold (SCM-aftalen) f.s.v.a. udligningstold.

I EU's forslag om antisubsidier, er lånefinansiering under markedsrenten (below cost financing) ikke reflekteret i teksten, ligesom amerikanerne ikke bliver imødekommet i forhold til deres forslag om at inkludere et stort antal offentlige støtteprogrammer til problemramte industrier under aftalens forbudte subsidier. Der ændres i art. 14 vedr. beregning af subsidier, ligesom der er ændringer vedr. eksportsubsidier. Teksten vedr. fiskerisubsidier er udformet som et nyt annekst til den eksisterende aftale om subsidier og udligningstold, idet man ikke i den eksisterende aftale har specifikke regler om fiskerisubsidier. Teksten er bygget op som et generelt forbud mod anvendelse af fiskerisubsidier, hvorefter der oplystes en række undtagelser. Der lægges op til forbud mod følgende støttearrangementer:

- subsidier til erhvervelse, konstruktion, reparation, fornyelse, renovering og modernisering af fiskerifartøjer
- subsidier til overførsel af fiskerifartøjer til tredjelande
- subsidier til forskellige former for driftsomkostninger
- subsidier til havneindretning
- indkomststøtte
- prisstøtte

Der foreslås særlig og differentieret behandling af udviklingslande, hvor LDC'erne som første hovedregel undtages fra forbuddene. Dernæst nævnes en lang række særlige regler for udviklingslande, som ikke er LDC'er.

Medio december 2007 fandt der en første drøftelse af formandsudspillet sted i Genève. Teksten blev her mødt med kritik fra alle sider i forhandlingsgruppen. Teksten blev beskyldt for at være ubalanceret og dermed for ikke at reflektere holdningerne i gruppen. Værst gik det ud over antidumpingteksten, der blev beskyldt for ensidigt at tilgodese USA's ønsker i spørgsmålet om zeroing. En del delegationer fandt tillige, at fiskerisubsidieteksten var ubalanceret, medens der ikke var mange kommentarer til de horisontale subsidier, hvor teksten ikke indeholder de store ændringer.

Formanden konkluderede, at forhandlingsgruppen delvist havde opfyldt målet om at starte en ny fase i forhandlingerne baseret på en formandstekst. Han havde noteret sig, at der var blevet stillet store spørgsmål ved hans opfattelse af en balanceret tekst, især på antidumpingområdet. Han opfordrede derfor medlemmerne til - sammen med ham - at finde en ny balance. Der vil finde en detaljeret drøftelse sted af teksten primo 2008.

HANDELSLETTEELSE

FORHANDLINGSMANDAT

Trade Facilitation (TF) er en del af rammeaftalen fra 2004, hvor det i WTO blev besluttet at indlede forhandlinger på flere områder herunder om handelslettelser. Forhandlingsmandatet er at finde i annex D til aftalen og sigter mod at få afklaret og forbedret relevante aspekter af GATT bestemmelserne V, VIII og X for hermed at opnå yderligere handelslettelser for varers bevægelighed, told og godkendelse - inklusiv varer i transit. TF var dog allerede på dagsordenen ved ministermødet i Singapore i 1996.

De tre relevante GATT-bestemmelser indhold uddybes i følgende:

Artikel V vedrører "Freedom of Transit": Definitionen af en vare i transit er en vare, der passerer ét medlemslands territorium på vejen mellem to medlemslande. Det er ikke helt klart, hvad definitionen dækker over - fx om transit dækker over et olierør gennem et territorium eller transport af energi. Derudover foreskriver bestemmelsen, at der skal bruges de mest bejlejlige ruter. Det er også her uklart, om det skal være mest bejlejligt for den, der transporterer varen, eller om det skal være mest bejlejligt for regeringen i det land, der transporteres igennem. MFN-princippet (Most Favoured Nations) gælder også efter denne bestemmelse.

Artikel VIII omhandler "Fees and Formalities connected with Importation and Exportation": Denne bestemmelse foreskriver, at toldafgifter skal begrænses til at dække den service, der faktisk bliver ydet. Derudover skal det søges at reducere og begrænse antallet af forskellige afgifter samt simplificere import- og eksportregler. Sidstnævnte er i bestemmelsen alene angivet med "recognize" (i modsætning til "shall"), hvorfor dette alene anses for retningslinjer frem for direkte forpligtelser.

Artikel X vedrører "Publication and Administration of Trade Regulations": Artiklen bestemmer, at medlemslande skal publicere deres handelslovgivning og administrative regler, således at handlende og regeringer har let adgang til informationer om gældende regler. Er reglen ikke offentliggjort, er der forbud mod, at reglen håndhæves. Derudover fremgår det af bestemmelsen, at den måde medlemsstaten håndterer dets regler på, skal ske på en upartisk, kongruent og rimelig måde.

For at klarlægge hvad de nævnte GATT-bestemmelser dækker over, fremlægger medlemslandene forskellige forslag under disse bestemmelser. Det er et væsentligt element i forhandlingerne, at der skal tages særlige hensyn til udviklingslandenes individuelle muligheder for at gennemføre reglerne. Hvad angår de mindst udviklede lande, lægges der op til, at det enkelte lands udviklingsstadiet og administrative kapacitet skal være afgørende for, i hvor høj grad landene skal være omfattet af reglerne. Det er på den baggrund et afgørende element i forhandlingerne, at der sikres den nødvendige tekniske bistand til de lande, som ikke selv har kapacitet til at gennemføre de foreslåede ændringer.

DANSKE/EU INTERESSER

Både EU og Danmark er varme fortalere for meget klare og ensartede regler for reguleringen af varers bevægelser over grænserne. Sådanne regler har nemlig stor positiv betydning for alle WTO-medlemmer - i-lande såvel som udviklingslande - ikke mindst fordi bureaukratiske told- og handelsprocedurer fortsat udgør en stor hindring for den internationale handel.

Det er en generelt anerkendt holdning, at skærpede og mere klare told- og handelsprocedurer vil føre til øget sikkerhed og kontrol med varernes bevægelse over grænserne. Forbedrede regler vil også kunne skabe grundlag for øgede toldindtægter. Det gælder ikke mindst i flere udviklingslande, hvor der ofte er et

stort nettotab på grund af utidssvarende told- og handelsprocedurer. Klare og ensartede regler vil derfor være omkostningsbesparende for virksomheder, forbrugere og såvel udviklede som udviklingslande. Desuden vil skærpede klare og transparente regler begrænse mulighederne for korrupsion i forbindelse med varers grænsepassage.

EU har løbende i forhandlingerne fremlagt en række forslag, som sigter mod at forbedre og gøre de eksisterende regler mere bindende. Forslagene søger blandt andet at sikre, at man undgår unødvendige og omfattende dokumentationskrav, og at man generelt opnår en større grad af gennemsigtighed i anvendte told- og handelsprocedurer. Det kan for eksempel være ved brug af anerkendte standarder, høring af relevante aktører i forbindelse med nye regler og procedurer, effektive appelmuligheder for virksomheder, effektiv koordination mellem toldmyndigheder og andre inspektionsmyndigheder, samt ikke-diskriminerende regler for transithandel.

For EU er det også vigtigt, at man i forhandlingerne tager højde for udviklingslandenes særlige behov og prioriteter. EU anerkender, at det kan være omkostningsfuldt at gennemføre nye regler, som man måtte blive enige om i WTO. For EU er det derfor afgørende, at der gives nogle lande længere perioder til at gennemføre reglerne samt relevant teknisk assistance. De mindst udviklede lande skal helt fritages for at påtage sig nye forpligtelser.

Der er EU midler til rådighed for de såkaldte AVS-lande, således at disse kan sende eksperter til at deltage i møderne om handelslettelser.

Handelslettelse er vigtig - også for danske virksomheder

Handelslettelse er et vigtigt emne for danske handelsinteresser. Danske virksomheder, som i international sammenhæng ofte er relativt små, vil have stor gavn af bedre gennemsigtighed i de regler, som regulerer varernes bevægelser over grænserne. Ofte udspringer danske virksomheders problemer på tredjelands markeder af bureaukratiske procedurer, som forhindrer en gnidningsfri samhandel med omverdenen. For Danmark er det derfor særdeles positivt, at handelslettelse er sat på WTO-dagsordenen, og at alle WTO-medlemmer - herunder også udviklingslandene - bidrager aktivt til at sikre en regelforenkling og harmonisering af internationale told- og handelsprocedurer.

STATUS FOR FORHANDLINGERNE

Perioden har været præget af meget specifikke forhandlinger, og med en konstruktiv indfaldsvinkel fra de deltagende lande. Der synes fortsat at være gode muligheder for at nå til enighed på de artikelspecifikke områder. Det bør bemærkes at drøftelserne direkte har berørt emner som toldbehandlingstid, mulighed for toldbehandling inden ankomst til destinationslandet o.l. Disse forhold har stor betydning for danske eksportører på fjernmarkeder. Langsommelig toldbehandling kan ofte skabe særdeles store vanskeligheder for den danske fødevarereksport.

Der har endvidere været bevægelse i spørgsmålet om Special and Differential Treatment (SDT) - særlig og fordelagtig behandling af udviklingslandene - særligt vedrørende betingelserne for udviklingslandenes implementering af specifikke forslag (lavere niveauer, længere tidsfrister mm.) samt niveauet af teknisk bistand og kapacitetsopbygning, der forudses ydet til de økonomisk svagere WTO-medlemmer. Der tegner sig endvidere enighed om, at de mindst udviklede lande (LDC - lande) skal tilbydes fuld fleksibilitet.

Det forventes, at tiden er ved at være moden til at få sat gang i tekstbaserede forhandlinger. Der er generelt en positiv stemning i indeværende fase af forhandlingerne om handelslettelser. Fra en EU synsvinkel må det understreges, at mange af de behandlede forslag er bragt på bane af EU.

I den kommende periode vil der blive behandlet forslag spændende fra internethandel til transit-spørgsmål. Specielt sidstnævnte har stor interesse pga. bl.a. energiimport.

TRIPS-AFTALEN

TRIPS er en forkortelse for Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (Handelsrelaterede Aspekter af Intellektuelle Ejendoms-rettigheder). Aftalen er etableret som en del af WTO-regelsættet og indeholder internationale minimumskrav til WTO-medlemslandenes beskyttelse af immaterielle rettigheder, herunder patenter, varemærker og designs. For at sikre målsætningerne i aftalen har WTO nedsat et TRIPS-Råd, hvis arbejde blandt andet består i en gennemgang af de forskellige WTO-medlemslandes lovgivning med henblik på at sikre, at medlemslandenes lovgivninger på immaterialretsområdet er i overensstemmelse med TRIPS-aftalens minimumskrav. Doha-erklæringen indeholder i paragraf 17, 18 og 19 de emner vedrørende TRIPS-aftalen, som skal optages til forhandling i forbindelse med Doha-runden.

Forhandlingsgrundlaget i Doha-runden på TRIPS

(Uofficiel oversættelse)

Vi understreger den vigtige betydning der tillægges implementering og fortolkning af aftalen om de handelsmæssige aspekter af intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS-aftalen) på en måde, der understøtter den offentlige sundhed, ved at fremme adgangen til både eksisterende medicin og forskning og udvikling af ny medicin og vedtager i denne henseende en selvstændig erklæring.

Med henblik på at færdiggøre det arbejde, der blev påbegyndt i Rådet for handelsmæssige aspekter af intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS-rådet) om gennemførelsen af artikel 23, stk. 4, tilslutter vi os, at der skal forhandles om etableringen af et multilateralt anmeldelses- og registreringssystem af geografiske indikatorer for vin og spiritus ved Ministerkonferencens femte samling. Vi bemærker, at de forhold, der relaterer sig til en udvidelse af beskyttelsen af geografiske indikatorer, indeholdt i artikel 23, gældende for andre produkter end vin og spiritus, vil blive behandlet i TRIPS-rådet i henhold til artikel 12 i TRIPS-erklæringen.

I forbindelse med udøvelsen af sit arbejdsprogram, herunder gennemgangen af artikel 27, stk. 3, litra b, gennemgangen af TRIPS-aftalens implementering under artikel 71, stk. 1 og det arbejde, der forudses i henhold til TRIPS-erklæringens artikel 12, instruerer vi TRIPS-rådet i dets undersøgelse af, inter alia, forholdet mellem TRIPS-aftalen og Konventionen om Biologisk Mangfoldighed, beskyttelsen af traditionel viden og folkløse og anden ny og relevant udvikling, der er rejst af medlemmerne i henhold til artikel 71, stk. 1. I forbindelse med gennemførelsen af dette arbejde, skal TRIPS-rådet arbejde ud fra de mål og principper, der er defineret i artikel 7 og 8 i TRIPS-aftalen og skal til fulde tage udviklingsdimensionen med i dette arbejde.

(Doha Erklæringen paragraf 17, 18 og 19).

TRIPS-AFTALEN OG FOLKESUNDHED

Den oprindelige TRIPS-aftale gav lande med folkesundhedsproblemer som HIV/AIDS, malaria, tuberkulose og andre epidemier mulighed for under visse betingelser at udstede tvangslicenser på deres eget territorium og få deres nationale lægemiddelindustrier til at producere medicinen. Da mange af de mindst udviklede lande imidlertid ikke har en sådan industri, ville ovennævnte formulering i TRIPS-aftalen kunne forhindre, at medicin til afhjælpning af folkesundhedsproblemer kunne produceres i andre lande som eksempelvis Danmark med henblik på eksport til lande med folkesundhedsproblemer.

Doha-erklæringens paragraf 17 og den særlige erklæring om TRIPS-aftalen og folkesundhed instruerede TRIPS-Rådet om at finde en løsning på dette problem.

Den 30. august 2003 nåede TRIPS-Rådet til enighed om en løsning, der indebar, at lande uden produktionsfaciliteter under visse betingelser kunne få produceret medicin i andre lande til afhjælpning af folkesundhedsproblemer. Beslutningen blev suppleret med en erklæring af formanden for WTO's Generelle Råd, som understregede, at beslutningen skulle anvendes i god tro til sundhedsmæssige formål og ikke måtte anvendes i kommercielt øjemed. Desuden understregedes vigtigheden af, at kopimedicin ikke kom i de forkerte hænder. Danmark og de øvrige EU-lande stemte for dette løsningsforslag.

Der har siden været forhandlet om en implementering af beslutningen af 30. august 2003 i selve TRIPS-aftalen samt om, hvorledes formandens erklæring skulle behandles. Det lykkedes WTO's Generelle Råd at opnå en løsning på dette implementeringsspørgsmål i begyndelsen af december 2005 inden ministermødet i Hongkong. Løsningen indebærer, at teksten i beslutningen af 30. august 2003 skrives ind i TRIPS-aftalen, og at formandens erklæring genoplæses.

EU implementerede beslutningen af 30. august 2003 ved vedtagelse den 17. maj 2006 af Europa-Parlamentets og Rådets forordning om tvangslicens til udnyttelse af patenter vedrørende fremstilling af farmaceutiske produkter med henblik på eksport til lande med folkesundhedsproblemer. Den 24. oktober 2007 gav Europa Parlamentet sit samtykke til EU's ratifikation af beslutningen af 30. august 2003. EU's ratifikation forventes meddelt WTO sekretariatet inden udgangen af 2007.

UDVIDELSE AF BESKYTTELSEN AF GEOGRAFISKE OPRINDELSESBETEGNELSER I TRIPS-AFTALEN

Paragraf 18 i Doha-erklæringen pålagde TRIPS-Rådet at påbegynde forhandlingerne om etablering af et multilateralt register for geografiske oprindelsesbetegnelser på området for vin og spiritus, samt at påbegynde drøftelserne om udvidelse af beskyttelsesområdet for geografiske oprindelsesbetegnelser for andre produkter end vin og spiritus.

EU støtter etableringen af et internationalt register for vin og spiritus og en udvidelse af beskyttelsesområdet for geografiske oprindelsesbetegnelser for andre produkter end vin og spiritus. Forhandlingerne om begge emner pågår stadig, men der er endnu ikke tilstrækkelig konvergens mellem synspunkterne til, at der er baggrund for drøftelser i en bredere kreds; og parterne er blevet opfordret til at mødes bilateralt.

TRIPS-AFTALEN OG KONVENTIONEN OM BIODIVERSITET

Det fremgår af Doha-erklæringens paragraf 19, at TRIPS-Rådet skal undersøge forholdet mellem TRIPS-aftalen og Konventionen om Biodiversitet. Formålet med Biodiversitetskonventionen er at bevare den biologiske mangfoldighed, udnytte dens komponenter på bæredygtig vis, samt etablere en fair og balanceret udbyttedeling af de goder, som skabes ved udnyttelsen af genetiske ressourcer.

Baggrunden for indsættelsen af ordlyden i Doha-erklæringens paragraf 19 var, at flere udviklingslande frygtede, at TRIPS-aftalens adgang til patentering af levende materiale ville kunne bevirke, at opfindelser ville blive patenteret, selvom det anvendte genetiske materiale og dermed associeret traditionel viden var erhvervet i strid med Biodiversitetskonventionen.

Udviklingslandene ønsker derfor at ændre TRIPS-aftalen, med henblik på at sikre iagttagelse og dokumentation af følgende principper i Biodiversitetskonventionen: En fair og balanceret udbyttedeling af de goder, som skabes ved udnyttelsen af genetiske ressourcer og dermed associeret traditionel viden, samt indhentelse af samtykke til anvendelse af genetiske ressourcer fra det land, hvorfra dette materiale stammer. Udviklingslandene ønsker, at overholdelsen af disse principper gøres til patenterbarhedsbetingelser. Derudover har udviklingslandene ønsket, at ansøger ved indgivelse af patentansøgninger skal oplyse om oprindelsen af eventuelt genetisk materiale, som ansøgningen er baseret på.

Danmark og det øvrige EU finder ikke, at der er uoverensstemmelse mellem TRIPS-aftalen og Biodiversitetskonventionen, men derimod, at de to konventioner komplementerer hinanden, og at det dermed ikke giver anledning til en ændring af TRIPS-aftalen. Danmark og EU har dog støttet, at ansøgere ved indgivelse af patentansøgninger skal angive oprindelsen af genetisk materiale. I fald ansøger ikke iagttager denne oplysningspligt, kan behandlingen af ansøgningen standses. Et sådant system vil gøre det muligt for WTO-medlemsstater at overvåge om genetiske ressourcer fra deres territorier, der indgår i ansøgninger om patent, er anvendt uden disse stateres samtykke. Ved indførelsen af et krav om oplysning om oprindelsen af genetiske ressourcer gives de nævnte stater bedre muligheder for at håndhæve deres rettigheder til sådanne ressourcer.

Forhandlingerne om begge emner pågår stadig, men også indenfor dette emne er der ikke tilstrækkelig konvergens mellem synspunkterne til, at der afholdes nye stormøder; og parterne er blevet opfordret til at mødes bilateralt.

FORTSÆTTELSE AF GENNEMGANGEN AF IMPLEMENTERING AF TRIPS-AFTALEN

Paragraf 19 i Doha-erklæringen instruerede TRIPS-Rådet om at fortsætte gennemgangen af de enkelte WTO-medlemslandes implementering af reglerne i TRIPS-aftalen. På ministermødet i Hongkong i 2005 blev det vedtaget at lade dette arbejde fortsætte. WTO's Generelle Råd vil orientere herom på det næste ministermøde.

KLAGER OVER OVERTREDELSE AF TRIPS-AFTALENS "ÅND"

Under Doha-runden blev der vedtaget en beslutning om at lade TRIPS-Rådet gennemgå reglerne for WTO-medlemslandenes adgang til at klage over overtrædelser af TRIPS-aftalens "ånd", uden at reglerne i TRIPS-aftalen direkte er overtrådt.

Det blev på ministermødet i Hongkong besluttet, at arbejdet med gennemgangen af området for klager vedr. overtrædelse af TRIPS-aftalens "ånd" skal fortsætte, og at WTO's Generelle Råd skal fremkomme med anbefalinger inden næste ministermøde. Indtil da bibeholdes punktet på dagsordenen. Det blev desuden besluttet, at WTO-medlemslandene indtil da vil undlade at indgive disse klager til WTO's tvistorgan "Dispute Settlement Body".

HANDEL OG UDVIKLING

BAGGRUND

Med Doha-ministererklæringen fra 2001 indledtes en ny forhandlingsrunde, der for første gang tog udgangspunkt i en "udviklingsdagsorden" jf. navnet 'the Doha Development Agenda' (DDA). Erklæringen indeholdt adskillige henvisninger til nødvendigheden af at placere udviklingslandenes interesser og behov i hjertet af forhandlingerne, at der tilbydes udviklingslandene yderligere markedsadgang, at der udarbejdes balancerede regler, og at der ydes bistand med henblik på at sikre udviklingslandene en andel af verdenshandlen i overensstemmelse med deres behov for økonomisk udvikling.

På Doha-konferencen blev der tillige truffet en særskilt beslutning om en række relativt konkrete skridt med henblik på at lette udviklingslandenes forpligtelser i henhold til Uruguay-rundens aftaler, bl.a. gennem længere frister for gennemførelsen deraf. Beslutningen indeholdt tillige en række præciseringer af, hvorledes såvel i-landene som u-landene bør fortolke aftalernes implementeringsbestemmelser. Som en integreret del af forhandlingerne har man i WTO igangsat et arbejde, som sigter på at konkretisere og effektivisere aftalernes bestemmelser om, at der skal ydes særlig og differentieret behandling (SDT) af udviklingslandene.

Selve ministererklæringen indeholder 15 konkrete henvisninger til behovet for handelsrelateret faglig bistand til og kapacitetsopbygning i udviklingslandene. Erklæringen understreger, at bistand på handelsområdet skal ydes med henblik på at sikre, at udviklingslandene bliver i stand til at udnytte fordelene ved et åbent og regelbaseret multilateralt handelssystem. For at nå målet vil den tekniske bistand til udviklingslandene skulle omfatte forhandlingstræning, teknisk bistand til national implementering af de indgåede aftaler og bistand til at udnytte den øgede markedsadgang.

Særlig hensyntagen til de mindst udviklede lande er en vigtig del af stort set alle forhandlinger under Doha-runden. Doha-erklæringen omtaler disse udviklingslandes særlige behov og interesser i 21 paragraffer. WTO-medlemmerne har eksempelvis forpligtet sig til at øge de mindst udviklede landes markedsadgang, give deres eksportvarer told- og kvotefri markedsadgang, fremme deres WTO-optagelse og yde dem teknisk handelsrelateret bistand.

FORHANDLINGSSTATUS EFTER MINISTERKONFERENCEN I HONGKONG

Fra EU's side opfordrede man til opnåelse af enighed om en 'udviklingspakke', der kunne figurere som et markant positivt resultat af WTO's ministerkonference i Hongkong. EU satsede på et ambitiøst resultat indenfor de nedenstående emner, der hver efterfølges af en nærmere beskrivelse af såvel problematikken som hovedtrækkene af den enighed, der blev opnået i Hongkong. Ud fra en overordnet betragtning opfylder indholdet af udviklingspakken fra konferencen ikke EU's forhåbninger. Pakken er dog ikke ubetydelig og kan blive et godt håndtag til at øge udviklingslandenes integration i verdensøkonomien.

'SPECIAL AND DIFFERENTIAL TREATMENT' AF UDVIKLINGSLANDENE I WTO-SAMMENHÆNG.

SDT ydes til udviklingslandene fx gennem yderligere markedsadgang, fleksibilitet mht. implementering af WTO-forpligtelser og øget handelsrelateret bistand. Af de i alt 88 stillede forslag på området havde man forud for Hongkong ad referendum opnået enighed om knap 30 forslag, der dog hovedsageligt vedrører procedurespørgsmål. Af de resterende er nogle af de mere emnespecifikke forslag uddelegeret til de pågældende forhandlingsgrupper, mens man i WTO's komité for handel og udvikling op til ministerkonferencen fokuserede på løsning af fem LDC-forslag. For alle de udestående forslag om SDT søger man at finde en balance mellem altomfattende permanente undtagelsesbestemmelser og mere afgrænsede og

tidsbestemte ordninger mhp. gradvis integration af ulandene i det multilaterale handelssystem.

I Hongkong enedes man om, at udviklingslandene skal have særlig og differentieret behandling på de fem konkrete områder for LDC-forslagene (der er fastlagt i annex F af ministererklæringen). Et af områderne er den told- og kvotefri markedsadgang, der beskrives nedenfor. Et andet centralt emne er bestemmelsen om, at de mindst udviklede lande ikke skal påtage sig nye WTO-forpligtelser, hvis det strider mod deres udviklings-, finansielle eller handelsmæssige behov eller hvis landene ikke har tilstrækkelig administrativ og institutionel kapacitet.

TOLD- OG KVOTEFRI MARKEDSADGANG FOR ALLE VARER FRA DE MINDST UDVIKLEDE LANDE

Forud for ministerkonferencen arbejdede LDC'erne ihærdigt for opnåelsen af en altomfattende adgang ikke mindst til markederne i USA og Japan. EU har med sit "Everything but Arms"-initiativ allerede fra 2001 ydet told og kvotefri markedsadgang for alle varer fra samtlige mindst udviklede lande med undtagelse af våben og ammunition (initiativet omfatter dog overgangsordninger for bananer indtil i år samt for ris og sukker indtil 2009).

I Hongkong-erklæringens afsnit om særlig og differentieret behandling af udviklingslandene (para 35-38) samt afsnittet om de mindst udviklede lande (para 47) slås det fast, at de industrialiserede lande samt udviklingslande, der måtte være i stand til det, principielt skal give told- og kvotefri adgang til alle produkter fra alle mindst udviklede lande. Det fremgår af annex F, at tilsagnet træder i kraft fra 2008 eller fra en Doha-aftales ikrafttræden. Derudover præciseres det, at den told- og kvotefri adgang i realiteten kun gælder for 97 pct. af produkterne (defineret som 97 pct. af toldlinierne) fra de mindst udviklede lande, hvilket giver i-landene mulighed for at undtage en ganske lang række varer af særlig stor interesse for de mindst udviklede lande. EU's 'Alt undtagen Våben' vil dog ikke skulle justeres som følge af den opnåede enighed.

HANDELSRELATERET BISTAND

På grundlag af et forslag fra Verdensbanken og IMF om ydelse af USD 200-400 mio. gennem en udvidet Integreret Ramme (IF) for handelsrelateret bistand til de mindst udviklede lande over 5 år, enedes man i en særlig 'task force' af u- og i-lande (inkl. Danmark) inden Hongkong-konferencen om elementer til ministererklæringen fra konferencen. Tekstens para. 49 forudsiger, at 'task force'en vil fremkomme med anbefalinger om strukturen for en udvidet ('Enhanced') IF i løbet af april 2006.

På baggrund af forløbet af G8-topmødet i Gleneagles i 2005 blev der ved ministererklæringens para. 57 nedsat endnu en 'task force' med sigte på at udarbejde mere generelle anbefalinger om, hvorledes 'Aid for Trade' mest effektivt vil kunne bidrage til fremme af udviklingsdimensionen af DDA'en. Anbefalingerne blev fremlagt i juli 2006, (se efterfølgende).

USA, EU og Japan afgav op til WTO-mødet i Hongkong betydelige nye løfter om handelsrelateret udviklingsbistand. EU havde på rådsmødet den 13. december truffet beslutning om at fordoble den kollektive handelsrelaterede udviklingsbistand fra ca. EUR 1 mia. til EUR 2 mia. i 2010 (hvortil kommer en infrastruktur-pakke til Afrika på EUR 800 mio.). USA fulgte trop og annoncerede samme dag en fordobling af den amerikanske handelsrelaterede udviklingsbistand (inkl. til infrastruktur) fra USD 1,3 mia. til 2,7 mia. i 2010. Japan havde også forberedt en udviklingspakke til lancering på WTO's Ministerkonference i Hongkong, der bl.a. indeholdt en bevilling på USD 10 mia. over 3 år til handelsrelateret og infrastruktur-bistand.

Taget under ét er det vurderingen, at de samlede stigninger i handelsrelateret udviklingsbistand vil få væsentlig indflydelse på udviklingslandenes muligheder for at udnytte nye handelsliberaliseringer. Kritikere har dog peget på, at de mindst udviklede landes andel af den handelsrelaterede bistand har været faldende

gennem de senere år (udgør pt. ca. 25 %), medens andre har udtrykt skuffelse over, at stigningerne skal finansieres gennem udviklingsbistanden og dermed kun er additionel i det omfang, den samlede bistand samtidig forøges.

BOMULD

Som reaktion på et initiativ fra fire vestafrikanske bomuldsproducerende lande (Benin, Burkina Faso, Mali og Tchad) fremsatte EU forslag om fra dag ét af en Doha-rundeaftale at fjerne al eksportstøtte, igangsætte en betydelig reduktion af den handelsforvridende interne støtte til bomuldsproduktion og eliminere alle toldmæssige og kvantitative restriktioner for bomuldsimporten til i-landene. I forhold til EU er støtten til bomuldsproduktionen langt større i USA, der dog ikke gav tegn på at ville udvise fleksibilitet på området forud for Hongkong-konferencen.

Hongkong-erklæringen betyder, at alle former for eksportstøtte til bomuld afskaffes allerede i 2006. Dette er dog ikke en stor indrømmelse, idet de amerikanske eksportsubsidier er under afvikling efter at være blevet kendt i strid med WTO-reglerne tidligere på året.

Ministererklæringen betyder også, at den handelsforvridende interne støtte til bomuldsproducenter i de rige lande skal reduceres mere og hurtigere, end det måtte blive aftalt for andre områder i en endelig Doha-aftale. Men der er dermed hverken fastsat en dato eller en procentsats for afviklingen af den amerikanske bomuldsstøtte på ca. USD 4 mia. årligt. Endelig giver erklæringen told- og kvotefri markedsadgang til bomuldseksporten fra de mindst udviklede lande, når den endelige WTO-aftale træder i kraft. Dette har dog på kort sigt minimal betydning, idet der allerede er fri adgang til EU's marked, hvorimod de mindst udviklede lande ikke under de nuværende forhold kan eksportere bomuld til USA til konkurrencedygtige priser. På længere sigt kan markedsåbningen dog medvirke til at tiltrække investeringer i de afrikanske bomuldssektorer.

Under forhandlingerne i Hongkong pressede de bomuldsproducerende udviklingslande kraftigt på for at få oprettet en bomuldsfond. Dette krav er imødekommet med en formulering om, at WTO's generaldirektør vil gå i dialog med bilaterale donorer samt multilaterale og regionale institutioner for at undersøge mulighederne for at oprette en 'mekanisme' til håndtering af indtægtstab i bomuldssektoren, ligesom donorlande opfordres til at øge deres bomuldsrelaterede udviklingsbistand. Endelig er der i ministererklæringen indsat en formulering om behovet for reformer i de afrikanske bomuldssektorer.

STATUS FOR FORHANDLINGERNE OM HANDEL OG UDVIKLING EFTER DOHA-RUNDENS SUSPENSION

Efter ministerkonferencen i Hongkong blev fokus for forhandlingerne mere og mere rettet mod en amerikansk og europæisk liberalisering af landbrugshandlen samt muligheden for at opnå øget adgang for ikke-landbrugsvarer til markederne i en række store mellemindkomst-lande. Et forhandlingsgennembrud på disse nøgleområder anses for at være nødvendig, inden der vil kunne ske væsentlige fremskridt for langt de fleste andre emner, inkl. dem indenfor området handel og udvikling.

To undtagelser af betydning skal nævnes her. Inden Doha-rundens suspension nåede man nemlig til enighed i de to ovennævnte 'task forces' vedr. hhv. Den integrerede Ramme (IF) og 'Aid for Trade' (Aft).

Den 5. juli 2006 vedtog IF's styrekomité en serie anbefalinger fra den førstnævnte 'task force', som fuldt ud lever op til mandatet fra ministerkonferencen i Hongkong. Anbefalingerne samler sig om (1) bedre og hurtigere gennemførelse af den handelsrelaterede bistand, som er identificeret af forudgående diagnostiske studier under IF, (2) styrkelse af styringen af denne gennemførelse i de enkelte mindst udviklede lande, og (3) forbedring af den centrale styring med inddragelse af alle de involverede lande og organisationer, således at man mere effektivt vil

kunne håndtere ydelse af handelsrelateret bistand, som beløbsmæssigt vil være ca. ti gange større end det nuværende niveau. En mindre arbejdsgruppe er blevet nedsat til sikring af anbefalingernes praktiske gennemførelse. Selvom gruppen ikke i alle detaljer forinden nåede til enighed om en ny struktur til styring af aktiviteterne, lykkedes det på et donormøde i september 2007 at opnå tilsagn om finansielle bidrag på 110 mio. USD til IF's arbejde i de kommende 2 år.

AfT task force'en enedes om et sæt anbefalinger den 26. juli 2006. Her nedfældedes en række principielle retningslinier for effektiv ydelse af handelsrelateret bistand i nøje overensstemmelse med modtagerlandenes egne udviklings- og fattigdomsbekæmpelses-strategier. Retningslinierne bygger i meget stor udstrækning på de erfaringer man har høstet i forbindelse med arbejdet indenfor Den integrerede Ramme. I task force rapportens konklusion, opfordres WTO's generaldirektør til at etablere en rådgivende gruppe til opfølgning af rapportens anbefalinger.

PERSPEKTIVER FOR DEN VIDERE BEHANDLING AF HANDEL OG UDVIKLINGSEMNERNE

Ved suspensionen af forhandlingerne i juli 2006, opfordrede EU-kommissær Mandelson til overvejelser om, hvorvidt en række udviklingsrelaterede emner med fordel kunne udtages til separate forhandlinger. Opfordringen, der i EU-kredsen bl.a. støttedes af Danmark, blev mødt med blandede reaktioner fra såvel u- som i-lande.

Flere udviklingslande lod til at være bekymret over, at de ikke ved adskilte forhandlinger kunne opnå så meget som under forhandlinger i en større multilateral sammenhæng. Som en afspejling heraf var flere i-lande tilbageholdende overfor at komme i en situation, hvorved de kunne komme til at 'betale to gange', én gang under separate forhandlinger og en anden gang under genoptagne rundeforhandlinger.

På denne baggrund kunne man ikke enes om at udtage emner, som udtrykkeligt er en del af Doha-rundens udviklingsdagsorden. Implementering af task force anbefalingerne vedr. IF og AfT er imidlertid ikke del deraf. De oprindelige forhandlingsmandater for disse emner hidrører nemlig fra fora udenfor WTO efter Rundens start i 2001. Arbejdet herom kunne derfor fortsætte selv under Doha-rundens suspension. WTO har således i første halvår af 2007 arbejdet med implementeringen af AfT task force anbefalingerne blandt andet ved at arbejde for en større forståelse blandt WTO-medlemmerne for AfT behovene og sammen med OECD at iværksætte nye mekanismer for monitorering af bistanden.

DANMARKS OG EU'S HANDELSRELATEREDE INDSATS TIL FORDEL FOR UDVIKLINGSLANDENE

Det er af stor betydning, at udviklingslandene som resultat af runden opnår bedre handelsregler, yderligere markedsadgang og bistand til fuldt ud at udnytte denne adgang. Dermed vil ulandenes integration i den internationale økonomi blive fremmet, således at de vil kunne anvende handel som motor for bæredygtig vækst.

Henset til emnernes nære tilknytning bl.a. i WTO-sammenhæng vedtog regeringen en strategi for handel og udvikling i efteråret 2002. Denne strategi blev ajourført medio 2005 med undertitlen 'Strategi for dansk støtte til fremme af handel, vækst, og udvikling i verdens fattigste lande'. Den nye strategi findes nu i "Handel, vækst og udvikling" (jf. <http://www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik/BistandIPraksis/HandelOgUdvikling/>), og giver bl.a. en udførlig beskrivelse af regeringens arbejde for opnåelse af udviklingsvenlige og handelsliberale mål under Doha-runden, samt sætter større fokus på Afrika syd for Sahara, landbrugssektortiltag, kvinders ligestilling, bæredygtighed, og bedre rammebetingelser for erhvervslivet til at støtte udviklingslandene med at opnå en vedvarende fattigdomsreduktion.

Danmark har vedvarende presset på for, at EU under Doha Udviklingsrunden udviser en imødekommende holdning over for udviklingslandene. Det er også i vores egen interesse, at disse lande, der tilsammen udgør ca. 70 % af WTO's medlemskreds,

tilslutter sig et positivt runderesultat. Uden denne tilslutning vil man ikke kunne opnå den nødvendige enighed for godkendelse af resultatet. På dansk opfordring fremlagde Europa-kommissionen i september 2002 en samlet redegørelse for EU's politik på området. Derefter opfordrede Rådet Kommissionen til at arbejde videre med at integrere handelspolitikken i udviklingspolitikken og omvendt styrke hensynet til udviklingslandene i handelspolitikken samt sikre den fornødne sammenhæng i EU's indsats og politik på området.

Danmark har aktivt arbejdet for, og ydet betydelig støtte til, etableringen og udvidelsen af "Den integrerede Ramme" (IF) for handelsrelateret bistand til de mindst udviklede lande. Inden for denne ramme samordner WTO, Verdensbanken, UNDP, UNCTAD, IMF og Det Internationale Handelscenter (ITC) deres bistandsindsats på området. Danmark har deltaget aktivt i 'IF task forcen' der har udarbejdet en model for tilpasning af IF's administrative struktur, således at der vil kunne kanaliseres betydelig mere handelsrelateret bistand gennem IF til de mindst udviklede lande, end tilfældet er i dag. Danmark støtter denne udvidelse af rammen, og gav således på donormødet i september tilsagn om at fordoble det danske bidrag til 30 mio. kr. i 2007. Lignende bidrag vil kunne forudses i de kommende år, forudsat, at den nye struktur er på plads og fungerer efter hensigten.

Danmark har desuden været med til at oprette og finansiere internationale organisationer, der yder bistand til udviklingslandenes varetagelse af deres interesser i forhandlinger om nye handelsregler og til bilæggelse af tvister om gældende regler i WTO. Hertil kommer betydelige bidrag til WTO's 'Doha Development Agenda Global Trust Fund', der blev etableret straks efter igangsættelsen af Doha-runden. I 2006 androg de danske bidrag til multilateral handelsrelateret bistand 37 mio. kr., medens man fra dansk side påregner at ville yde ca. 55 mio. kr. p.a. til formålet i perioden 2007-2011. Hertil kommer den betydelige danske bilaterale handelsrelaterede udviklingsbistand.

Under G8-topmødet i Gleneagles gav kommissionsformanden Barroso tilsagn om at øge Kommissionens bidrag til handelsrelateret bistand (ekskl. infrastruktur og kapacitetsopbygning) fra hen ved 800 mio. til 1 mia. EURO om året. Ikke mindst Kommissionen, det britiske formandskab samt Sverige og Danmark har været aktive i bestræbelserne indenfor EU mhp. vedtagelse af de ovennævnte rådskonklusioner om noget nær en fordobling af Fællesskabets og dets Medlemsstaters handelsrelaterede bistand til 2 mia. EURO p.a. i 2010. Dette vil indebære en forøgelse af Medlemsstaternes tilsvarende handelsrelaterede bistand fra hen ved 300 mio. til 1 mia. euro p.a. Samtidig signaleres beredvillighed til at bistå udviklingslandene i forbindelse med de tilpasningsomkostninger, der måtte følge af præferenceerosion, tabte toldindtægter og/eller stigende fødevarerpriser.

I oktober 2007 vedtog Rådet en fælles EU-strategi for 'Aid for Trade' (foruden den ovennævnte mere snævert definerede handelsrelaterede bistand omfatter AfT-begrebet bl.a. bistand til handelsrelateret infrastruktur, hvorved 'Aid for Trade' ifølge OECD udgør 25-30% af verdens samlede officielle udviklingsbistand). I den således omfattende strategi fastslås EU's respekt for såvel udviklingslandenes prioritering af bistanden iht. Paris-erklæringen for bistandseffektivitet, som for den eksisterende kompetencefordeling mellem Kommissionen og Medlemsstaterne. Strategien indeholder også tilsagn om forøgelse af den handelsrelaterede bistand ikke mindst til AVS-landene, jfr. nedenfor.

Som supplement til WTO-aftalerne, er EU i gang med at forhandle Økonomiske Partnerskabsaftaler med 6 regioner af udviklingslande i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-landene). Disse forhandlinger skulle gerne være afsluttet pr. 1.januar 2008, når en midlertidig WTO-undtagelse for den nugældende ordning for AVS-landenes præferentielle adgang til EU's marked udløber (undtagelsen var nødvendig for i mellemtiden at kunne opretholde en ordning, som alene gælder nogle men ikke alle udviklingslande, og derfor er i strid med WTO's centrale ikke-diskriminationsprincip). Danmark arbejder aktivt for et så udviklingsvenligt resultat af partnerskabsaftalerne som muligt.

HANDEL OG MILJØ

BAGGRUND

I Doha lykkedes det EU at få sat handel og miljø på dagsordenen for den ny forhandlingsrunde.

Som led i Doha-rundens overordnede målsætning indeholder paragraf 6 af ministererklæringen fra Doha-konferencen en bestemmelse om, at handel, miljø og bæredygtig udvikling skal understøtte hinanden.

I paragraf 31 fastslås det, at WTO-medlemmerne skal igangsætte forhandlinger om:

- Forholdet mellem eksisterende WTO-regler og handelsbestemmelserne i multilaterale miljøaftaler (MEA'er).
- Procedurer for informationsudveksling og observatørstatus mellem de multilaterale miljøaftalers sekretariater og de relevante WTO-komitéer.
- Liberalisering af handlen med miljøvarer og -tjenesteydelser gennem reduktion af told- og ikke-toldmæssige barrierer for miljøprodukter.

Desuden skal WTO's Komité for Handel og Miljø (CTE) ifølge paragraf 32 især rette opmærksomheden mod:

- Miljøbestemmelsernes effekt på markedsadgangen for især udviklingslandene - navnlig de mindst udviklede lande (LDC'erne).
- Miljørelevante bestemmelser i TRIPS-aftalens afsnit om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder.
- Miljømærkningsbestemmelser. Komitéens arbejde skal klargøre behovet for at præcisere relevante WTO-bestemmelser.

Endelig i flg. ministererklæringens para. 51 skal Komitéen for Handel og Miljø (CTE) og Komitéen for handel og udvikling gennem hele Doha-runden identificere og debattere miljø- og udviklingsaspekter for at bidrage til, at ønsket om en bæredygtig udvikling afspejles i det samlede resultat af Doha-runden.

STATUS FOR FORHANDLINGERNE

Drøftelserne i WTO's komité for handel og miljø samlede sig op til og efter Hongkong-mødet indtil suspensionen i juli om *det sidste af de tre forhandlingsemner under pkt. 31*, især vedr. liberalisering af handlen med miljøvenlige industrivarer. Trods EU's forsøg på at drive forhandlingerne frem, var der imidlertid kun begrænsede fremskridt i arbejdet. Foruden produkter, der ud fra deres anvendelse kan betegnes som miljøprodukter (fx produkter til at fjerne forurening eller udnytte vedvarende energikilder), har EU arbejdet for at få udvidet definitionen til at omfatte produkter med en miljømæssig forsvarlig livscyklus. Hermed søger EU at forøge udviklingslandenes muligheder for at få produkter identificeret som miljøvenlige. EU arbejder i det hele taget for at liberalisere handlen med så mange miljøvenlige varer og tjenesteydelser som muligt.

Håbet om inden Hongkong i det mindste at opnå enighed om en foreløbig liste over miljøvenlige varer måtte imidlertid opgives. En medvirkende årsag var Indiens insisteren på parallel behandling af et alternativt forslag om, at udviklingslandene autonomt fra sag til sag kunne give toldreduktioner til import af miljøvenlige varer i forbindelse med gennemførelse af miljøprojekter. På denne baggrund måtte man under konferencen i Hongkong nøjes med at enes om en stærk opfordring til en hurtig afslutning af arbejdet. Ikke mindst på EU's foranledning blev der arbejdet ihærdigt med sagen i Miljøkomitéen, men uden at der kom et gennembrud inden Doha-rundens suspension i juli 2006. Herefter pressede EU på for

at fremme udarbejdelsen af en liste over miljøvenlige varer, hvorom EU og i første omgang en halv snes mere eller mindre ligesindede WTO-medlemmer kan enes. Denne liste ventes at blive grundlag for de miljøvarer, for hvilke der vil kunne ydes ekstraordinær stor handelsliberalisering, i fald Doha-forhandlingerne fører til et positivt resultat. USA og EU har således i forbindelse med de internationale klimakonventionsforhandlinger i december 2007, ud af denne liste, foreslået 43 klimarelaterede produkter til særskilt liberalisering, samt foreslået, at der i WTO regi i forbindelse med Doha runden indgås en særlig aftale om fjernelse af told og andre handelshindringer overfor en bred vifte af miljøvarer.

Brasilien har heroverfor markeret sig kraftigt ved at foreslå, at bioetanol og organiske landbrugsprodukter bliver genstand for den ekstraordinære handelsliberalisering, der måtte gælde for miljøvarer under et Doha-runderesultat. Alene USA og Japan har indtil videre udtalt sig eksplicit imod forslaget, der ellers har opnået ganske bred støtte. En løsning ventes imidlertid først at fremkomme som led i rundens afsluttende forhandlinger.

Trods en aktiv indsats fra EU's side går forhandlingerne om de øvrige to emner under paragraf 31 forsat meget trægt. Løsninger, der ventes at indebære en mere eksplicit ligestilling mellem eksisterende WTO-regler og handelsbestemmelserne i multilaterale miljøaftaler samt en mere permanent observatørstatus for MEA'erne i CTE, vil nok først kunne konkretiseres samtidigt med de øvrige udestående spørgsmål sidst i forhandlingsforløbet.

Selv efter lange drøftelser er det ikke lykkedes at medtage de tre emner i paragraf 32 under miljødagsordenen for Doha-runden. Af frygt for at få begrænset deres nuværende markedsadgang tegner der sig udbredt modstand blandt udviklingslande og visse udviklede lande mod at tage fat på forhandlinger især om regler for ikke-diskriminerende miljømærkning. Spørgsmålet om paragraf 32-emnernes eventuelle inddragelse i de egentlige forhandlinger skulle have været løst under ministerkonferencen i Cancún. Emnerne blev ikke selvstændigt taget op under ministermødet i Hongkong, og må nu anses for at være ude af Runden.

DANMARK OG EU VIL FREMME MILJØHENSYN

EU har med stærk dansk støtte understreget, at miljøhensyn ikke må misbruges til skjult protektionisme, men derimod skal fremme handel, udvikling og miljø. Danmark har gennem lang tid arbejdet aktivt for, at EU fremmer miljøhensyn i WTO-forhandlingerne. Det danske udgangspunkt er, at handel, miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling indbyrdes skal understøtte hinanden uden at belaste udviklingslandene med unødige handelshindringer. Det er forsat den danske regerings mål at nå positive resultater på WTO's forhandlinger om handel og miljø. Som led i bestræbelserne herfor, er Danmark gået forrest i EU-kredsen ved at foreslå, at man nærmere undersøger mulighederne for at kunne liberalisere handlen med biobrændsel og organiske landbrugsvarer, der lever op til bæredygtighedskriterier, som nærmere bør defineres.

Hvad angår det overordnede mål om, at handel og miljø skal understøtte hinanden, bemærkes, at Europa-Kommissionen gennemfører bæredygtighedsvurderinger (Sustainable Impact Assessments) af såvel den samlede Doha dagsorden som de enkelte regionale handelsliberaliseringsaftaler, hvor EU deltager. Analysernes formål er at identificere direkte økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser i såvel EU som de øvrige lande omfattet af aftalerne, og at identificere mulige afhjælpende foranstaltninger. Det er Kommissionens hensigt, at de fundne foranstaltninger for så vidt angår udviklingslandene skal indgå i de videre drøftelser med disse lande i prioriteringen af den handelsrelaterede udviklingsbistand. Hensyn til såvel de økonomiske og sociale som de miljømæssige konsekvenser er endvidere indsat i mandaterne for Kommissionens nyligt igangsatte forhandlinger om WTO-supplerende handelsaftaler mellem EU og udvalgte regioner i Asien og Latinamerika.

ARBEJDSTAGERRETTIGHEDER I WTO/ILO

I Doha-erklæringens paragraf 8 bekræfter WTO-landene deres erklæring fra WTO-ministerkonferencen i Singapore i 1996 vedr. internationale arbejdstagerrettigheder, og tager arbejdet i FN's internationale arbejdsorganisation, International Labour Organisation (ILO), om globaliseringens sociale dimension til efterretning. Trods en ihærdig indsats lykkedes det således ikke Danmark og EU at få gjort handel og arbejdstagerrettigheder til et forhandlingsemne i Doha-runden. ILO er derfor i dag det centrale forum for drøftelser vedr. internationale arbejdstagerrettigheder i globaliseringsprocessen, mens handel og arbejdstagerrettigheder er udelukket fra at være et selvstændigt emne på Doha-rundens dagsorden, ligesom området indtil videre ikke er omfattet af WTO's arbejdsprogram i øvrigt.

Resultatet af arbejdet i ILO forelå i februar 2004 i form af en rapport med titlen 'A Fair Globalization; Creating Opportunities For All'. Rapporten drager en række omfattende, langsigtede konklusioner om, hvorledes sociale aspekter bedst kan inddrages i globaliseringsprocessen inden for de enkelte lande i samarbejde med det civile samfund, arbejdsmarkedets parter, internationale parlamentariske forsamlinger og organisationer som Bretton Woods-institutionerne og FN-organisationerne samt WTO. Blandt rapportens handelsrelaterede anbefalinger er

- at handelsforvridende statsstøtte til især landbruget hurtigt bør udfases
- at fastsættelse af tekniske standarder bør ske med større deltagelse af udviklingslandene
- at WTO's bestemmelser om særlig og differentieret behandling (SDT) af udviklingslandene markant bør styrkes
- at et multilateralt forum bør udarbejde en ramme for bestemmelser om konkurrencepolitik og udenlandske direkte investeringer
- at afbalancerede regler for handel og kapitalbevægelser bør komplementeres, af afbalancerede regler for grænseoverskridende personbevægelser og øget respekt for fundamentale arbejdstagerrettigheder.

Som følge af ILO-rapporten vedtog EU i marts 2005 et sæt rådskonklusioner om at fremme samarbejdet mellem WTO og ILO og dermed sikre en bedre sammenhæng mellem handel og arbejdstagerrettigheder. EU-kommissionen fremlagde derudover i maj 2006 en meddelelse om at indarbejde ILO's 'Decent Work' koncept i EU's interne og eksterne politikker som i december 2006 blev fulgt op af et sæt rådskonklusioner herom.

ILO og WTO sekretariaterne udgav i februar 2007 en første fælles rapport om handel og beskæftigelse "Trade and Employment: Challenges for policy research". Som opfølgning arrangerede ILO i marts 2007 en paneldebat om rapporten, hvor generaldirektørerne for de to organisationer deltog.

ILO afholdt i 2007 et globaliseringsforum med deltagelse af bl.a. repræsentanter for ILO's medlemmer, repræsentanter fra internationale organisationer, parlamentarikere, og forskere. Forummet fokuserede på fremme af Decent Work-dagsordenen i forhold til at sikre en bæredygtig, økonomisk, social og miljørigtig udvikling i verden. Et af emnerne under forumet var "policy coherence" mellem internationale organisationer for at fremme en fair globalisering.

ILO havde på sin arbejdskonference i 2007 globaliseringen på dagsordenen under titlen '*The strengthening of ILO's capacity to assist its Members' efforts to reach its objectives in the context of globalization*'. Drøftelserne fortsætter på næste års konference i 2008, og der vil i perioden op til denne blive holdt løbende trepartskonsultationer om emnet.

WTO'S TVISTBILÆGGELSE

FORHANDLINGSMANDATET I HENHOLD TIL DOHA-RUNDEN

Ved WTO-ministerkonferencen i Marrakesh i 1994 aftalte medlemslandene, at de indenfor fire år skulle revidere den aftale, der ligger til grund for WTO's nuværende tvistbilæggesystem, den såkaldte "Forståelse for tvistbilægelse" (Forståelsen omfatter regler og procedurer for bilægelse af tvister - på engelsk "Dispute Settlement Understanding" eller DSU). Arbejdet blev påbegyndt i slutningen af 1997, men adskillige tidsfrister er sidenhen blevet overskredet, og det er nu besluttet ikke længere at arbejde efter en tidsbestemt frist. I erklæringen fra Doha ministerkonferencen i 2001 genfremsatte medlemslandene intentionen om en revision af aftalen:

"We agree to negotiations on improvements and clarifications of the Dispute Settlement Understanding. The negotiations should be based on the work done thus far as well as any additional proposals by members, and aim to agree on improvements and clarifications not later than May 2003, at which time we will take steps to ensure that the results enter into force as soon as possible thereafter." (Doha Development Agenda, work programme para. 30).

Samtidig blev det besluttet, at forhandlingerne vedr. tvistbilægelse ikke skulle være en del af den samlede Doha-runde. Medlemmerne blev dog ikke enige om et samlet forslag til ændringer før fristens udløb og blev det heller ikke efter ministermødet i Cancún.

DANSKE/EU INTERESSER

EU har en ambitiøs dagsorden og har foreslået en række grundlæggende ændringer, samt fremlagt forslag om øget gennemsigtighed i tvistbilæggesystemet i WTO, indførelse af en permanent panelinstans og et udvidet appelorgan til behandlingen af tvister. USA har ligeledes insisteret på øget gennemsigtighed i WTO's tvistbilæggesystem, herunder bl.a. fri adgang under sagsfremlæggelserne. EU har fremlagt forslag om, at såfremt der var enighed blandt de involverede parter om at holde åbne Panelhøringer, skulle man tillade det. Andre lande - som Japan og Mercosur-landene¹ - mener, at revisionen bør holde sig til nogle få tekniske justeringer af aftalen.

Danmark har interesse i et velfungerende internationalt system til håndtering af handelspolitiske tvister og støtter derfor op om EU's linje. Desuden lægges der fra dansk side vægt på at forbedre udviklingslandenes muligheder for at gøre brug af tvistbilæggesystemet, herunder bl.a. igennem bistand til udviklingslande i forbindelse med bilægelse af handelstvister i WTO.

DEN VIDERE PROCES

Der er ikke fastlagt nogen specifik deadline for afslutningen af revision af tvistbilæggesystemet, men håbet er, at en samlet revideret aftale kan foreligge samtidig med en afslutning af Doha-runden. De seneste forhandlinger har koncentreret sig om tredjepartsrettigheder, offentlig adgang til sagsfremlæggelsen ved panelhøringer, forbud af *amicus curiae indlæg*², samt præcisering af omfanget af notifikationsforpligtelsen i art. 3.6 DSU vedr. opnåelse af enighed mellem parterne i en tvist.

---

¹ Mercosur-samarbejdet blev etableret 1991 og er et regionalt frihandelssamarbejde mellem Argentina, Brasilien, Paraguay og Uruguay med Bolivia og Chile som associerede medlemmer. Mercosurs primære mål er at etablere en toldunion blandt medlemslandene.

² Betyder "ven af retten". Hvis en part eller en organisation er interesseret i et emne i en sag, hvor denne ikke selv er sagsøger kan denne indgive et indlæg eller argumentere i sagen.

Hvordan virker WTO's tvistbilæggelse?

WTO's tvistbilæggelsesorgan er et domstolslignende system, som afgør uenigheder mellem medlemslandene om deres opfyldelse af WTO-aftalerne. Det kan være brud på WTO-princippet om ens handelsbetingelser, fx ens toldsatser for alle parter, eller brud på princippet om ens vilkår for egne og andre WTO-landes virksomheder. Afgørelserne i tvistbilæggelsessystemet er bindende for landene. Der kan ske følgende fra en sag er rejst til en dom er afsagt:

- Når ét WTO-land har klaget over et andet, indledes processen først med 60 dage til konsultationer, hvor man forsøger at nå en forhandlingsløsning.
- Lykkes dette ikke, anmodes der om nedsættelse af et tvistpanel, dvs. en WTO-domstol, hvor parterne fører deres sag.
- Panelet træffer afgørelse senest et år efter, at sagen er rejst.
- Panelets afgørelse kan appelleres til WTO's appelorgan.
- Sagens taber skal senest 30 dage efter domsafsigelsen tilkendegive, om den agter at følge (appel)panelets afgørelse og i givet fald hvorledes problemet forventes udbedret.
- Hvis sagens taber ikke vil efterleve afgørelsen, forhandler parterne om en økonomisk kompensation til det forurettede land.
- Kan parterne ikke blive enige, beder det forurettede land om lov til at indføre straffetold mod det anklagede land.

3. OPTAGELSE AF NYE MEDLEMMER

151 lande er medlem af WTO og flere nye medlemslande er på vej, herunder Rusland, Ukraine, Algeriet og Kasakhstan.

Fra dansk side har man traditionelt fundet, at det er en styrke for WTO, jo flere medlemmer organisationen har. Derfor arbejder Danmark for, at WTO skal omfatte så mange lande som muligt. Der er i dag en meget stor spredning mellem medlemslandene med hensyn til udenrigshandelens omfang, størrelse, økonomisk udviklingsgrad og handelspolitisk grundholdning.

Optagelsesproceduren i WTO består grundlæggende af fire faser: i) ansøgningsproces, ii) nedsættelse af arbejdsgruppe og udredningsmission, iii) start af bilaterale og multilaterale forhandlinger, samt iv) afsluttende rapporter og optagelsesprocedure.

Det er vanskeligt at fastsætte et præcist skøn for varigheden af en typisk optagelsesproces. Langt de fleste tager mere end 5 år. Siden oprettelsen af WTO har der været et stærkt politisk pres for at give de mindst udviklede lande en hurtigere optagelsesproces ved anvendelse af teknisk bistand fra WTO-sekretariatet.

Det senest tilkomne medlem er Tonga. Tonga blev godkendt på ministerkonferencen i Hongkong den 15. december 2005 og er nu fuldgældigt medlem efter endt ratifikation i landet i sommeren 2007. Der pågår for tiden forhandlinger med 28 lande. Vatikanet og Ækvatorial Guinea er tildelt observatørstatus i WTO, mens de palæstinensiske selvstyreområder har indgivet anmodning herom. Se bilag 4 for oversigt over WTO's medlemmer og ansøgerlande.

OPTAGELSE AF RUSLAND

Rusland er den største økonomi og det politisk mest betydningsfulde land, der endnu ikke har opnået medlemskab af WTO. EU lægger stor vægt på fremskridt i den russiske optagelsesproces og har ydet teknisk bistand til det russiske lovgivningsmæssige og institutionelle reformarbejde. EU's bilaterale aftale med Rusland om WTO-optagelse faldt på plads i Moskva i maj 2004. De væsentligste emner i de bilaterale EU-Rusland forhandlinger har været toldtariffer, landbrugsprodukter, tjenesteydelser, og energiområdet, samt tilpasning af russiske importprocedurer til WTO's regelsæt.

Optagelsesforhandlingerne har længe gået meget trægt, men har nu accelereret inden for de seneste måneder. Ved udgangen af oktober måned var der udestående på 7 kapitler. Ruslands mål er at afslutte forhandlingerne ved udgangen af 2007 og dermed at kunne tiltræde WTO i foråret 2008. Dette er et mål, der vurderes muligt og som støttes af EU under forudsætning af, at et antal udestående emner bliver løst.

OPTAGELSE AF UKRAINE

Ukraines optagelsesproces, som indledtes i 1993, befinder sig i sin afsluttende fase. Den 16. januar 2008 indgik EU og Ukraine en aftale, som løste de udestående punkter i de bilaterale forhandlinger om Ukraines optagelse i WTO. Med aftalen har Ukraine afsluttet de bilaterale forhandlinger med samtlige WTO's medlemslande, og Ukraine vil herefter sandsynligvis blive optaget som medlem af WTO på næste møde i WTO's Generelle Råd, som forventes afholdt primo februar 2008.

4. FÆRØERNE OG GRØNLAND I WTO

Færøerne og Grønland er i kraft af Kongeriget Danmarks WTO-medlemskab omfattet af WTO's regler. For Grønlands vedkommende blev der med udgangen af 2005 igangsat en såkaldt notifikationsproces, som har til formål at bringe grønlandsk lovgivning og handelsregulering i fuld overensstemmelse med WTO's regler.

Siden Doha-rundens start i 2001 har det været en prioritet at søge at sikre, at Grønland og Færøerne vil kunne omfattes af eventuelle nye WTO-regler vedrørende såkaldt "små og sårbare økonomier", som måtte blive besluttet i forbindelse med Runden.

I Doha-erklæringen fremhæves, at der skal tages særlige hensyn til de små og sårbare økonomier, hvilket i praksis må formodes at være ensbetydende med længere overgangsperioder, handelsrelateret teknisk bistand og færre toldreduktionsforpligtelser. Grønland og Færøerne er på mange måder karakteriseret ved særlige økonomiske betingelser, som giver grundlag for at definere de to økonomier som små og sårbare, herunder relativ geografisk isolation, klimaforhold og stor betydning af få eksportvarer som fisk og rejer.

Fra dansk side har man derfor arbejdet for at gøre hovedaktører i WTO, herunder EU Kommissionen, opmærksom på Grønlands og Færøernes særlige interesser i at blive imødekommet under disse forhandlinger. Forhandlingerne om små og sårbare økonomier har imidlertid vist sig komplicerede - ikke mindst fordi udviklingslandene internt er uenige om, hvilke kriterier der skal ligge til grund for definition af en lille og sårbar økonomi. Selv om forhandlingerne har været kendetegnet ved en klar udviklingsvinkel, kan det ikke udelukkes, at netop uenigheden om definition vil kunne betyde, at definitionen af små og sårbare økonomier i sidste ende bliver så rummelig, at Grønland og Færøerne vil kunne falde indenfor denne kategori på trods af et relativt højt BNP pr. indbygger.

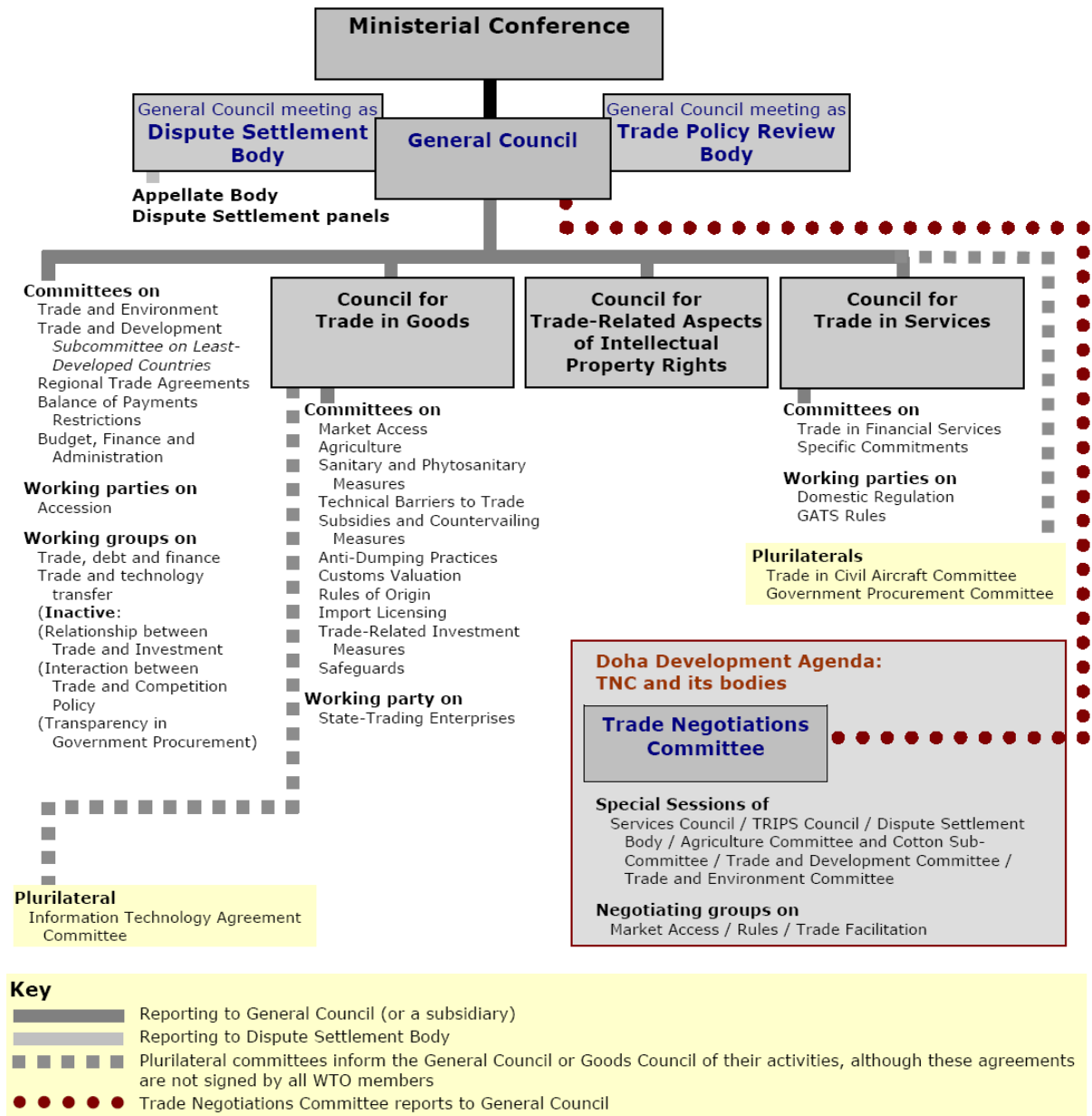
Der verserer pt. en sag i WTO's tvistbilæggesystem, som er af stor betydning for Danmark og Grønland. Sagen, som endnu befinder sig i en indledende fase i tvistbilæggesystemet, omhandler en anmodning fra Canada om konsultationer med EU vedrørende en belgisk og nederlandsk lovgivning, som forbyder import, distribution, markedsføring og salg af sælprodukter samt af produkter, som indeholder sælprodukter. Fra dansk side tillægges sagen meget høj prioritet, og det forsøges således ihærdigt at skabe forståelse internt i EU for de danske/grønlandske interesser, som er involveret.

5. BILAG

BILAG 1: WTO'S STRUKTUR

WTO structure

All WTO members may participate in all councils, committees, etc, except Appellate Body, Dispute Settlement panels, and plurilateral committees.

The General Council also meets as the Trade Policy Review Body and Dispute Settlement Body. The negotiations mandated by the Doha Declaration take place in the Trade Negotiations Committee and its subsidiaries. This now includes the negotiations on agriculture and services begun in early 2000. The TNC operates under the authority of the General Council. Each year new chairpersons for the major WTO bodies are approved by the General Council.

BILAG 2: CODEX ALIMENTARIUS

Facts om Codex Alimentarius

Codex Alimentarius er et samarbejde mellem FN-organisationerne FAO og WHO. Formålet er at udarbejde globale standarder, anbefalinger og retningslinier for fødevarer og fødevarereproduktion med henblik på at sikre forsyning med sunde og sikre fødevarer og lette den globale samhandel hermed. Standarderne udarbejdes bl.a. i en række permanente Codex komitéer, der beskæftiger sig med forskellige aspekter af fødevareresikkerhed, fx tilsætningsstoffer og forureninger, rester af veterinærmedicin, hygiejne og mærkning. Ensartede retningslinier for fødevareresikkerhed har desuden stor betydning for den internationale handel med fødevarer, idet Codex normer i henhold til SPS-aftalen inden for WTO-systemet udgør en reference, som danner udgangspunkt for afgørelser ved eventuelle handelstvister. Codex Alimentarius har verden over skabt stor opmærksomhed omkring fødevarerekvalitet og fødevareresikkerhed. I alt 171 lande og EU-kommissionen er medlem af Codex Alimentarius. Desuden er en lang række organisationer tilknyttet, fx World Trade Organization (WTO), Grain and Feed Trade Association (GAFTA), International Feed Industry Federation (IFIF) og Consumers International (CI). Disse har dog kun observatørstatus ved de møder, der jævnligt afholdes. Codex Alimentarius Kommissionen er den højeste myndighed. På kommissionens hjemmeside www.codexalimentarius.net findes yderligere oplysninger. Danmarks deltagelse i Codex Alimentarius samarbejdet koordineres af Fødevestyrelsen.

Der afholdtes i perioden 5 komitemøder af interesse for Danmark. Det drejer sig om komiteen for generelle principper, komiteen for forureninger, komiteen for tilsætningsstoffer, komiteen for mærkning af fødevarer og komiteen for restindhold af pesticider i fødevarer.

KOMITEEN VEDRØRENDE GENERELLE PRINCIPPER, 2. - 6. APRIL 2007

Siden sidste møde i komiteen har en arbejdsgruppe udarbejdet et revideret udkast til mere enkle, horisontale retningslinier vedrørende risikoprincipper til brug for regeringer. Komiteen støttede det nye forslag med undtagelse af nogle få medlemslande, som tog forbehold. Forslaget vil blive forelagt til endelig vedtagelse i Codex Commission.

Komiteen har på adskillige møder forsøgt at nå til enighed om et udkast til revision af etiske retningslinier for international handel. På sidste møde blev arbejdet suspenderet, indtil en arbejdsgruppe i komiteen vedr. import/eksport kontrol og certificering har vurderet, hvorvidt de eksisterende Codex regler på området er tilstrækkeligt dækkende og/eller om der er behov for at indføre et generelt princip om, at det ikke er tilladt at eksportere "unsafe food". Arbejdsgruppen kunne ikke nå til enighed om at indføre dette princip og var af den opfattelse, at problemer med eksport af "unsafe food" bl.a. skyldes mangelfuld importkontrol og at man hellere skulle bruge ressourcer på "capacity building" samt til hjælp til opbygning af nationale fødevarerkontrol-systemer, specielt i ulandene.

Komiteen besluttede på dette møde at genoptage arbejdet med revision af retningslinierne, som ikke har været revideret siden 1985, idet man kunne samles om et enklere forslag til revideret udkast til revision af etiske retningslinier for international handel til videre drøftelse på komiteens næste møde.

Komiteens arbejde for så vidt angår proceduremæssige spørgsmål omfattede bl.a. revision af ansvarsområdet for medlemmer af eksekutivkomiteen samt for medlemmer valgt som regionale koordinatore; reviderede procedurer i forbindelse med revision af eksisterende Codex standarder, vejledninger og retningslinier samt drøftelse af et forslag fra Indien om behovet for en ændring af procedurerne for udarbejdelse af nye standarder og relevante tekster.

KOMITEEN VEDRØRENDE FORURENINGER, 16. - 20. APRIL 2007

Mødet var det første i komiteen vedr. forureninger. Komiteen fortsætter arbejdet fra den tidligere komite vedr. tilsætningsstoffer og forureninger med Holland som værtsnation. Arbejdet omfatter generelle standarder for forurenende stoffer i fødevarer samt en række standarder med grænseværdier for enkelte forureninger samt retningslinier for god fremstillingspraksis til reduktion af forskellige procesforureninger i fødevarer.

Den vedtagne **generelle standard for forureninger** indeholder de overordnede betingelser for fastlæggelse af globale grænseværdier for forurenende stoffer og beskriver proceduren for fastlæggelse af konkrete grænseværdier i levnedsmidler. Den generelle standard indeholder kun grænseværdier, som en oversigt over arbejdet i specifikke standarder.

Med henblik på at påbegynde arbejdet med at fastlægge konkrete grænseværdier har komiteen drøftet et antal diskussionspapirer. Disse diskussionspapirer gennemgår de relevante forurenende stoffer og foreslår, hvilke tiltag der eventuelt bør iværksættes.

Der var på mødet diskussionspapirer for:

- aflatoksiner i spiseklare nødder: mandler, hasselnødder og pistacienødder
- aflatoksiner i paranødder
- aflatoksin i figner
- deoxynivalenol
- ochratoksin A i kaffe og kakao

Det blev på mødet vedtaget, at det fremtidige arbejde skal koncentreres om ovenstående stoffer, der alle vedrører mykotoksiner.

Der var på mødet grænseværdiforhandlinger for:

- aflatoksiner i nødder til videre forarbejdning (mandler, hasselnødder, pistacienødder)
- aflatoksiner i spiseklare nødder (mandler, hasselnødder, pistacienødder)
- okratoksin A i hvede, byg og rug
- tin i dåsemad
- 3-MCPD i sojasovs

Der arbejdedes desuden med udarbejdelse af "code of practice" indeholdende oplysninger om god fremstillingsmæssig praksis som basis for reduktion af indholdet af visse forureninger. Disse omhandler:

- aflatoksin i nødder
- okratoksin A i vin
- acrylamid
- chloropropanoler
- polycykliske aromatiske hydrocarboner (PAH)

Desuden var der punkter på dagsordenen om prøveudtagningsplaner for kontrol med aflatoksiner i mandler, paranødder, hasselnødder og pistacienødder.

KOMITEEN VEDRØRENDE TILSÆTNINGSSTOFFER, 24. - 28. APRIL 2007

Denne komite fortsætter bestræbelserne frem imod at fastlægge den generelle standard for tilsætningsstoffer og specifikationer for tilsætningsstoffer ("den globale positivliste").

Det blev besluttet på Codex Commission mødet i juli 2006 at komiteen fremover udelukkende skal beskæftige sig med tilsætningsstoffer. Kina fik tildelt værtskabet for denne komite.

Den generelle standard for tilsætningsstoffer (GSFA) er en liste over, hvilke tilsætningsstoffer, der må anvendes i diverse fødevarer. I GSFA'en er der ud for alle tilsætningsstoffer angivet en funktion, max-dosis samt i hvilke fødevaregrupper, tilsætningsstoffet må anvendes. Den færdiggjorte liste skal således i princippet svare til den danske positivliste. Dog er GSFA'en mere omfattende, da den skal omfatte samtlige fødevarer globalt set.

Det konkrete indhold af GSFA'en bygger på oplysninger fra de enkelte medlemsstater. En forudsætning for, at de foreslåede tilsætningsstoffer bliver indarbejdet i standarden, er, at de er vurderet og fundet sundhedsmæssigt acceptable af JECFA (FAO/WHO's Joint Expert Committee on Food Additives and Contaminants).

Derudover fortsattes arbejdet med at overføre de tilsætningsstofbestemmelser, der findes i diverse, specifikke produkter, hvor der er udarbejdet varestandarder, til GSFA'en, således at alle bestemmelser om tilsætningsstoffer findes ét sted.

Der blev drøftet et diskussionspapir for aromastoffer med henblik på en evt. udarbejdelse af retningslinier for aromaer. Papiret blev splittet op, hvor afsnittene om de specifikke aromastoffer blev sendt videre til senere godkendelse, mens afsnittene om de aktive stoffer i ingredienser med aromagivende egenskaber vil skulle diskuteres igen på næste møde.

Komiteen fortsatte arbejdet med at vurdere JECFA's **specifikationer for tilsætningsstoffer**. Acceptable specifikationer fremsendes til **Codex Commission** med henblik på godkendelse som Codex specifikationer. JECFA/Codex specifikationerne danner ofte baggrund for EU - direktiverne vedrørende renhedskriterier for tilsætningsstoffer.

KOMITÉEN VEDRØRENDE MÆRKNING AF FØDEVARER, 30. APRIL - 4. MAJ 2007

i) Generelle mærkningsregler

Komiteen fortsatte drøftelserne af, om der er behov for - og om der er mulighed for at opnå enighed om Codex retningslinier for mærkning af fødevarer, som er fremstillet ved anvendelse af genteknologi. Det blev vedtaget at nedsætte en arbejdsgruppe, der ud over selve spørgsmålet om der grundlag for en fælles indgangsvinkel, bl.a. skal afdække muligheden for at benytte eksisterende Codex retningslinier og behovet for supplerende retningslinier.

Drøftelserne vedrørende et forslag om QUID-mærkning (kvantitativ deklaration af ingredienser) udmundede i, at der blev opnået enighed om, at et forslag om QUID mærkning indarbejdes i de generelle standarder for mærkning af fødevarer. Forslaget kunne sendes videre til Codex Commission til foreløbig vedtagelse. Forslaget indebærer fx, at mængden af jordbær i en jordbærkage, og mængden af mandler i marcipan skal angives.

Endvidere fortsatte komiteen drøftelserne fra 2006 omkring komiteens muligheder for, inden for sit område, at bidrage til gennemførelsen af FAO's og WHO's Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. Spørgsmålene drejer sig bl.a. om behovet for tvungen næringsdeklaration og omfanget af en sådan næringsdeklaration, om der skal være tvungen QUID-mærkning (kvantitativ deklaration af ingredienser) af ingredienser som frugt, grønt, hele korn og sukker. Det blev besluttet at Canada og Argentina udarbejder et oplæg til en arbejdsgruppe, der skal søge at udarbejde et forslag til drøftelse i komiteen.

Det blev vedtaget at nedsætte en elektronisk arbejdsgruppe, der skal arbejde med spørgsmålene omkring muligheden for at sælge en fødevarer under en kendt handelsbetegnelse - uden at fødevareren har det indhold, der normalt karakteriserer den, fx en appelsinjuice, hvor ernæringsindholdet er ændret for at sælge den som et "light" produkt.

Komiteen opnåede enighed om en definition af begrebet "markedsføring" i relation til ernærings- og sundhedsanprisninger. Definitionen blev videresendt til Codex Commission til foreløbig vedtagelse.

I forlængelse af diskussionerne fra 2006 vedtog komiteen retningslinier for oprindelsesmærkning i forbindelse med revision af standarder for individuelle ostesorter. Fx oste som Danbo og Gouda, hvor ostene i forbrugerens bevidsthed har en geografisk tilknytning, men nu produceres et andet sted, skal fremstillingsstedet nu angives.

Komiteen vedtog endvidere en ny mærkningsbestemmelse for sardinlignende typer, hvorefter "sardiner", der afviger fra hvad der normalt opfattes som sardiner, kan sælges under denne betegnelse, forudsat der i tilknytning til betegnelsen "sardiner" angives oprindelse eller artsbetegnelse, fx Chilenske sardiner.

ii) Retningslinier for økologiske fødevarer

Komiteen fortsatte drøftelserne vedrørende tilsætningsstoffer og tekniske hjælpestoffer i økologiske fødevarer, og foretog en endelig opstilling af stoffer i den vejledende liste over tilsætningsstoffer, som kan anvendes i økologisk produktion.

Tabelstrukturen er i sin opbygning opdelt i to tabeller, hvor den ene tabel består dels af stoffer, som allerede er godkendt i den eksisterende vejledning, og dels af stoffer, som man i mødet nåede til enighed om.

Den anden tabel består af en opstilling af stoffer, som udestår med henblik på eventuel optagelse på et senere tidspunkt. Blandt disse kan nævnes natrium nitrit og kalium nitrat.

Herudover udspandt der sig en længere diskussion på baggrund af en ansøgning fra Chile, der ønskede optagelse af "naturlig natrium nitrat" på listen over plantegødningsstoffer. Komiteen fandt ikke, at stoffet på nogen måde lever op til de fastlagte kriterier for brug i økologisk produktion, og at stoffet derfor ikke kan anbefales taget i anvendelse.

Afslutningsvis behandlede komiteen en ansøgning fra New Zealand om tilladelse til anvendelse af Ethylen som modningsfremmende stof til citrusfrugter. Komiteen fandt, at stoffet opfylder kriterierne, men besluttede at begrænse anvendelsen, således at det kun foreslås anvendt til brug i kiwifrugter og bananer. Forslaget vil skulle forelægges Codex Commission til endelig vedtagelse.

KOMITEEN VEDRØRENDE RESTINDHOLD AF PESTICIDER I FØDEVARER 7. - 12. MAJ 2007

Komiteens årlige møde var præget af det løbende arbejde med fastsættelse af globalt accepterede maksimal grænseværdier (MRL-værdier) for restindholdet af pesticider i fødevarer, herunder især i frugt og grønt, samt i mindre omfang, afgrøder beregnet til foder.

Komiteen fortsatte de løbende drøftelser af kriterier for udarbejdelse og accept på internationalt plan af forslag til MRL-værdier. Disse drøftelser omfattede ligeledes en vurdering af hidtil udarbejdede standarder og retningslinier for risikovurderingen, herunder retningslinier for beregninger af det daglige indtag af pesticidrester, der er af afgørende betydning for den sundhedsmæssige risikovurdering af kroniske og af akutte effekter af pesticidindtag.

I tilknytning til grænseværdifastsættelsen er der etableret en ad hoc gruppe, der især tager sig af problematikken vedr. analyseusikkerhed. Diskussioner vedr. analysemetodikker i relation til fedt-opløselige pesticider i mælk og mælkefedt er et tilbagevendende emne på disse møder og blev ligeledes drøftet på dette møde. Fokus er således fortsat rettet mod analysemetodikken, herunder mod retningslinier for kvaliteten af disse og for kvalitetssikringen af den analytiske kontrol af de fastsatte MRL-værdier.

Der er igangsat en revision af CODEX Klassifikationssystem, som bl.a. indeholder afgrødelister for fødevarer og foderstoffer. Disse lister anvendes i forbindelse med fastsættelse af MRL-værdier. Der er til denne opgave nedsat en elektronisk arbejdsgruppe, som på dette møde præsenterede sit forslag til arbejdsprogram. Der blev opnået enighed om arbejdsgruppens metoder og tidsplan for arbejdet.

Der skal udarbejdes retningslinier for håndteringen af pesticidrester i forarbejdede fødevarer. Dette arbejde forsætter, og emnet vil blive taget op på det kommende møde.

Komiteen drøftede et diskussionspapir vedrørende medlemslandenes implementering af de vedtagne MRL-værdier og slog fast, at det er op til de enkelte medlemslande selv at vurdere, om fastlæggelse af en MRL-værdi for pesticider skal følge Codex-værdien, eller om MRL-værdien skal fastlægges lavere. Dette er ikke i strid med WTO-reglerne, hvoraf det fremgår, at et medlemsland har ret til at fastsætte en lavere MRL-værdi end den fastsatte Codex MRL-værdi, hvis dette kan begrundes ud fra et videnskabeligt og fødevarerikkerhedsmæssigt synspunkt.

BILAG 3: OVERSIGT OVER WTO FORHANDLINGS- OG ARBEJDSGRUPPER
2007

Chairpersons of the General Council and bodies reporting to it	
General Council	Amb. Muhamad Noor (Malaysia)
Dispute Settlement Body	H.E. Mr. Bruce GOSPER (Australia)
Trade Policy Review Body	H.E. Mr. Vesa HIMANEN (Finland)
Council for Trade in Goods	H.E. Mr. Karsten Vagn NIELSEN (Denmark)
Council for Trade in Services	H.E. Mr. C. Trevor CLARKE (Barbados)
Council for TRIPS	H.E. Mr. Yonov Frederick AGAH (Nigeria)
Committee on Trade and Environment	H.E. Mr. Manuel A.J. TEEHANKEE (Philippines)
Committee on Trade and Development	H.E. Mr. Shree Baboo Chekitan SERVANSING (Mauritius)
Committee on Balance-of Payments Restrictions	H.E. Mr. Chitsaka CHIPAZIWA (Zimbabwe)
Committee on Regional Trade Agreements	Mr. Julian METCALFE (United Kingdom)
Committee on Budget, Finance and Administration	Mr. Tony LYNCH (New Zealand)
Working Group on Trade and Transfer of Technology	H.E. Mr. Kwabena BAAH-DUODU (Ghana)
Working Group on Trade, Debt and Finance	H.E. Mr. KWERONDA-RUHEMBA (Uganda)
Trade Negotiations Committee	WTO Director-General Pascal LAMY (ex officio)

Chairpersons of bodies established under the Trade Negotiations Committee	
Negotiating Group on Market Access	Amb. Don STEPHENSON (Canada)
Negotiating Group on Rules	Amb. Guillermo Valles GALMÉS (Uruguay)
Negotiating Group on Trade Facilitation	H.E. Mr. Eduardo Ernesto SPERISEN-YURT (Guatemala)
Special Session of the Council for Trade in Services	Amb. Fernando de MATEO y VENTURINI (Mexico)
Special Session of the Council for TRIPS	Amb. Manzoor AHMAD (Pakistan)
Special Session of the Dispute Settlement Body	Amb. Ronald SABORÍO SOTO (Costa Rica)
Special Session of the Committee on Agriculture	Amb. Crawford FALCONER (New Zealand)
Sub-Committee on Cotton	Amb. Crawford FALCONER (New Zealand)

Chairpersons of bodies established under the Trade Negotiations Committee

Special Session of the Committee on Trade and Environment	Amb. Mario Matus (Chile)
Special Session of the Committee on Trade and Development	Amb. Thawatchai Sophastienphong (Thailand)

Chairpersons of subsidiary bodies of the Council for Trade in Goods

Committee on Agriculture	Ms Valéria Csukasi (Uruguay)
Committee on Anti-Dumping	Mrs. Victoria CAMPEANU (Romania)
Committee on Customs Valuation	Mr. Joo Ha WOO (Korea)
Committee on Import Licensing	Ms. Pamela COOPER (Canada)
Committee on Market Access	Dr. Moahammad SAEED (Pakistan)
Committee on Rules of Origin	Ms. Vera THORSTENSEN (Brazil)
Committee on Safeguards	Mr. Seung-ho KIM (Korea)
Committee on Sanitary and Phytosanitary Measures	Mr. Juan Antonio DORANTES SÁNCHEZ (Mexico)
Committee on Subsidies and Countervailing Measures	Mr. Keiya LIDA (Japan)
Committee on Technical Barriers to Trade	Mr. Raiminder Sidhu (India)
Committee on Trade-Related Investment Measures	Mr. Alexis MASSOT (France)
Working Party on State Trading Enterprises	Mr. Benjamin KATJIPUKA (Namibia)
ITA Committee	Mr. Simon CHAN (Hongkong, China)

Chairpersons of subsidiary bodies of the Council for Trade in Services

Committee on Trade in Financial Services	Mr. Paul Myler (Australia)
Working Party on Domestic Regulation	Mr. Peter GOVINDASAMY (Singapore)
Committee on Specific Commitments	Mr. Martin Pospisil (Czech Republic)
Working Party on GATS Rules	Mrs. Shaista SOHAIL (Pakistan)

BILAG 4: WTO MEDLEMMER OG ANSØGERLANDE PR. 1. AUGUST 2007

WTO-medlemmer (151)	
<i>Land</i>	<i>Medlem siden</i>
Albanien	8. september 2000
Angola	23. november 1996
Antigua og Barbuda	1. januar 1995
Argentina	1. januar 1995
Armenien	5. februar 2003
Australien	1. januar 1995
Bahrain	1. januar 1995
Bangladesh	1. januar 1995
Barbados	1. januar 1995
Belgien	1. januar 1995
Belize	1. januar 1995
Benin	22. februar 1996
Bolivia	12. september 1995
Botswana	31. maj 1995
Brasilien	1. januar 1995
Brunei Darussalam	1. januar 1995
Bulgarien	1. december 1996
Burkina Faso	3. juni 1995
Burundi	23. juli 1995
Cambodja	13. oktober 2004
Cameroun	13. december 1995
Canada	1. januar 1995
Central Afrikanske Republik	31. maj 1995
Chad	19. oktober 1996
Chile	1. januar 1995
Colombia	30. april 1995
Congo	27. marts 1997
Costa Rica	1. januar 1995
Cuba	20. april 1995
Cypern	30. juli 1995
Danmark	1. januar 1995
Demokratiske Republik Congo	1. januar 1997

WTO-medlemmer (151)

<i>Land</i>	<i>Medlem siden</i>
Djibouti	31. maj 1995
Dominica	1. januar 1995
Dominikanske Republik	9. marts 1995
Ecuador	21. januar 1996
Egypten	30. juni 1995
El Salvador	7. maj 1995
Elfenbenskysten	1. januar 1995
Estland	13. november 1999
Europæiske Fællesskab	1. januar 1995
Fiji	14. januar 1996
Filippinerne	1. januar 1995
Finland	1. januar 1995
Forenede Arabiske Emirater	10. april 1996
Frankrig	1. januar 1995
Gabon	1. januar 1995
Gambia	23. oktober 1996
Georgien	14. juni 2000
Ghana	1. januar 1995
Grenada	22. februar 1996
Grækenland	1. januar 1995
Guatemala	21. juli 1995
Guinea	25. oktober 1995
Guinea-Bissau	31. maj 1995
Guyana	1. januar 1995
Haiti	30. januar 1996
Honduras	1. januar 1995
Hongkong	1. januar 1995
Indien	1. januar 1995
Indonesien	1. januar 1995
Irland	1. januar 1995
Island	1. januar 1995
Israel	21. april 1995
Italien	1. januar 1995

WTO-medlemmer (151)

<i>Land</i>	<i>Medlem siden</i>
Jamaica	9. marts 1995
Japan	1. januar 1995
Jordan	11. april 2000
Kenya	1. januar 1995
Kina	11. december 2001
Kinesisk Taipei	1. januar 2002
Kirgisistan	20. december 1998
Kroatien	30. november 2000
Kuwait	1. januar 1995
Lesotho	31. maj 1995
Letland	10. februar 1999
Liechtenstein	1. september 1995
Litauen	31. maj 2001
Luxembourg	1. januar 1995
Macau, Kina	1. januar 1995
Madagaskar	17. november 1995
Makedonien (FYROM)	4. april 2003
Malawi	31. maj 1995
Malaysia	1. januar 1995
Maldiverne	31. maj 1995
Mali	31. maj 1995
Malta	1. januar 1995
Marokko	1. januar 1995
Mauretania	31. maj 1995
Mauritius	1. januar 1995
Mexico	1. januar 1995
Moldova	26. juli 2001
Mongoliet	29. januar 1997
Mozambique	26. august 1995
Myanmar	1. januar 1995
Namibia	1. januar 1995
Nederlandene	1. januar 1995
Nepal	23. april 2004

WTO-medlemmer (151)

<i>Land</i>	<i>Medlem siden</i>
New Zealand	1. januar 1995
Nicaragua	3. september 1995
Niger	13. december 1996
Nigeria	1. januar 1995
Norge	1. januar 1995
Oman	9. november 2000
Pakistan	1. januar 1995
Panama	6. september 1997
Papua New Guinea	9. juni 1996
Paraguay	1. januar 1995
Peru	1. januar 1995
Polen	1. juli 1995
Portugal	1. januar 1995
Qatar	13. januar 1996
Rumænien	1. januar 1995
Rwanda	22. maj 1996
Saint Kitts & Nevis	21. februar 1996
Saint Lucia	1. januar 1995
Saint Vincent & Grenadinerne	1. januar 1995
Salomonøerne	26. juli 1996
Saudi Arabien	11. december 2005
Schweiz	1. juli 1995
Senegal	1. januar 1995
Sierra Leone	23. juli 1995
Singapore	1. januar 1995
Slovakiet	1. januar 1995
Slovenien	30. juli 1995
Spanien	1. januar 1995
Sri Lanka	1. januar 1995
Storbritannien	1. januar 1995
Surinam	1. januar 1995
Sverige	1. januar 1995
Swaziland	1. januar 1995

WTO-medlemmer (151)

<i>Land</i>	<i>Medlem siden</i>
Sydafrika	1. januar 1995
Sydkorea	1. januar 1995
Tanzania	1. januar 1995
Thailand	1. januar 1995
Tjekkiet	1. januar 1995
Togo	31. maj 1995
Tonga	27. juli 2007
Trinidad og Tobago	1. marts 1995
Tunesien	29. marts 1995
Tyrkiet	26. marts 1995
Tyskland	1. januar 1995
Uganda	1. januar 1995
Ungarn	1. januar 1995
Uruguay	1. januar 1995
USA	1. januar 1995
Venezuela	1. januar 1995
Vietnam	11. januar 2007
Zambia	1. januar 1995
Zimbabwe	5. marts 1995
Østrig	1. januar 1995

Ansøgere, hvis ansøgning er accepteret af WTO's Generelle Råd (28)

Afghanistan	Algeriet
Andorra	Azerbajdjan
Bahamas	Bhutan
Bosnien-Herzegovina	Etiopien
Hviderusland	Irak
Iran	Kap Verde
Kasakhstan	Laos
Libanon	Libyen
Montenegro	Rusland
Samoa	Sao Tomé & Príncipe

Ansøgere, hvis ansøgning er accepteret af WTO's Generelle Råd (28)

Serbien	Seychellerne
Sudan	Tadsjikistan
Ukraine	Usbekistan
Vanuatu	Yemen

Lande, hvis ansøgning endnu ikke er accepteret af WTO's Generelle Råd (3)

Comoro Øerne	Liberia
Syrien	

Lande med observatørstatus (2)

Ækvatorial Guinea	Vatikanet
-------------------	-----------

Lande som har anmodet om observatørstatus (1)

Palæstinensiske selvstyreområder

BILAG 5: BEACH CLUB SAMARBEJDET

Beach Club-kredsens funktioner

Beach Club samarbejdet blev etableret i 1998 og er et samarbejde mellem en række handelspolitiske interessenter i Danmark, blandt andre ministerier, styrelser, erhvervsorganisationer og NGO'er. Beach Club-kredsen har til opgave at afdække interesser vedrørende holdninger om den nye forhandlingsrunde i WTO. Den har alene en rådgivende funktion, men vil i realiteten på et tidligt tidspunkt give en klar indikation af, hvilke politiske interesser der knytter sig til et konkret politisk spørgsmål.

Beach Club Generel Kreds

- Elektronisk handel
  - Handel og arbejdstagerrettigheder
  - Handel og investering (inkl. TRIMs)
  - Handel og konkurrence
  - Handel og miljø
  - Handel og udvikling (inkl. mindst udviklede lande)
  - Landbrug
  - Offentlige indkøb
  - Organisatoriske spørgsmål
  - SPS (Sanitære og plantesundhedsstandarder)
  - Søfart
  - TBT (tekniske handelshindringer)
  - Tekstiler
  - Tjenesteydelser (ekskl. søfart)
  - TRIPS
  - Varehandel
- Beach Club arbejdsgrupper**

Medlemmer af Beach Club samarbejdet

3F	92-gruppen
AI rådet	Akademikernes Centralorganisation
Arbejdsmarkedsstyrelsen	Artic Information
Beskæftigelsesministeriet	Bygge-, Anlægs- og Trækartellet
CARE	Danmarks Fiskeindustri
Danmarks Naturfredningsforening	Danmarks Rederiforening
Dansk Arbejdsgiverforening	Dansk Byggeri
Dansk Erhverv	Dansk Industri
Dansk Industris Branchefællesskab for Videnrådgivere	Dansk Institut for Internationale Studier
Dansk Kunstnerråd	Dansk Textil og Beklædning
Dansk Ungdoms Fællesråd	Direktoratet for FødevarerErhverv

Energistyrelsen	Erhvervs- og Byggestyrelsen
EU repræsentationen i Bruxelles	Finansministeriet
Finansrådet	Finanstilsynet
Folkekirkens Nødhjælp	Forbrugerrådet
Forbrugerstyrelsen	Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd	Fødevarestyrelsen
Fødevarøkonomisk Institut	Greenpeace
Grønlands Hjemmestyre	H/K Privat
Indenrigs- og Sundhedsministeriet	Inuit Circumpolar Conference
Justitsministeriet	Kommunernes Landsforening
Konkurrencestyrelsen	KS - Center for Jura og Karteller
Kulturministeriet	Kvindernes U-landsudvalg
Landbrugsrådet	Lif - Lægemiddelindustriforeningen
LO	Maskinmestrenes Forening
Max Havelaar	Mellemfolkeligt Samvirke
Miljøministeriet	Miljøstyrelsen
Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender	Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Nationalbanken	NNF - Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet
Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S
Patent- og Varemærkestyrelsen	Plantedirektoratet
Rektorkollegiets Sekretariat	SKAT
Skatteministeriet	Skov- og Naturstyrelsen
Socialministeriet	Statsministeriet
Søfartens Ledere	Søfartsstyrelsen
Transport- og Energiministeriet	Udenrigsministeriet
Undervisningsministeriet	WWF Verdensnaturfonden
Økologisk Landsforening	Århus Handelshøjskole

BILAG 6: AKTIVE PANELSAGER VED WTO MED DANMARK/EU SOM PART

EU er for øjeblikket aktivt involveret i 31 WTO tvister; 15 af disse sager er anlagt af EU og 15 af sagerne er anlagt mod EU. Tvisterne inddrager 13 af EU's handelsparter; Argentina, Brasilien, Canada, Kina, Colombia, Ecuador, Honduras, Indien, Mexico, Nicaragua, Norge, Panama, og USA.

Hovedparten af EU's tvister ved WTO involverer USA, i de fleste af disse tvister (8 sager) er EU sagsøger, hvorimod EU er sagsøgt i 3 af tvisterne, der er tale om GMO-, hormon- og flystøttesagerne. Flertallet af EU's offensive sager vedrører misbrug af defensive handelsinstrumenter.

Oversigt over verserende panelsager med EU som part

Sager anlagt af EU (15)	DS160, 176, 217, 294, 304, 317 / 353, 319, 320, 321, 332, 339, 341, 350, 352, 354
Sager anlagt imod EU (15)	DS26/48, 27, 291, 292, 293, 316 / 347, 319, 337, 339, 349, 361, 364, 369

SAGER ANLAGT AF EU

Referencenummer og titel	Anlagt imod
DS 330 - Countervailing measures on imports of olive oil, wheat gluten and canned peaches originating in the EC	Argentina
DS287 - Quarantine regime for imports	Australia
DS332 - Measures affecting imports of rethreaded tyres	Brazil
DS321 - Continued Suspension of Obligations in the EC-Hormones Dispute.	Canada
DS304 - Anti-dumping measures on imports of certain products from the EC and/or Member States	India
DS339 - Measures affecting imports of automobile parts	Kina
DS341 - Request for Consultations by the European Communities (Provisional Countervailing Measures on Olive Oil from the European Communities)	Mexico
DS108 - Tax treatment for "Foreign Sales Corporations"	United States
DS160 - Section 110(5) of US Copyright Act	United States
DS176 - Section 211 Omnibus Appropriations Act	United States
DS212 - Countervailing measures concerning certain products from the EC	United States
DS217 - Continued dumping and subsidy offset Act of 2000	United States
DS294 - Laws, regulations and methodology for calculating dumping margins ('zeroing')	United States
DS317 - Measures Affecting Trade in Large Civil Aircraft	United States
DS319 - Section 776 of the Tariff Act of 1930	United States
DS320 - Continued Suspension of Obligations in the EC-Hormones Dispute	United States
DS354 - Tax Exemptions and Reductions for Wine and Beer (Complainant: European Communities)	Canada
DS353- Measures Affecting Trade in Large Civil Aircraft - Second Complaint	United States
DS352 - Measures Affecting the Importation and Sale of Wines and Spirits from the European Communities	India
DS350 - Continued Existence and Application of Zeroing Methodology	United States

SAGER ANLAGT IMOD EU

Referencenummer og titel	Anlagt af
DS293 - Measures affecting the approval and marketing of biotech products (GMOs)	Argentina
DS265 - Export subsidies on sugar	Australia
DS290 - Protection of trademarks and geographical indications for agricultural products and foodstuffs	Australia
DS266 - Export subsidies on sugar	Brazil
DS269 - Customs classification of frozen boneless chicken cuts	Brazil
DS26/48 - Measures affecting livestock and meat (Hormones)	Canada
DS292 - Measures affecting the approval and marketing of biotech products (GMOs)	Canada
DS27 - Import regime for bananas	Ecuador, Guatemala, Honduras, Mexico, United States
DS307 - Aid for commercial vessels	Korea, Republic of
DS337 - Anti-dumping measure on farmed salmon from Norway	Norway
DS283 - Export subsidies on sugar	Thailand
DS286 - Customs classification of frozen boneless chicken cuts	Thailand
DS26/48 - Measures affecting meat and meat products (Hormones)	United States
DS291 - Measures affecting the approval and marketing of biotech products (GMOs)	United States
DS315 - European Communities - Selected Customs Matters	United States
DS316 - Measures Affecting Trade in Large Civil Aircraft	United States
DS349 - Measures Affecting the Tariff Quota for Fresh or Chilled Garlic	Argentina
DS369 - European Communities - Certain Measures Prohibiting the Importation and Marketing of Seal Products	Canada
DS364 - European Communities - Regime for the Importation of Bananas	Panama
DS361 - European Communities - Regime for the Importation of Bananas	Colombia

BESKRIVELSE AF STØRRE SAGER ANLAGT AF EU

Zeroing

(Continued Existence and Application of Zeroing Methodology, DS350)

Se nedenfor ved gennemgangen af DS 294, som er den anden aktive zeroing sag, som EU har anlagt.

Hormoner

(Continued Suspension of Obligations in the EC-Hormones Dispute, DS320/321)

EU's importforbud mod hormonbehandlet oksekød fra USA og Canada blev i 1998 kendt i strid med WTO's regler, fordi forbuddet ikke var videnskabeligt dokumenteret. EU har ikke set sig i stand til at ophæve importforbuddet. USA og Canada indførte derfor - i overensstemmelse med WTO's regler - straftold på en række EU produkter. Straftolden svarer til 818 mio. kr. årligt. På basis af videnskabelige studier, som i 2000 godtgjorde visse skadelige effekter fra hormoner, har EU vedtaget en ændring af EU's hormondirektiv, der trådte i kraft i oktober 2003. Med ændringen af hormondirektivet har EU sigtet på at bringe sine regler på linje med WTO's afgørelse i sagen. USA og Canada finder dog fortsat ikke, at EU's regler er i overensstemmelse med WTO-afgørelsen og har derfor bevaret straftolden. WTO-konsultationer i december 2004 mellem parterne var resultatløse. EU anmodede derfor i januar 2005 om nedsættelse af et WTO-panel mhp. at afgøre, hvorvidt USA og Canadas opretholdelse af straftolden er lovlig. Panelet gennemførte 12.-15. september 2005 det første møde med parterne. Mødet var åbent for offentligheden, som følge af parternes anmodning til panelet herom. Der var tale om den første offentlige panelhøring i WTO's historie. Det andet møde med Panelet blev efter udsættelse afholdt den 27.-28. september 2006 og 2.-3. oktober 2007.

Panelets foreløbige rapport til parterne er efter flere udsættelser blevet fremsendt til parterne den 31. juli 2007. Fordelingen af den endelige rapport kan ikke ventes før januar 2008.

Flystøtte

(Measures Affecting Trade in Large Civil Aircraft, DS317)

USA og EU anmodede i oktober 2004 om WTO-konsultationer vedrørende subsidier til henholdsvis Boeing og Airbus. I januar 2005 enedes EU og USA om at påbegynde bilaterale forhandlinger med henblik på at sikre en forhandlingsløsning frem for at løse problemet gennem WTO's tvistbilægningssystem. Da forhandlingerne imidlertid ikke førte til enighed, endte sagen alligevel i WTO, hvor såvel EU som USA nu har anlagt sag. Den 20. juli 2005 blev der truffet beslutning om at nedsætte et panel, hvilket blev nedsat den 17. oktober 2005.

USA indledte anmodede om yderligere konsultationer den 31. januar 2006. Panelets formand har meddelt at panelet ikke vil være i stand til at fremlægge en rapport indenfor de sædvanlige 6 måneder bl.a. pga. sagens kompleksitet, men forventer at kunne fremlægge sin rapport i løbet af 2007. Panelet meddelte parterne den 22. oktober 2007, at det ikke ville kunne præsentere deres foreløbige rapport til parterne som ventet i 2007, men først i løbet af 2008. Den endelige rapport bliver derfor også tilsvarende forsinket.

"Zeroing"

(Zeroing methodologies in the establishment of dumping margins, DS 294)

USA's praksis ved anti-dumpingundersøgelser om at se bort fra negative dumping marginer ved at sætte den til nul når man beregner den totale dumping margin for produktet. Dette er en praksis som allerede i sagen EC Bed Linen blev underkendt. USA fastholder at retsvirkningerne i EC Bed Linen alene gælder inter-partes. Ved administrative revurderinger af antidumpingtolden for fastsættelse af niveau eller behov for fastholdelse af tolden, anvender USA's Department of Commerce også zeroing metodologien EU anmodede om at få nedsat et panel for at få undersøgt den amerikanske lovgivning, implementering heraf af Department of Commerce og 31 konkrete sager (15 oprindelige undersøgelser og 16 administrative revurderinger af tidligere fastsatte antidumpingtoldsatser). Som følge af aftale mellem EU og USA havde USA indtil 9. april 2007 til at implementere tvistbilæggesorganets afgørelse af 9. maj 2006. EU bad om konsultationer med USA den 9. juli 2007, idet man finder at USA forsat ikke har implementeret afgørelsen mht. 15 oprindelige antidumpingafgørelser og at USA ikke har handlet for at ændre de 16 administrative revurderinger. Der blev afholdt konsultationer den 30. juli 2007, men de bidrog ikke til en løsning, hvorefter EU anmodede om at få nedsat et panel, som på nuværende tidspunkt er ved at blive nedsat.

(Continued existence and application of zeroing methodology, DS 350)

Afgørelsen i DS294 efterlod et antal emner ubehandlet, som følge af at USA har forsat med at anvende zeroing efter anlæggelsen af DS294 hvorfor disse sager ikke har kunnet være omfattet denne. Derudover på grund af Appelorganets begrænsning til alene at behandle juridiske spørgsmål og fakta der var enighed om mellem parterne kunne der ikke træffes afgørelse om den amerikanske praksis for anvendelse af zeroing var WTO-kompatibel. I en senere sag, DS 322 afgjort af appelorganet den 23. januar 2007, havde Japan succes med sin påstand om at den amerikanske praksis i administrative revurderinger var i strid med WTO-aftalen om antidumping pga. af anvendelsen af zeroing-metoden. Den nye sag behandler disse emner ved at påstå WTO-stridighed for de anti-dumping toldsatser opkrævet af amerikanske myndigheder når der ikke er grundlag for at pålægge en antidumpingtold, samt de tilfælde hvor der er en for høj toldsats; afhængigt af om tolden er opkrævet i henhold til de årlige administrative revurderinger, oprindelige undersøgelser eller undersøgelser ved udløb af anti-dumping tolden. 52 specifikke amerikanske afgørelser er genstand for tvisten, men EU beder alene om en generel vurdering af om den amerikanske anvendelse af zeroing-metoden og ikke en specifik afgørelse for hver afgørelse. Afgørelserne finder anvendelser på eksport fra 10 EU medlemslande; Belgien, Frankrig, Finland, Letland, Nederlandene, Spanien, Sverige, Storbritannien og Tyskland.

EU anmodede om konsultationer med USA den 2. oktober 2006. I lyset af afgørelsen i DS 322 anmodede EU om en ny runde konsultationer, som fandt sted den 28. februar 2007, men igen uden nogen løsning. EU anmodede derfor i sommeren 2007 om etableringen af et panel, som blev nedsat den 6. juli 2007. Den foreløbige rapport forventes udsendt til parterne medio maj 2008.

"Byrd-sagen"

(Continued dumping and subsidy offset Act of 2000, DS217)

Den amerikanske anti-dumpinglov "Byrd-loven" blev i 2003 kendt i strid med WTO's regler, fordi den gør det muligt, at indtægten fra en anti-dumping bøde kan tilfalde den amerikanske virksomhed, der har rejst sagen. WTO godkendte i august 2004, at EU, Canada, Brasilien, Chile, Indien, Korea, Japan og Mexico kunne pålægge amerikanske varer straftold. EU vedtog i april 2005 at indføre straftold pr. 1. maj 2005. Siden har også Canada, Mexico og Japan indført straftold. US meddelte WTO den 17. februar 2006 at Kongressen havde vedtaget en ændring til "Byrd-loven" (Ramstad Bill) og man anså dette for som afslutning af den WTO-stridige praksis. EU Australien, Brasilien, Canada, Chile, Indonesien, Hongkong, Kina, Indien, Japan, Korea, Mexico og Thailand hilste dette skridt velkomment, men erklærede sig ikke enige i at USA dermed havde bragt sin lovgivning i overensstemmelse med WTO-retten. I forlængelse af EU's suspension af sine GATT forpligtelser overfor USA af 1. maj 2005; fastholdt og forhøjede EU niveauet af

sanktioner i forhold til den told, som var blevet opkrævet og fordelt til private virksomheder i oktober 2005. Ligeledes justerede Kommissionen den 16. april 2007 niveauet af sanktioner fra 1. maj 2007 efter den seneste fordeling i oktober 2006, og tilføjede 32 produkter til listen over produkter underlagt 15 % straftold.

Japan opretholder sanktioner, hvorimod Canada og Mexico har stoppet deres sanktioner, som følge af USA's Court of international Trade (CIT) har besluttet at Byrd-loven ikke kan finde anvendelse overfor NAFTA-medlemmer. I to andre afgørelser (13. juli og 12. september 2006) har CIT fundet Byrd-loven i modstrid med den amerikanske forfatnings bestemmelser om ytringsfrihed og lighed for loven.

BESKRIVELSE AF STØRRE SAGER ANLAGT IMOD EU

Import og markedsføring af sælprodukter

(Certain measures prohibiting the importation and marketing of seal products, DS369)

Canada anmodede om konsultationer med EU den 25. september 2007 vedr. den belgiske og nederlandske lovgivning, som forbyder import, distribution, markedsføring og salg af sælprodukter, samt af produkter, som indeholder sælprodukter. Canada finder at den belgiske og nederlandske lovgivning er i strid med artiklerne 2.1. og 2.2. af TBT aftalen, samt artiklerne I:1, V:2, V:3, V:4 og IX:1 af GATT aftalen af 1994. Der har været konsultationer mellem EU og Canada medio november 2007, som Danmark har fulgt og forsat vil følge tæt. Resultatet af konsultationerne foreligger på nuværende tidspunkt endnu ikke.

Bananer

(Regime for the importation, sale and distribution of bananas, DS 361)

Colombia anmodede den 17. marts 2007 om WTO konsultationer med EU under GATT artikel XXIII.. Konsultationerne blev afholdt den 13. april og 27. juni 2007. Colombia påberåbte sig de samme substantielle påstande, som Ecuador, men processuelt påberåbte Colombia sig også muligheden i DSU artikel 3.12, som giver mulighed for udviklingslande til at anvende særlige procedurer forudset i GATT afgørelse af 1966. Denne procedure har ikke været anvendt siden skabelsen af WTO. Proceduren forudsætter mægling ved WTO's general direktør og en kortere deadline for panelets udsendelse af deres rapport, 60 dage frem for 90 i et artikel 21.5-panel og 6 måneder for et almindeligt panel.

(Regime for the importation, sale and distribution of bananas, DS27)

Ecuador anmodede den 16. november 2006 EU om konsultationer, og på trods af positive konsultationer fik Ecuador nedsat panel ved møde i DSB den 20. marts 2007, idet Ecuador fandt at EU's import regime for bananer ikke er i overensstemmelse med EU's WTO forpligtelser, idet a) de præferencerne givet til AVS-landene ikke er overensstemmelse med GATT artikel I, b) toldtarifkvoten for bananer med oprindelse i AVS landene ikke er i overensstemmelse med GATT artikel XIII:1 og XIII:2, og c) den autonomt pålagte toldtarif på 176€ pr. ton for øvrige bananer fra WTO-medlemmer er i modstrid med GATT artikel II. Panelets foreløbige rapport forventes udsendt til sagens parter den 23. november 2007 og den endelige rapport forventes fordelt til WTO medlemmerne i april 2008. USA har ikke anmodet om konsultationer, men anmodede ved et særligt DSB møde den 12. juli om nedsættelse af et Panel, hvilket blev nedsat den 13. august, bestående af samme paneldeltagere, som panelet i Ecuadors sag. USA har alene gjort gældende at EU's toldtarif kvote er i WTO-stridig. Der har været panelhøring den 6. og 7. november 2007, som var åbne for offentligheden. Den foreløbige rapport forventes udsendt til parterne den 6. februar 2008 og den endelige panel rapport forventes fordelt til WTO medlemmerne i april 2008. Honduras, Nicaragua, og Panama anlagde den 30. november 2005 identiske anmodninger om konsultationer jf. DSU artikel 21.5 med påstand om EU's manglende efterlevelse af afgørelserne i DS27, afgjort i 1996. Parterne har haft konsultationer den 19. januar 2006, uden at nå frem til en gensidigt tilfredsstillende løsning.

Laks

(Antidumping measures against farmed salmon from Norway, DS337)

Sagen vedrører den endelige europæiske antidumpingtold på norsk laks, som blev indført den 17. januar 2006. De første konsultationer fandt sted i maj 2006 på norsk anmodning, men førte ikke til en løsning af tvisten. Norge tog ikke imod

EU's tilbud om yderligere konsultationer, men anmodede om nedsættelse af et panel. Der blev nedsat et panel af WTO's general direktør i september 2006. Norge og EU har udvekslet skriftlige indlæg og er mødtes foran panelet det andet og endelige møde fandt sted i februar 2007. Panelets endelige rapport blev fordelt til parterne den 10. august 2007. Man afventer endnu fordelingen til de øvrige medlemmer efter oversættelse til alle officielle WTO sprog, som panelet har informeret parterne om er blevet udsat til den 16. november 2007. Indholdet af rapporten kan derfor på nuværende tidspunkt endnu redegøres for.

GMO'er

(Measures affecting the approval and marketing of biotech products (GMOs), DS291)

USA, Argentina og Canada anlagde i 2003 sag ved WTO om, hvad man ser som EU's begrænsninger i forhold til brug og indførsel af genetisk modificerede organismer (GMO'er). Sagen vedrører markedsadgang for GMO-fødevarer og -foderstoffer til det europæiske marked.

EU's Ministerråd blev i december 2002 enige om to forordninger om sporing og mærkning af GMO-fødevarer og -foderstoffer. Reglerne trådte i kraft i april 2004 og tillader markedsføring af mærkede GMO-produkter. Reglerne sikrer mærkning og miljø- og sundhedsovervågning af produkterne samt krav til sporbarhed, der muliggør tilbagetrækning af miljø- og sundhedsskadelige produkter fra EU's marked. Med vedtagelsen af de fælles regler ophævedes et moratorium indgået af EU-landene, hvori en række lande var enige om ikke at tillade GMO'er i EU. Siden moratoriets ophævelse er et antal GMO'er blevet godkendt. Den danske holdning er blevet mere nuanceret, hvilket ses af det mandat den danske regering den 16. september 2005 fik af et flertal i Folketinget til at stemme ja til en konkret ansøgning om tilladelse til import af en genmodificeret majs.

Panelrapporten blev fordelt til WTO-medlemmerne den 29. september 2006 og vedtaget af Tvistbilæggelsesorganet den 21. november 2007. Af rapporten fremgår det, at a) EU havde haft et generelt de facto moratorium på godkendelse af biotech produkter i perioden juni 1999 til august 2003, b) EU havde handlet i modstrid med SPS-aftalen ved godkendelsesprocedurerne for 24 af 27 GM-produkter, samt at 9 nationale beskyttelsesforanstaltninger ikke havde været baseret på risikovurderinger og derfor i modstrid med SPS aftalens artikel 2.2 og 5.1.

EU valgte ikke at appellere panelrapporten men havde brug for rimelig tid til at komme i overensstemmelse med panelets anbefalinger og afgørelser. 21. juni 2007 blev EU enig med de klagende parter om at rimelig tid ville være 12 måneder, dvs. 21. november 2007.

Flystøtte

(Measures Affecting Trade in Large Civil Aircraft, DS316)

Efter resultatløse konsultationer anlagde såvel USA som EU sag mod hinanden vedrørende subsidier til henholdsvis Boeing og Airbus - se ovenfor, DS317.

BILAG 7: BEGREBER OG FORKORTELSER

ABI: Argentina, Brasilien, Indien. De tre lande står bag ABI-formel forslaget om reduktion af toldsatser på ikke-landbrugsvarer (NAMA). ABI er en variant af "Swiss Formula", som resulterer i mindre reduktionskrav for udviklingslande med høje gennemsnitlige toldsatser, idet deres reduktionskoefficienter vil være højere end for udviklede lande med lavere gennemsnitlige toldsatser (højere reduktionskoefficienter resulterer i mindre toldreduktioner).

ACP: På dansk AVS-landene. Lande i Afrika, Karibien og Stillehavsregionen (Africa, Caribbean, Pacific). Landene underskrev i 1975 Lomé konventionen, der var et samarbejdsprogram indgået med EU landene.

Aggregate Measure of Support (AMS): Beregning af støtten til landbruget. AMS måler værdien af denne gule støtte som forskellen på landbrugsproduktionens værdi ved anvendelse af repræsentative priser på henholdsvis hjemmemarkedet og i den internationale handel. Støtte i den gule kasse er begrænset i overensstemmelse med de forpligtelser, der blev indgået i Uruguay-runden. EU's og USA's landbrugsproduktion er i samme størrelsesorden (190-200 mia. USD). Ikke desto mindre er EU's støtteloft væsentligt højere end USA's (i EU 15 fordeles støtten på 3-4 gange så mange landmænd). I dag ligger EU langt under sit loft, mens USA udnytter sit loft fuldt ud som følge af den seneste Farm Bill. EU ønsker naturligt en yderligere reduktion af loftet beregnet ud fra de gældende forpligtelser, mens USA lige så naturligt ønsker en harmonisering af støtteniveauet.

Anti-dumping: Fællesbetegnelse for foranstaltninger, som har til formål at modvirke effekten af dumping (se nedenfor).

Appelorganet: WTO's øverste myndighed i tvistbilæggelse (se nedenfor). Appelorganet kan ændre panelafgørelser i konkrete sager.

AVS: Afrika-Vestindien-Stillehavet (EU's samarbejdspartnere under den oprindelige Lomé-konvention).

Beskyttelsesforanstaltninger: Handelspolitiske foranstaltninger til beskyttelse af den nationale produktion i tilfælde af væsentligt forøget import af konkurrerende produkter, fx anti-dumping.

Blå kasse (Blue Box): Støtte knyttet til produktionsbegrænsning, og undtaget fra reduktionsforpligtelsen i den gule kasse. Ved beregning af produktionsforvridende støtte i gul kasse ses bort fra støtte til anvendelse af produktions-faktorer, som ledsages af produktionsbegrænsende foranstaltninger, fx areal- eller dyrepremier, som ledsages af braklægning af en del af det dyrkede areal, mælkekvoter og begrænsninger i omfanget af husdyr-hold. De hidtidige markedsordninger i EU er efter McSharrys reformer i 1990'erne i vidt omfang faldet i den blå kasse.

Bundne toldsatser: Toldsatser, som har et maksimalt niveau for, hvor høje de må være i henhold til WTO-reglerne.

CARICOM: La Comunidad del Caribe (Caribbean Community).

DDA: Doha Development Agenda - WTO-ministererklæringen som udgør dagsordenen (mandatet) for forhandlingerne under Doha-runden.

De minimis undtagelse: Ved beregning af handels- og produktionsforvridende støtte under gul kasse ser man bort fra støtte, der ikke overstiger 5 % af værdien af en produktion opgjort for hvert landbrugsprodukt. Specielt USA har benyttet denne undtagelse. En nedsættelse af de minimis grænsen vil derfor særligt berøre USA - og figurerer derfor blandt EU's ønsker.

Dumping: Der findes både en pris- og omkostningsdefinition på dumping. Prisdefinitionen er baseret på, at eksportpriserne er lavere end markedsprisen på eksportørens hjemmemarked. Omkostningsdefinitionen bygger derimod på, at eksportpriserne er lavere end eksportørens produktionsomkostninger.

EBA: "Everything but arms". Den populære betegnelse for EU's beslutning af den 26. februar 2001 om at tilbyde de mindst udviklede lande fri markedsadgang for alle deres produkter bortset fra våben og ammunition.

FDI: Foreign Direct Investment.

FIPs: Five Interested Parties (USA, EU, Indien, Brasilien og Australien), som fokuserer på landbrugsforhandlingerne, især vedr. markedsadgang.

Forsigtighedsprincippet: Er bl.a. nævnt i Rio-erklæringen om Miljø og Udvikling fra 1992 (15. princip). Forsigtighedsprincippet fastslår, at såfremt der er fare for alvorlig eller uoprettelig skade, skal mangel på fuld videnskabelig dokumentation ikke tjene som undskyldning for at tage omkostningseffektive og forebyggende skridt. Forsigtighedsprincippet er kort sagt udtryk for, at det i visse situationer kan være bedre at forebygge end at genoprette skader på miljøet, menneskers sundhed etc.

Fredsklausulen: WTO's medlemmer aftalte ikke at ville ty til WTO's tvistbilægningssystem, førend fredsklausulen ophørte med udgangen af 2003. Fredsklausulen er i dag følgelig ophørt. EU og USA vil begge have en interesse i en forlængelse af fredsklausulen, idet nogle af deres markedsordninger (fx sukker) ellers vil kunne blive underkendt, og der vil være en risiko for ikke at få kredit for afvikling af eksportsubsidier i de videre forhandlinger. Udløbet af fredsklausulen er vigtig for dynamikken i forhandlingerne om landbrug.

Frihandelsaftale/område: Aftale mellem lande om at fjerne indbyrdes handelshindringer som told mv. NAFTA-aftalen (North American Free Trade Agreement) mellem USA, Canada og Mexico er et eksempel herpå. I modsætning til en toldunion (se nedenfor) har lande i en frihandelsaftale ikke nødvendigvis fælles toldsats over for tredjelande.

Fulde modaliteter: Konkrete og detaljerede rammer inklusive tal (procent-bånd for støttereduktion, koefficient for en toldreduktionsformel etc.).

Følsomme produkter: Produkter, der i forbindelse med tilbud om forbedret markedsadgang undtages fra de generelle toldreduktioner, så tolden reduceres mindre.

Fra nogle ulande er endvidere foreslået, at produkter, som nyder fordel af præference og kvoteadgang automatisk betegnes som følsomme. Andre ulande modsætter sig derimod en sådan automatik. På lignende vis har nogle ulande foreslået, at tropiske produkter og produkter, der sigter mod diversificering (væk for narkotika-produkter) ikke må karakteriseres som følsomme.

I WTO rammeaftalen fra juli 2004, der danner grundlag for forhandlingerne, defineres følsomme produkter som følgende:

Sensitive Products

Selection

Without undermining the overall objective of the tiered approach, Members may designate an appropriate number, to be negotiated, of tariff lines to be treated as sensitive, taking account of existing commitments for these products.

Treatment

The principle of 'substantial improvement' will apply to each product.

'Substantial improvement' will be achieved through combinations of tariff quota commitments and tariff reductions applying to each product. However, balance in this negotiation will be found only if the final negotiated result also reflects the sensitivity of the product concerned.

Some MFN-based tariff quota expansion will be required for all such products. A base for such an expansion will be established, taking account of coherent and equitable criteria to be developed in the negotiations. In order not to undermine the objective of the tiered approach, for all such products, MFN based tariff quota expansion will be provided under specific rules to be negotiated taking into account deviations from the tariff formula.

Geografiske indikatorer (GI): Betegnelser på varer, der stammer fra en bestemt egn (fx Champagne og Cognac). Brugen af geografiske betegnelser er i et vist omfang beskyttet i TRIPS-aftalen for vin og spiritus. EU ønsker GI's for andre produkter.

GATS: General Agreement on Trade in Services - Den Almindelige Overenskomst om Handel med Tjenesteydelser. Aftale under WTO om handel med tjenesteydelser.

GATT 1994: Den opdaterede GATT-overenskomst (General Agreement on Tariffs and Trade - Den Almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel) fra 1994. Den oprindelige GATT-overenskomst fra 1947 lagde grunden til det multilaterale handelssystem og blev den 1. januar 1995 afløst af WTO. GATT 1994-overenskomsten udgør i dag en fundamental del af WTO-aftalekomplekset.

Grøn kasse (Green Box): Produktionsneutral støtte, undtaget fra reduktionsforpligtelsen. Ved beregningen af støtten til landbruget (AMS) har man hidtil undtaget støtte, der formodes at have minimal indflydelse på handel og produktion, især

- betaling til producenterne som indkomststøtte
- afkoblet fra den løbende landbrugsproduktion (typisk baseret på fastfrosne historiske tal)
- forskning, uddannelse og rådgivning
- inspektion og sygdomsbekæmpelse
- infrastruktur, strukturtilpasning og miljø
- hjemlige fødevarerprogrammer for mindre bemedlede

EU's Mid Term Review omlægger en stor del af den støtte, som hidtil har ligget i blå kasse til afkoblet indkomststøtte, som opfylder kravene til den grønne kasse. EU ønsker endvidere støtte til fremme af dyrevelfærd indføjet blandt formålene under grøn kasse.

Gul kasse (amber box): Produktionsafhængig intern støtte. Omfatter intern landbrugsstøtte, som opmuntrer til større produktion og dermed indirekte forvridding af handelen, ved at give landmændene et højere prisniveau end repræsentative priser på det internationale marked. Det kan ske ved direkte støtte, der følger produktionens størrelse, toldbeskyttelse som medfører høje hjemmemarkedspriser eller andre markedsordninger (med eller uden statsfinansiering), som sikrer sådanne høje priser.

Komparative fordele: Nationaløkonomisk begreb, der udtrykker, hvilke produkter et land - sammenlignet med et andet land - er forholdsmæssigt bedst til at producere. Et land vil altid have en komparativ fordel sammenlignet med et andet land ved

produktion af en given vare. Dette forklarer bl.a., hvorfor to lande begge kan have fordel ved at handle sammen uanset landenes størrelse, ressourcer mv.

LDCs: Least Developed Countries.

Lesser-duty princippet: Henstillingen om at anvende den laveste værdi af dumping og skadesmargin, hvis antidumpingforanstaltning indføres.

Markedsadgang: Åbning af markederne for import af landbrugsprodukter skal ske ved nedsættelse af tolden. Dette kan ske efter forskellige formler, som fx Swiss-formular.

MFN-princippet: Engelsk forkortelse for Most-Favoured Nation Principle. WTO's centrale mestbegunstigelsesprincip, som indebærer, at alle begunstigelser givet af et WTO-medlem til et andet skal udstrækkes til hele WTO-medlemskredsen.

Modes (tjenesteydelser): I GATS-aftalen er levering af tjenesteydelser opdelt efter fire forskellige leveringsformer (de såkaldte Modes):

- **Mode 1.** Grænseoverskridende levering (for eksempel telefonisk rådgivning eller international transport)
- **Mode 2.** Forbrug i et andet land (for eksempel turisme eller studieophold)
- **Mode 3.** Handelsmæssig tilstedeværelse (for eksempel etablering af bankvirksomhed i et andet land ved hjælp af nøglepersonale fra moderskabslandet)
- **Mode 4.** Midlertidig personbevægelse (for eksempel udstationering af rådgivere på kortere kontrakter)

Nationalbehandlingsprincippet: Centralt WTO-princip, som indebærer, at udenlandske varer efter toldbehandling skal gives samme behandling som nationale varer.

NAMA: Non-Agricultural Market Access. Omfatter bl.a. adgang for industriprodukter og fisk.

NAMA-11: består af følgende 10 lande: Argentina, Brasilien, Egypten, Indien, Indonesien, Namibia, Filippinerne, Sydafrika, Tunesien og Venezuela.

NTB: Non-Tariff Barriers (tekniske handelshindringer).

Panel: Et panel består af tre eller fem faglige eksperter og er en hjørnestein i WTO's tvistbilæggesystem (se nedenfor). Panelet behandler klagesager mellem et eller flere WTO-medlemslande og afgiver kendelser i form af rapporter. Panelets afgørelse bliver automatisk vedtaget af WTO's tvistbilæggesorgan, men kan ændres af appelorganet (se ovenfor).

Plurilaterale forhandlinger: En metode til at øge forpligtelserne indenfor områder (i tjenesteydelsesforhandlingerne), der har særlig interesse for en gruppe af lande. Det vil sige områder, hvor et antal lande selv giver udtryk for, at de ønsker at påtage sig ekstra forpligtelser i forhold til det, man måtte blive enige om i de multilaterale forhandlinger. Resultatet af plurilaterale forhandlinger skal udbredes til alle WTO-medlemmer.

Protektionisme: Fællesbetegnelse for handelspolitiske tiltag eller ideologier, der sigter mod at beskytte hjemlig produktion mod udenlandsk konkurrence gennem handelsforanstaltninger.

Regional trade agreements: Regionale handelsaftaler.

Request-offer negotiations: Tjenesteydelsesforhandlingerne har traditionelt været ført ved, at WTO-medlemmerne udveksler krav og tilbud opfulgt af bilaterale samtaler.

"Runder": Henviser til samlede, ofte langvarige, forhandlinger inden for WTO om handelsliberalisering på flere områder, fx Uruguay-runden (se nedenfor).

Schedules: Lister over forpligtelser til markedsåbning for tjenesteydelser eller tilbud om samme.

SCM-aftalen: aftalen om subsidier og udligningstold.

SDT: Special and Differential Treatment (af udviklingslande). SDT er et horisontalt tema i alle forhandlinger (landbrug, NAMA, tjenesteydelser osv.) og er generelt et spørgsmål om udviklingslandenes undtagelse fra MFN-princippet, således at der fx kan opretholdes højere toldsats i ulandene, mens de udviklede lande sænker deres.

Subsidier: Statsstøtte til nationale producenter, fx i form af pristilskud, eksportstøtte eller direkte produktionsstøtte. Påvirker typisk international konkurrence og handel.

SVE: Small and vulnerable economies. Begrebet dækker over lande, hvis gennemsnitlige andel af den internationale varehandel højst udgør 0,1 %.

Swiss formular: Matematisk formel, som bruges under forhandlingerne på NAMA-området (ikke-landbrugsvarer) i forsøget på at blive enige om en formel til at beskære toldsats. Formlen er tiltænkt anvendelse for så vidt angår bundne toldsats. Formlen er konstrueret sådan, at den reducerer de højeste toldsats mest og bidrager dermed til at udjævne forskellene i told mellem de forskellige varer i told-tariffen. Formlen hedder en "Swiss formular", da den oprindeligt stammer fra et schweizisk forslag. EU har været under pres for at acceptere denne formel for landbrugsvarer, fordi EU har visse produkter med særlig høj importbeskyttelse (oksekød, mejeriprodukter, sukker). Se også faktaboks på side 9.

Særlig kategori: Eksportsubsidier, der under WTO's almindelige regler er forbudt, er i landbrugsafsnittet anført i en særlig kategori og underkastet begrænsninger i overensstemmelse med de forpligtelser, som blev indgået i Uruguay-runden.

Toldkontingenter: En måde at sikre større adgang til markeder er told-kontingenter, dvs. nærmere fastsatte mængder af varer, som kan importeres til lav eller ingen told, hvor den normale told måske er meget høj. Dermed åbner man markedet, samtidig med at det høje interne prisniveau sikres. EU har anvendt denne metode til markedsåbning for landbrugsvarer med et højt internt prisniveau, som er sikret af høje importafgifter. Også i denne forhandling foreslår EU at anvende toldkontingenter.

Toldunion: En gruppe af lande med fælles told (og ofte handelspolitik) udadtil, men med fri handel for størstedelen af den indbyrdes handel, som fx i EU. Samarbejdet i en toldunion går videre end i en frihandelsaftale (se ovenfor), hvor man ikke har fælles told- eller handelspolitik.

TPA: (Trade Promotion Authority, tidligere benævnt Fast Track Authority). Handelsfremmebemyndigelse er en bemyndigelse fra den amerikanske Kongres til Administrationen til at forhandle internationale handelsaftaler uden løbende indblanding fra Kongressen, som derfor heller ikke får mulighed for at ændre i et forhandlingsresultat.

Tvistbilæggesystem: WTO's særlige system til løsning af konflikter og klagesager mellem et eller flere medlemslande. Systemet blev styrket ved overgangen fra GATT til WTO og omfatter bl.a. tvistbilæggesorganet (Dispute

Settlement Body - DSB, hvori hvert WTO-medlem har ret til at lade sig repræsentere) samt paneler og et appelorgan (se ovenfor).

TRIMs: Engelsk forkortelse for Trade-Related Investment Measures. Aftale under WTO om handelsrelaterede investeringstiltag.

TRIPs: Engelsk forkortelse for Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights. Aftale under WTO om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder.

Ubundne toldsatser: Toldsatser, som ikke qua WTO-reglerne er bundet med et maksimalt loft. Især nogle udviklingslande har meget høje, ubundne toldsatser (fx Indien). Ubundne toldsatser kan ikke lægges ind i den toldbekæringsformel, som bl.a. drøftes i forhandlingerne for ikke-landbrugsvarer.

Uruguay-runden: Den seneste store runde i WTO (se ovenfor) af forhandlinger om handelsliberalisering. Indledt i Punta del Este i Uruguay i 1986 og afsluttet i Marrakesh i Marokko i 1994. Førte bl.a. til oprettelsen af WTO (se nedenfor).

Uruguay-rundens formel: I Uruguay-runden enedes man om proportionale nedsættelser af toldsatserne. Der fastsattes en gennemsnitlig procentvis reduktion, men med mulighed for større eller mindre nedsættelser for de enkelte varer (linier i toldtariffen). Dette gav mulighed for at forhandle relativt små nedsættelser for import af varer, hvor der var særlige beskyttelsesinteresser. EU's landbrugsudspil fra januar 2003 foreslår anvendelse af denne formel med en gennemsnitlig nedsættelse på 36 % og minimum 15 % for den enkelte vare.

WTO: Engelsk forkortelse for World Trade Organization - Verdenshandelsorganisationen. Afløste GATT (se ovenfor) og omfatter ikke blot handel med varer, men tillige handel med tjenesteydelser og handelsrelaterede aspekter af investeringsbestemmelser og intellektuelle ejendomsrettigheder.

Zeroing: Zeroing er udtryk for at der i beregning af dumping ikke tages højde for de handler, hvor der ikke har været dumpet. Denne praksis medfører, at dumping bliver større.

BILAG 8: MINISTERERKLÆRINGEN FRA WTO MINISTERKONFERENCEN I HONGKONG

MINISTERIAL CONFERENCE

Sixth Session

Hongkong, 13 - 18 December 2005

DOHA WORK PROGRAMME

Ministerial Declaration

Adopted on 18 December 2005

1. We reaffirm the Declarations and Decisions we adopted at Doha, as well as the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004, and our full commitment to give effect to them. We renew our resolve to complete the Doha Work Programme fully and to conclude the negotiations launched at Doha successfully in 2006.
2. We emphasize the central importance of the development dimension in every aspect of the Doha Work Programme and recommit ourselves to making it a meaningful reality, in terms both of the results of the negotiations on market access and rule-making and of the specific development-related issues set out below.
3. In pursuance of these objectives, we agree as follows:
  4. We reaffirm our commitment to the mandate on agriculture as set out in paragraph 13 of the Doha Ministerial Declaration and to the Framework adopted by the General Council on 1 August 2004. We take note of the report by the Chairman of the Special Session on his own responsibility (TN/AG/21, contained in Annex A). We welcome the progress made by the Special Session of the Committee on Agriculture since 2004 and recorded therein.
  5. On domestic support, there will be three bands for reductions in Final Bound Total AMS and in the overall cut in trade-distorting domestic support, with higher linear cuts in higher bands. In both cases, the Member with the highest level of permitted support will be in the top band, the two Members with the second and third highest levels of support will be in the middle band and all other Members, including all developing country Members, will be in the bottom band. In addition, developed country Members in the lower bands with high relative levels of Final Bound Total AMS will make an additional effort in AMS reduction. We also note that there has been some convergence concerning the reductions in Final Bound Total AMS, the overall cut in trade-distorting domestic support and in both product-specific and non product-specific *de minimis* limits. Disciplines will be developed to achieve effective cuts in trade-distorting domestic support consistent with the Framework. The overall reduction in trade-distorting domestic support will still need to be made even if the sum of the reductions in Final Bound Total AMS, *de minimis* and Blue Box payments would otherwise be less than that overall reduction. Developing country Members with no AMS commitments will be exempt from reductions in *de minimis* and the overall cut in trade-distorting domestic support. Green Box criteria

will be reviewed in line with paragraph 16 of the Framework, inter alia, to ensure that programmes of developing country Members that cause not more than minimal trade-distortion are effectively covered.

6. We agree to ensure the parallel elimination of all forms of export subsidies and disciplines on all export measures with equivalent effect to be completed by the end of 2013. This will be achieved in a progressive and parallel manner, to be specified in the modalities, so that a substantial part is realized by the end of the first half of the implementation period. We note emerging convergence on some elements of disciplines with respect to export credits, export credit guarantees or insurance programmes with repayment periods of 180 days and below. We agree that such programmes should be self-financing, reflecting market consistency, and that the period should be of a sufficiently short duration so as not to effectively circumvent real commercially-oriented discipline. As a means of ensuring that trade-distorting practices of STEs are eliminated, disciplines relating to exporting STEs will extend to the future use of monopoly powers so that such powers cannot be exercised in any way that would circumvent the direct disciplines on STEs on export subsidies, government financing and the underwriting of losses. On food aid, we reconfirm our commitment to maintain an adequate level and to take into account the interests of food aid recipient countries. To this end, a "safe box" for bona fide food aid will be provided to ensure that there is no unintended impediment to dealing with emergency situations. Beyond that, we will ensure elimination of commercial displacement. To this end, we will agree effective disciplines on in-kind food aid, monetization and re-exports so that there can be no loop-hole for continuing export subsidization. The disciplines on export credits, export credit guarantees or insurance programmes, exporting state trading enterprises and food aid will be completed by 30 April 2006 as part of the modalities, including appropriate provision in favour of least-developed and net food-importing developing countries as provided for in paragraph 4 of the Marrakesh Decision. The date above for the elimination of all forms of export subsidies, together with the agreed progressivity and parallelism, will be confirmed only upon the completion of the modalities. Developing country Members will continue to benefit from the provisions of Article 9.4 of the Agreement on Agriculture for five years after the end-date for elimination of all forms of export subsidies.

7. On market access, we note the progress made on ad valorem equivalents. We adopt four bands for structuring tariff cuts, recognizing that we need now to agree on the relevant thresholds - including those applicable for developing country Members. We recognize the need to agree on treatment of sensitive products, taking into account all the elements involved. We also note that there have been some recent movements on the designation and treatment of Special Products and elements of the Special Safeguard Mechanism. Developing country Members will have the flexibility to self-designate an appropriate number of tariff lines as Special Products guided by indicators based on the criteria of food security, livelihood security and rural development. Developing country Members will also have the right to have recourse to a Special Safeguard Mechanism based on import quantity and price triggers, with precise arrangements to be further defined. Special Products and the Special Safeguard Mechanism shall be an integral part of the modalities and the outcome of negotiations in agriculture.

8. On other elements of special and differential treatment, we note in particular the consensus that exists in the Framework on several issues in all three pillars of domestic support, export competition and market access and that some progress has been made on

other special and differential treatment issues.

9. We reaffirm that nothing we have agreed here compromises the agreement already reflected in the Framework on other issues including tropical products and products of particular importance to the diversification of production from the growing of illicit narcotic crops, long-standing preferences and preference erosion.

10. However, we recognize that much remains to be done in order to establish modalities and to conclude the negotiations. Therefore, we agree to intensify work on all outstanding issues to fulfil the Doha objectives, in particular, we are resolved to establish modalities no later than 30 April 2006 and to submit comprehensive draft Schedules based on these modalities no later than 31 July 2006.

Cotton

11. We recall the mandate given by the Members in the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004 to address cotton ambitiously, expeditiously and specifically, within the agriculture negotiations in relation to all trade-distorting policies affecting the sector in all three pillars of market access, domestic support and export competition, as specified in the Doha text and the July 2004 Framework text. We note the work already undertaken in the Sub-Committee on Cotton and the proposals made with regard to this matter. Without prejudice to Members' current WTO rights and obligations, including those flowing from actions taken by the Dispute Settlement Body, we reaffirm our commitment to ensure having an explicit decision on cotton within the agriculture negotiations and through the Sub-Committee on Cotton ambitiously, expeditiously and specifically as follows:

- All forms of export subsidies for cotton will be eliminated by developed countries in 2006.
- On market access, developed countries will give duty and quota free access for cotton exports from least-developed countries (LDCs) from the commencement of the implementation period.
- Members agree that the objective is that, as an outcome for the negotiations, trade distorting domestic subsidies for cotton production be reduced more ambitiously than under whatever general formula is agreed and that it should be implemented over a shorter period of time than generally applicable. We commit ourselves to give priority in the negotiations to reach such an outcome.

12. With regard to the development assistance aspects of cotton, we welcome the Consultative Framework process initiated by the Director-General to implement the decisions on these aspects pursuant to paragraph 1.b of the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004. We take note of his Periodic Reports and the positive evolution of development assistance noted therein. We urge the Director-General to further intensify his consultative efforts with bilateral donors and with multilateral and regional institutions, with emphasis on improved coherence, coordination and enhanced implementation and to explore the possibility of establishing through such institutions a mechanism to deal with income declines in the cotton sector until the end of subsidies. Noting the importance of achieving enhanced efficiency and competitiveness in the cotton producing process, we urge the development community to further scale up its cotton-specific assistance and to support the efforts of the Director-General. In this context, we urge Members to promote and support South-South cooperation, including transfer of technology. We welcome the domestic reform efforts by African cotton producers

aimed at enhancing productivity and efficiency, and encourage them to deepen this process. We reaffirm the complementarity of the trade policy and development assistance aspects of cotton. We invite the Director-General to furnish a third Periodic Report to our next Session with updates, at appropriate intervals in the meantime, to the General Council, while keeping the Sub-Committee on Cotton fully informed of progress. Finally, as regards follow up and monitoring, we request the Director-General to set up an appropriate follow-up and monitoring mechanism.

*NAMA
negotiations*

13. We reaffirm our commitment to the mandate for negotiations on market access for non-agricultural products as set out in paragraph 16 of the Doha Ministerial Declaration. We also reaffirm all the elements of the NAMA Framework adopted by the General Council on 1 August 2004. We take note of the report by the Chairman of the Negotiating Group on Market Access on his own responsibility (TN/MA/16, contained in Annex B). We welcome the progress made by the Negotiating Group on Market Access since 2004 and recorded therein.

14. We adopt a Swiss Formula with coefficients at levels which shall *inter alia*:

- Reduce or as appropriate eliminate tariffs, including the reduction or elimination of tariff peaks, high tariffs and tariff escalation, in particular on products of export interest to developing countries; and
- Take fully into account the special needs and interests of developing countries, including through less than full reciprocity in reduction commitments.

We instruct the Negotiating Group to finalize its structure and details as soon as possible.

15. We reaffirm the importance of special and differential treatment and less than full reciprocity in reduction commitments, including paragraph 8 of the NAMA Framework, as integral parts of the modalities. We instruct the Negotiating Group to finalize its details as soon as possible.

16. In furtherance of paragraph 7 of the NAMA Framework, we recognize that Members are pursuing sectoral initiatives. To this end, we instruct the Negotiating Group to review proposals with a view to identifying those which could garner sufficient participation to be realized. Participation should be on a non-mandatory basis.

17. For the purpose of the second indent of paragraph 5 of the NAMA Framework, we adopt a non-linear mark-up approach to establish base rates for commencing tariff reductions. We instruct the Negotiating Group to finalize its details as soon as possible.

18. We take note of the progress made to convert non *ad valorem* duties to *ad valorem* equivalents on the basis of an agreed methodology as contained in JOB(05)/166/Rev.1.

19. We take note of the level of common understanding reached on the issue of product coverage and direct the Negotiating Group to resolve differences on the limited issues that remain as quickly as possible.

20. As a supplement to paragraph 16 of the NAMA Framework, we recognize the challenges that may be faced by non-reciprocal preference beneficiary Members as a consequence of the MFN liberalization that will result from these negotiations. We instruct the Negotiating Group to intensify work on the assessment of the scope of the problem with a view to finding possible solutions.

21. We note the concerns raised by small, vulnerable economies, and instruct the Negotiating Group to establish ways to provide flexibilities for these Members without creating a sub-category of WTO Members.

22. We note that the Negotiating Group has made progress in the identification, categorization and examination of notified NTBs. We also take note that Members are developing bilateral, vertical and horizontal approaches to the NTB negotiations, and that some of the NTBs are being addressed in other fora including other Negotiating Groups. We recognize the need for specific negotiating proposals and encourage participants to make such submissions as quickly as possible.

23. However, we recognize that much remains to be done in order to establish modalities and to conclude the negotiations. Therefore, we agree to intensify work on all outstanding issues to fulfil the Doha objectives, in particular, we are resolved to establish modalities no later than 30 April 2006 and to submit comprehensive draft Schedules based on these modalities no later than 31 July 2006.

*Balance
between
Agriculture
and NAMA*

24. We recognize that it is important to advance the development objectives of this Round through enhanced market access for developing countries in both Agriculture and NAMA. To that end, we instruct our negotiators to ensure that there is a comparably high level of ambition in market access for Agriculture and NAMA. This ambition is to be achieved in a balanced and proportionate manner consistent with the principle of special and differential treatment.

*Services
negotiations*

25. The negotiations on trade in services shall proceed to their conclusion with a view to promoting the economic growth of all trading partners and the development of developing and least-developed countries, and with due respect for the right of Members to regulate. In this regard, we recall and reaffirm the objectives and principles stipulated in the GATS, the Doha Ministerial Declaration, the Guidelines and Procedures for the Negotiations on Trade in Services adopted by the Special Session of the Council for Trade in Services on 28 March 2001 and the Modalities for the Special Treatment for Least-Developed Country Members in the Negotiations on Trade in Services adopted on 3 September 2003, as well as Annex C of the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004.

26. We urge all Members to participate actively in these negotiations towards achieving a progressively higher level of liberalization of trade in services, with appropriate flexibility for individual developing countries as provided for in Article XIX of the GATS. Negotiations shall have regard to the size of economies of individual Members, both overall and in individual sectors. We recognize the particular economic situation of LDCs, including the difficulties they face, and acknowledge that they are not expected to undertake new commitments.

27. We are determined to intensify the negotiations in accordance with the above principles and the Objectives, Approaches and

Timelines set out in Annex C to this document with a view to expanding the sectoral and modal coverage of commitments and improving their quality. In this regard, particular attention will be given to sectors and modes of supply of export interest to developing countries.

Rules negotiations 28. We recall the mandates in paragraphs 28 and 29 of the Doha Ministerial Declaration and reaffirm our commitment to the negotiations on rules, as we set forth in Annex D to this document.

TRIPS negotiations 29. We take note of the report of the Chairman of the Special Session of the Council for TRIPS setting out the progress in the negotiations on the establishment of a multilateral system of notification and registration of geographical indications for wines and spirits, as mandated in Article 23.4 of the TRIPS Agreement and paragraph 18 of the Doha Ministerial Declaration, contained in document TN/IP/14, and agree to intensify these negotiations in order to complete them within the overall time-frame for the conclusion of the negotiations that were foreseen in the Doha Ministerial Declaration.

Environment negotiations 30. We reaffirm the mandate in paragraph 31 of the Doha Ministerial Declaration aimed at enhancing the mutual supportiveness of trade and environment and welcome the significant work undertaken in the Committee on Trade and Environment (CTE) in Special Session. We instruct Members to intensify the negotiations, without prejudging their outcome, on all parts of paragraph 31 to fulfil the mandate.

31. We recognize the progress in the work under paragraph 31(i) based on Members' submissions on the relationship between existing WTO rules and specific trade obligations set out in multilateral environmental agreements (MEAs). We further recognize the work undertaken under paragraph 31(ii) towards developing effective procedures for regular information exchange between MEA Secretariats and the relevant WTO committees, and criteria for the granting of observer status.

32. We recognize that recently more work has been carried out under paragraph 31(iii) through numerous submissions by Members and discussions in the CTE in Special Session, including technical discussions, which were also held in informal information exchange sessions without prejudice to Members' positions. We instruct Members to complete the work expeditiously under paragraph 31(iii).

Trade Facilitation negotiations 33. We recall and reaffirm the mandate and modalities for negotiations on Trade Facilitation contained in Annex D of the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004. We note with appreciation the report of the Negotiating Group, attached in Annex E to this document, and the comments made by our delegations on that report as reflected in document TN/TF/M/11. We endorse the recommendations contained in paragraphs 3, 4, 5, 6 and 7 of the report.

DSU negotiations 34. We take note of the progress made in the Dispute Settlement Understanding negotiations as reflected in the report by the Chairman of the Special Session of the Dispute Settlement Body to the Trade Negotiations Committee (TNC) and direct the Special Session to

continue to work towards a rapid conclusion of the negotiations.

*S&D
treatment*

35. We reaffirm that provisions for special and differential (S&D) treatment are an integral part of the WTO Agreements. We renew our determination to fulfil the mandate contained in paragraph 44 of the Doha Ministerial Declaration and in the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004, that all S&D treatment provisions be reviewed with a view to strengthening them and making them more precise, effective and operational.

36. We take note of the work done on the Agreement-specific proposals, especially the five LDC proposals. We agree to adopt the decisions contained in Annex F to this document. However, we also recognize that substantial work still remains to be done. We commit ourselves to address the development interests and concerns of developing countries, especially the LDCs, in the multilateral trading system, and we recommit ourselves to complete the task we set ourselves at Doha. We accordingly instruct the Committee on Trade and Development in Special Session to expeditiously complete the review of all the outstanding Agreement-specific proposals and report to the General Council, with clear recommendations for a decision, by December 2006.

37. We are concerned at the lack of progress on the Category II proposals that had been referred to other WTO bodies and negotiating groups. We instruct these bodies to expeditiously complete the consideration of these proposals and report periodically to the General Council, with the objective of ensuring that clear recommendations for a decision are made no later than December 2006. We also instruct the Special Session to continue to coordinate its efforts with these bodies, so as to ensure that this work is completed on time.

38. We further instruct the Special Session, within the parameters of the Doha mandate, to resume work on all other outstanding issues, including on the cross-cutting issues, the monitoring mechanism, and the incorporation of S&D treatment into the architecture of WTO rules, and report on a regular basis to the General Council.

*Implemen-
tation*

39. We reiterate the instruction in the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004 to the TNC, negotiating bodies and other WTO bodies concerned to redouble their efforts to find appropriate solutions as a priority to outstanding implementation-related issues. We take note of the work undertaken by the Director-General in his consultative process on all outstanding implementation issues under paragraph 12(b) of the Doha Ministerial Declaration, including on issues related to the extension of the protection of geographical indications provided for in Article 23 of the TRIPS Agreement to products other than wines and spirits and those related to the relationship between the TRIPS Agreement and the Convention on Biological Diversity. We request the Director-General, without prejudice to the positions of Members, to intensify his consultative process on all outstanding implementation issues under paragraph 12(b), if need be by appointing Chairpersons of concerned WTO bodies as his Friends and/or by holding dedicated consultations. The Director-General shall report to each regular meeting of the TNC and the General Council. The Council shall review progress and take any appropriate action no later than 31 July 2006.

TRIPS &

40. We reaffirm the importance we attach to the General Council

Public Health Decision of 30 August 2003 on the Implementation of Paragraph 6 of the Doha Declaration on the TRIPS Agreement and Public Health, and to an amendment to the TRIPS Agreement replacing its provisions. In this regard, we welcome the work that has taken place in the Council for TRIPS and the Decision of the General Council of 6 December 2005 on an Amendment of the TRIPS Agreement.

Small Economies 41. We reaffirm our commitment to the Work Programme on Small Economies and urge Members to adopt specific measures that would facilitate the fuller integration of small, vulnerable economies into the multilateral trading system, without creating a sub-category of WTO Members. We take note of the report of the Committee on Trade and Development in Dedicated Session on the Work Programme on Small Economies to the General Council and agree to the recommendations on future work. We instruct the Committee on Trade and Development, under the overall responsibility of the General Council, to continue the work in the Dedicated Session and to monitor progress of the small economies' proposals in the negotiating and other bodies, with the aim of providing responses to the trade-related issues of small economies as soon as possible but no later than 31 December 2006. We instruct the General Council to report on progress and action taken, together with any further recommendations as appropriate, to our next Session.

Trade, Debt & Finance 42. We take note of the report transmitted by the General Council on the work undertaken and progress made in the examination of the relationship between trade, debt and finance and on the consideration of any possible recommendations on steps that might be taken within the mandate and competence of the WTO as provided in paragraph 36 of the Doha Ministerial Declaration and agree that, building on the work carried out to date, this work shall continue on the basis of the Doha mandate. We instruct the General Council to report further to our next Session.

Trade & Transfer of Technology 43. We take note of the report transmitted by the General Council on the work undertaken and progress made in the examination of the relationship between trade and transfer of technology and on the consideration of any possible recommendations on steps that might be taken within the mandate of the WTO to increase flows of technology to developing countries. Recognizing the relevance of the relationship between trade and transfer of technology to the development dimension of the Doha Work Programme and building on the work carried out to date, we agree that this work shall continue on the basis of the mandate contained in paragraph 37 of the Doha Ministerial Declaration. We instruct the General Council to report further to our next Session.

Doha paragraph 19 44. We take note of the work undertaken by the Council for TRIPS pursuant to paragraph 19 of the Doha Ministerial Declaration and agree that this work shall continue on the basis of paragraph 19 of the Doha Ministerial Declaration and the progress made in the Council for TRIPS to date. The General Council shall report on its work in this regard to our next Session.

TRIPS non-violation and situation complaints 45. We take note of the work done by the Council for Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights pursuant to paragraph 11.1 of the Doha Decision on Implementation-Related Issues and Concerns and paragraph 1.h of the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004, and direct it to continue its examination of the scope

and modalities for complaints of the types provided for under subparagraphs 1(b) and 1(c) of Article XXIII of GATT 1994 and make recommendations to our next Session. It is agreed that, in the meantime, Members will not initiate such complaints under the TRIPS Agreement.

E-commerce 46. We take note of the reports from the General Council and subsidiary bodies on the Work Programme on Electronic Commerce, and that the examination of issues under the Work Programme is not yet complete. We agree to reinvigorate that work, including the development-related issues under the Work Programme and discussions on the trade treatment, *inter alia*, of electronically delivered software. We agree to maintain the current institutional arrangements for the Work Programme. We declare that Members will maintain their current practice of not imposing customs duties on electronic transmissions until our next Session.

LDCs 47. We reaffirm our commitment to effectively and meaningfully integrate LDCs into the multilateral trading system and shall continue to implement the WTO Work Programme for LDCs adopted in February 2002. We acknowledge the seriousness of the concerns and interests of the LDCs in the negotiations as expressed in the Livingstone Declaration, adopted by their Ministers in June 2005. We take note that issues of interest to LDCs are being addressed in all areas of negotiations and we welcome the progress made since the Doha Ministerial Declaration as reflected in the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004. Building upon the commitment in the Doha Ministerial Declaration, developed-country Members, and developing-country Members declaring themselves in a position to do so, agree to implement duty-free and quota-free market access for products originating from LDCs as provided for in Annex F to this document. Furthermore, in accordance with our commitment in the Doha Ministerial Declaration, Members shall take additional measures to provide effective market access, both at the border and otherwise, including simplified and transparent rules of origin so as to facilitate exports from LDCs. In the services negotiations, Members shall implement the LDC modalities and give priority to the sectors and modes of supply of export interest to LDCs, particularly with regard to movement of service providers under Mode 4. We agree to facilitate and accelerate negotiations with acceding LDCs based on the accession guidelines adopted by the General Council in December 2002. We commit to continue giving our attention and priority to concluding the ongoing accession proceedings as rapidly as possible. We welcome the Decision by the TRIPS Council to extend the transition period under Article 66.1 of the TRIPS Agreement. We reaffirm our commitment to enhance effective trade-related technical assistance and capacity building to LDCs on a priority basis in helping to overcome their limited human and institutional trade-related capacity to enable LDCs to maximize the benefits resulting from the Doha Development Agenda (DDA).

Integrated Framework 48. We continue to attach high priority to the effective implementation of the Integrated Framework (IF) and reiterate our endorsement of the IF as a viable instrument for LDCs' trade development, building on its principles of country ownership and partnership. We highlight the importance of contributing to reducing their supply side constraints. We reaffirm our commitment made at Doha, and recognize the urgent need to make the IF more effective and timely in addressing the trade-related development needs of LDCs.

49. In this regard, we are encouraged by the endorsement by the

Development Committee of the World Bank and International Monetary Fund (IMF) at its autumn 2005 meeting of an enhanced IF. We welcome the establishment of a Task Force by the Integrated Framework Working Group as endorsed by the IF Steering Committee (IFSC) as well as an agreement on the three elements which together constitute an enhanced IF. The Task Force, composed of donor and LDC members, will provide recommendations to the IFSC by April 2006. The enhanced IF shall enter into force no later than 31 December 2006.

50. We agree that the Task Force, in line with its Mandate and based on the three elements agreed to, shall provide recommendations on how the implementation of the IF can be improved, *inter alia*, by considering ways to:

1. provide increased, predictable, and additional funding on a multi-year basis;
2. strengthen the IF in-country, including through mainstreaming trade into national development plans and poverty reduction strategies; more effective follow-up to diagnostic trade integration studies and implementation of action matrices; and achieving greater and more effective coordination amongst donors and IF stakeholders, including beneficiaries;
3. improve the IF decision-making and management structure to ensure an effective and timely delivery of the increased financial resources and programmes.

51. We welcome the increased commitment already expressed by some Members in the run-up to, and during, this Session. We urge other development partners to significantly increase their contribution to the IF Trust Fund. We also urge the six IF core agencies to continue to cooperate closely in the implementation of the IF, to increase their investments in this initiative and to intensify their assistance in trade-related infrastructure, private sector development and institution building to help LDCs expand and diversify their export base.

*Technical
Cooperation*

52. We note with appreciation the substantial increase in trade-related technical assistance since our Fourth Session, which reflects the enhanced commitment of Members to address the increased demand for technical assistance, through both bilateral and multilateral programmes. We note the progress made in the current approach to planning and implementation of WTO's programmes, as embodied in the Technical Assistance and Training Plans adopted by Members, as well as the improved quality of those programmes. We note that a strategic review of WTO's technical assistance is to be carried out by Members, and expect that in future planning and implementation of training and technical assistance, the conclusions and recommendations of the review will be taken into account, as appropriate.

53. We reaffirm the priorities established in paragraph 38 of the Doha Ministerial Declaration for the delivery of technical assistance and urge the Director-General to ensure that programmes focus accordingly on the needs of beneficiary countries and reflect the priorities and mandates adopted by Members. We endorse the application of appropriate needs assessment mechanisms and support the efforts to enhance ownership by beneficiaries, in order to ensure the sustainability of trade-related capacity building. We invite the Director-General to reinforce the partnerships and coordination with other agencies and regional bodies in the design and implementation

of technical assistance programmes, so that all dimensions of trade-related capacity building are addressed, in a manner coherent with the programmes of other providers. In particular, we encourage all Members to cooperate with the International Trade Centre, which complements WTO work by providing a platform for business to interact with trade negotiators, and practical advice for small and medium-sized enterprises (SMEs) to benefit from the multilateral trading system. In this connection, we note the role of the Joint Integrated Technical Assistance Programme (JITAP) in building the capacity of participating countries.

54. In order to continue progress in the effective and timely delivery of trade-related capacity building, in line with the priority Members attach to it, the relevant structures of the Secretariat should be strengthened and its resources enhanced. We reaffirm our commitment to ensure secure and adequate levels of funding for trade-related capacity building, including in the Doha Development Agenda Global Trust Fund, to conclude the Doha Work Programme and implement its results.

*Commodity
Issues*

55. We recognize the dependence of several developing and least-developed countries on the export of commodities and the problems they face because of the adverse impact of the long-term decline and sharp fluctuation in the prices of these commodities. We take note of the work undertaken in the Committee on Trade and Development on commodity issues, and instruct the Committee, within its mandate, to intensify its work in cooperation with other relevant international organizations and report regularly to the General Council with possible recommendations. We agree that the particular trade-related concerns of developing and least-developed countries related to commodities shall also be addressed in the course of the agriculture and NAMA negotiations. We further acknowledge that these countries may need support and technical assistance to overcome the particular problems they face, and urge Members and relevant international organizations to consider favourably requests by these countries for support and assistance.

Coherence

56. We welcome the Director-General's actions to strengthen the WTO's cooperation with the IMF and the World Bank in the context of the WTO's Marrakesh mandate on Coherence, and invite him to continue to work closely with the General Council in this area. We value the General Council meetings that are held with the participation of the heads of the IMF and the World Bank to advance our Coherence mandate. We agree to continue building on that experience and expand the debate on international trade and development policymaking and inter-agency cooperation with the participation of relevant UN agencies. In that regard, we note the discussions taking place in the Working Group on Trade, Debt and Finance on, *inter alia*, the issue of Coherence, and look forward to any possible recommendations it may make on steps that might be taken within the mandate and competence of the WTO on this issue.

*Aid for
Trade*

57. We welcome the discussions of Finance and Development Ministers in various fora, including the Development Committee of the World Bank and IMF, that have taken place this year on expanding Aid for Trade. Aid for Trade should aim to help developing countries, particularly LDCs, to build the supply-side capacity and trade-related infrastructure that they need to assist them to implement and benefit from WTO Agreements and more broadly to expand their trade. Aid for Trade cannot be a substitute for the development benefits that will result from a successful conclusion to the DDA,

particularly on market access. However, it can be a valuable complement to the DDA. We invite the Director-General to create a task force that shall provide recommendations on how to operationalize Aid for Trade. The Task Force will provide recommendations to the General Council by July 2006 on how Aid for Trade might contribute most effectively to the development dimension of the DDA. We also invite the Director-General to consult with Members as well as with the IMF and World Bank, relevant international organisations and the regional development banks with a view to reporting to the General Council on appropriate mechanisms to secure additional financial resources for Aid for Trade, where appropriate through grants and concessional loans.

*Recently-
acceded
Members*

58. We recognize the special situation of recently-acceded Members who have undertaken extensive market access commitments at the time of accession. This situation will be taken into account in the negotiations.

Accessions

59. We reaffirm our strong commitment to making the WTO truly global in scope and membership. We welcome those new Members who have completed their accession processes since our last Session, namely Nepal, Cambodia and Saudi Arabia. We note with satisfaction that Tonga has completed its accession negotiations to the WTO. These accessions further strengthen the rules-based multilateral trading system. We continue to attach priority to the 29 ongoing accessions with a view to concluding them as rapidly and smoothly as possible. We stress the importance of facilitating and accelerating the accession negotiations of least-developed countries, taking due account of the guidelines on LDC accession adopted by the General Council in December 2002.

Annex A

Agriculture

Report by the Chairman of the Special Session of the Committee on Agriculture to the TNC

1. The present report has been prepared on my own responsibility. I have done so in response to the direction of Members as expressed at the informal Special Session of the Committee on Agriculture on 11 November 2005. At that meeting, following the informal Heads of Delegation meeting the preceding day, Members made it crystal clear that they sought from me at this point an objective factual summary of where the negotiations have reached at this time. It was clear from that meeting that Members did not expect or desire anything that purported to be more than that. In particular, it was clear that, following the decision at the Heads of Delegation meeting that full modalities will not be achieved at Hongkong, Members did not want anything that suggested implicit or explicit agreement where it did not exist.

2. This is not, of course, the kind of paper that I would have chosen or preferred to have prepared at this point. Ideally, my task should have been to work with Members to generate a draft text of modalities. But this text reflects the reality of the present situation. There will be - because there must be if we are to conclude these negotiations - such a draft text in the future. I look at this now as a task postponed, but the precise timing of this is in the hands of Members.

3. As for this paper, it is precisely what it is described to be. No more, no less. It is the Chairman's report and, as such, it goes from me to the TNC. It is not anything more than my personal report - in particular, it is not in any sense an agreed text of Members. It does not, therefore, in any way prejudice or prejudice the positions of Members on any matter within it or outside of it. And, it certainly does not bind Members in any way. It should go without saying that the agreed basis of our work is, and shall remain, the Doha Mandate itself and the Framework in the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004.

4. As to the character of the paper, I have endeavoured to reflect what I discerned as the wishes of Members when they directed me to prepare this paper. I have tried to capture as clearly as I can such conditional progress and convergence as has developed in the post-July 2004 period. In doing so, I have not tried to brush under the carpet divergences that remain, and the paper tries to be just as clear on those points. Of course, it is a summary report. As such, it cannot - and does not - recapitulate each and every detail on each and every issue. But I took from Members' comments that they would prefer a paper which could 'orient' further discussion.

5. In that regard, I hope that anyone reading this paper would be able to get a pretty clear idea of what it is that remains to be done. Members made it clear that it was not my task as Chair to prescribe what is to be done next in a programmatic way. My task was to register where we are now, but I confess to having done so with an eye to genuinely clarifying where key convergences exist or key divergences remain, rather than obscuring or overcomplicating matters.

6. My own sense, when I review this myself, is the compelling urgency of seizing the moment and driving the process to a conclusion as rapidly as possible. We have made - particularly since August of this year - genuine and material progress. Indeed, it has come at a relatively rapid pace. It is also clear to me that it has been the product of a genuinely negotiating process. In other words, it has been a case of making proposals and counterproposals. That is why the matters covered in this report have an essentially conditional character. As I see it, the reality is that we have yet to find that last bridge to agreement that we need to secure modalities. But it would be a grave error, in my view, to

imagine that we can take much time to find that bridge. As Chair, I am convinced that we must maintain momentum. You don't close divergences by taking time off to have a cup of tea. If you do so, you will find that everyone has moved backwards in the meantime. That, it seems to me, is a profound risk to our process. I would like to believe that this report at least underlines to us that there is indeed something real and important still within our grasp and we ought not to risk losing it. Our over-riding challenge and responsibility is to meet the development objective of the Doha Development Agenda. To meet this challenge and achieve this goal, we must act decisively and with real urgency.

7. The future life of this paper, if any, is a matter entirely in the hands of TNC Members to decide. This, as I see it, is the proper safeguard of the integrity of what has come to be described as a "bottom-up" process.

DOMESTIC SUPPORT

8. There has been very considerable potential convergence, albeit on a manifestly conditional basis.

Overall Cut

- There is a working hypothesis of three bands for overall cuts by developed countries. There is a strongly convergent working hypothesis that the thresholds for the three bands be US\$ billion 0-10; 10-60; >60. On this basis, the European Communities would be in the top band, the United States and Japan in the second band, and all other developed countries at least in the third band. For developing countries, there is a view that either developing countries are assigned to the relevant integrated band (the bottom) or that there is a separate band for them.³
- Based on post-July 2005 proposals, there has been an undeniably significant convergence on the range of cuts. Of course, this has been conditional. But subject to that feature, a great deal of progress has been made since the bare bones of the July 2004 Framework. The following matrix provides a snapshot:

Bands	Thresholds (US\$ billion)	Cuts
1	0-10	31%-70%
2	10-60	53%-75%
3	> 60	70%-80%

De Minimis

- On product-specific de minimis and non-product-specific de minimis, there is a zone of engagement for cuts between 50% and 80% for developed countries.
- As regards developing countries, there are still divergences to be bridged. In addition to the exemption specifically provided for in the Framework, there is a view that, for all developing countries, there should be no cut in de minimis at all. Alternatively, at least for

---

³ On the proposed basis that cut remains to be determined for those developing countries with an AMS. In any case, there is a view (not shared by all) that cuts for developing countries should be less than 2/3 of the cut for developed countries.

those with no AMS, there should be no cut and, in any case, any cut for those with an AMS should be less than 2/3 of the cut for developed countries.

Blue Box

9. There is important and significant convergence on moving beyond (i.e. further constraining) Blue Box programme payments envisaged in the July 2004 Framework. However, the technique for achieving this remains to be determined. One proposal is to shrink the current 5% ceiling to 2.5%.⁴ Another proposal rejects this in favour of additional criteria disciplining the so-called "new" Blue Box only. Others favour a combination of both, including additional disciplines on the "old" Blue Box.

AMS

- There is a working hypothesis of three bands for developed countries.
- There is close (but not full) convergence on the thresholds for those bands. There appears to be convergence that the top tier should be US\$25 billion and above. There is some remaining divergence over the ceiling for the bottom band: between US\$12 billion and 15 billion.
- There has been an undeniably significant convergence on the range of cuts. Of course, this has been conditional. But, that understood, a great deal of progress has been made since the bare bones of the July 2004 Framework. The following matrix⁵ provides a snapshot:

Bands	Thresholds (US\$ billion)	Cuts
1	0-12/15	37-60%
2	12/15-25	60-70%
3	>25	70-83%

- There is therefore working hypothesis agreement that the European Communities should be in the top tier, and the United States in the second tier. However, while the basis for Japan's placement as between these two tiers has been narrowed, it remains to be finally resolved.
- For developed countries in the bottom band, with a relatively high level of AMS relative to total value of agriculture production, there is emerging consensus that their band-related reduction should be complemented with an additional effort.
- What is needed now is a further step to bridge the remaining gap in positions - particularly as regards the United States and the European Communities, it being understood that this is not a matter to be resolved in isolation from the other elements in this pillar and beyond.

---

⁴ The exact extent of the flexibility to be provided pursuant to paragraph 15 of the July 2004 Framework remains to be agreed.

⁵ Of course, this needs to be viewed as illustrative rather than overly literally, if for no other reason than that these are conditional figures. For instance, while the European Communities has indicated it could be prepared to go as far as 70% in the top tier, they make it clear that this is acceptable only if the United States will go to 60% in the second tier. The United States for its part, however, has only indicated preparedness to go to that 60% if the European Communities is prepared to go as high as 83% - which it has not indicated it is prepared to do.

- On the base period for product-specific caps, certain proposals (such as for 1995-2000 and 1999-2001) are on the table. This needs to be resolved appropriately, including the manner in which special and differential treatment should be applied.

Green Box

10. The review and clarification commitment has not resulted in any discernible convergence on operational outcomes. There is, on the one side, a firm rejection of anything that is seen as departing from the existing disciplines while there is, on the other, an enduring sense that more could be done to review the Green Box without undermining ongoing reform. Beyond that there is, however, some tangible openness to finding appropriate ways to ensure that the Green Box is more "development friendly" i.e. better tailored to meet the realities of developing country agriculture but in a way that respects the fundamental requirement of at most minimal trade distortion.

EXPORT COMPETITION

End Date

11. While concrete proposals⁶ have been made on the issue of an end date for elimination of all forms of export subsidies, there is at this stage no convergence. There are suggestions for the principle of front-loading or accelerated elimination for specific products, including particularly cotton.

Export Credits

12. Convergence has been achieved on a number of elements of disciplines with respect to export credits, export credit guarantee or insurance programmes with repayment periods of 180 days and below. However, a number of critical issues remain.⁷

Exporting State Trading Enterprises

13. There has been material convergence on rules to address trade-distorting practices identified in the July 2004 Framework text, although there are still major differences regarding the scope of practices to be covered by the new disciplines. Fundamentally opposing positions remain, however, on the issue of the future use of monopoly powers. There have been concrete drafting proposals on such matters as definition of entities and practices to be addressed as well as transparency. But there has been no genuine convergence in such areas.

---

⁶ One Member has proposed the year 2010 for "export subsidies", with accelerated elimination for "specific" products. Another group of Members have proposed a period "no longer than five years" for all forms of export subsidies, with "direct" export subsidies subject to front-loading within that period.

⁷ This includes, but is not limited to: exemptions, if any, to the 180 day rule; whether the disciplines should allow for pure cover only or also permit direct financing; the appropriate period for programmes to fully recover their costs and losses through the premia levied from the exporters (principle of self-financing - there needs to be convergence between position which range from one year to fifteen years); the disciplines regarding special circumstances; and the question of special and differential treatment, including whether, as some Members argue, developing countries should be allowed longer repayment terms for export credits extended by them to other developing countries and the specifics of differential treatment in favour of least-developed and net food-importing developing countries.

Food Aid

14. There is consensus among Members that the WTO shall not stand in the way of the provision of genuine food aid. There is also consensus that what is to be eliminated is commercial displacement. There have been detailed and intensive discussions, some of which have even been text-based, but not to a point where a consolidated draft text could be developed. This has been precluded by Members clinging to fundamentally disparate conceptual premises. There are proposals that in the disciplines a distinction should be made between at least two types of food aid: emergency food aid and food aid to address other situations. However, there is not yet a common understanding where emergency food aid ends and other food aid begins, reflecting concerns that this distinction should not become a means to create a loophole in disciplines. A fundamental sticking point is whether, except in exceptional, genuine emergency situations, Members should (albeit gradually) move towards untied, in-cash food aid only, as some Members propose but other Members strongly oppose.⁸

Special and Differential Treatment

15. Framework provisions for special and differential treatment, including with respect to the monopoly status of state trading enterprises in developing countries and an extended lifetime for Article 9.4, have been uncontroversial, but details remain to be established.

Special Circumstances

16. Work on the criteria and consultation procedures to govern any ad hoc temporary financing arrangements relating to exports to developing countries in exceptional circumstances is not much developed.

MARKET ACCESS

Tiered Formula

- We have progressed on *ad valorem* equivalents.⁹ This has successfully created a basis for allocating items into bands for the tiered formula.
- We have a working hypothesis of four bands for structuring tariff cuts.
- There has been very considerable convergence on adopting a linear-based approach for cuts within those bands. Members have, of course, by no means formally abandoned positions that are even more divergent.¹⁰ We need now to narrow the extent of divergence that remains. This will include whether or not to include any "pivot" in any band.
- Members have made strong efforts to promote convergence on the size of actual cuts to be undertaken within those bands. But, even though genuine efforts have been made to move from formal positions (which of course remain), major gaps are yet to be bridged. Somewhat greater

---

⁸ This fundamental divergence has effectively precluded convergence on such matters as what disciplines, if any, should be established with respect to monetization of food aid or the question of the provision of food aid in fully grant form only. The importance of operationally effective transparency requirements is generally acknowledged, but details have still to be developed, particularly those relating to the role of the WTO in this context. Further work is required to clarify the role of recipient countries and relevant international organizations or other entities in triggering or providing food aid.

⁹ The method for calculating the AVEs for the sugar lines is still to be established.

¹⁰ At one end of the spectrum, as it were, a "harmonisation" formula within the bands; at the other end "flexibility" within the formula.

convergence has been achieved as regards the thresholds for the bands. Substantial movement is clearly essential to progress.¹¹

- Some Members continue to reject completely the concept of a tariff cap. Others have proposed¹² a cap between 75-100%.

Sensitive Products

- Members have been prepared to make concrete - albeit conditional - proposals on the number of sensitive products. But, in a situation where proposals extend from as little as 1% to as much as 15% of tariff lines, further bridging this difference is essential to progress.
- The fundamental divergence over the basic approach to treatment of sensitive products needs to be resolved.¹³ Beyond that, there needs to be convergence on the consequential extent of liberalisation for such products.

Special and Differential Treatment

- Just as for developed countries, there is a working hypothesis of four bands for developing countries. There is no disagreement on lesser cuts within the bands. A certain body of opinion is open to considering cuts of two-thirds of the amount of the cuts for developed countries as a plausible zone in which to search more intensively for convergence.¹⁴ But significant disagreement on that remains, and divergence is, if anything, somewhat more marked on the connected issue of higher thresholds for developing countries.¹⁵

---

¹¹ The matrix below is an illustrative table that portrays the extent of divergences that remain, even on the basis of post-August 2005 proposals. This does not entirely cover all the subtleties of those proposals to utilize a "pivot" (although most are in fact within the ranges tabulated), but is intended to convey a snapshot of the status of average cuts proposed post-August.

	Thresholds	Range of cuts (%)
Band 1	0% - 20/30%	20-65
Band 2	20/30% - 40/60%	30-75
Band 3	40/60% - 60/90%	35-85
Band 4	>60/90%	42-90

¹² As an element in certain conditional proposals on overall market access, tabled post-July 2005.

¹³ Some see this as being tariff quota based and expressed as a percentage of domestic consumption, with proposals of up to 10%. Others propose *pro rata* expansion on an existing trade basis, including taking account of current imports. Some also propose no new TRQs, with sensitivity in such cases to be provided through other means, e.g. differential phasing. There is also a proposal for a "sliding scale" approach.

¹⁴ In this pillar, as well as in the other two, there is general convergence on the point that developing countries will have entitlement to longer implementation periods, albeit that concrete precision remains to be determined.

¹⁵ The matrix below is an illustrative table that portrays the extent of divergences that remain, just on the basis of post-August 2005 proposals.

	Thresholds	Range of cuts (%)
Band 1	0% - 20/50%	15-25*
Band 2	20/50% - 40/100%	20-30*
Band 3	40/100% - 60/150%	25-35*
Band 4	>60-150%	30-40*

- Some Members continue to reject completely the concept of a tariff cap for developing countries. Others have proposed¹⁶ a cap at 150%.
- For sensitive products, there is no disagreement that there should be greater flexibility for developing countries, but the extent of this needs to be further defined.¹⁷

Special Products

- Regarding *designation* of special products, there has been a clear divergence between those Members which consider that, prior to establishment of schedules, a list of non-exhaustive and illustrative criteria-based indicators should be established and those Members which are looking for a list which would act as a filter or screen for the selection of such products. Latterly, it has been proposed (but not yet discussed with Members as a whole) that a developing country Member should have the right to designate at least 20 per cent of its agricultural tariff lines as Special Products, and be further entitled to designate an SP where, for that product, an AMS has been notified and exports have taken place. This issue needs to be resolved as part of modalities so that there is assurance of the basis upon which Members may designate special products.
- Some moves toward convergence on *treatment* of Special Products have been made recently. Some Members had considered that special products should be fully exempt from any new market access commitments whatsoever and have automatic access to the SSM. Others had argued there should be some degree of market opening for these products, albeit reflecting more flexible treatment than for other products. In the presence of this fundamental divergence, it had clearly been impossible to undertake any definition of what such flexibility would be. Genuine convergence is obviously urgently needed. There is now a new proposal for a tripartite categorization of Special Products involving limited tariff cuts for at least a proportion of such products which remains to be fully discussed. It remains to be seen whether this discussion can help move us forward.

Special Safeguard Mechanism

- There is agreement that there would be a special safeguard mechanism and that it should be tailored to the particular circumstances and needs of developing countries. There is no material disagreement with the view that it should have a quantity trigger. Nor is there disagreement with the view that it should at least be capable of addressing effectively what might be described as import "surges". Divergence remains over

---

*There is also a proposal that cuts for developing countries should be "slightly lesser" than the upper tariff cuts for developed countries shown in the preceding table (i.e.: "slightly lesser" than 65, 75, 85 and 90%).

¹⁶ As an element in certain conditional proposals on overall market access, tabled post-July 2005.

¹⁷ While the eventual zone of convergence for developed countries undoubtedly has a bearing in this area, it has been proposed by a group of Members that the principles of sensitive products generally and for TRQs specifically should be different for developing countries. Another group of Members has proposed, in the post-August period, an entitlement for developing countries of at least 50% more than the maximum number of lines used by any developed Member. This would (based on developed country proposals) amount to a potential variation between 1.5% and 22.5% of tariff lines. This latter group has also proposed that products relating to long-standing preferences shall be designated as sensitive and that any TRQ expansion should not be "at the detriment of existing ACP quotas". This particular view has been, however, strongly opposed by other Members which take the firm position that tropical and diversification products should not at all be designated as sensitive products.

whether, or if so how, situations that are lesser than "surge" are to be dealt with. There is, however, agreement that any remedy should be of a temporary nature. There remains strong divergence however on whether, or if so how, a special safeguard should be "price-based" to deal specifically with price effects.

- There is some discernible openness, albeit at varying levels, to at least consider coverage of products that are likely to undergo significant liberalisation effects, and/or are already bound at low levels and/or are special products. Beyond that, however, there remains a fundamental divergence between those considering all products should be eligible for such a mechanism and those opposing such a blanket approach.

Other Elements

17. There has been no further material convergence on the matters covered by paragraphs 35 and 37 of the July 2004 Framework text. The same may be said for paragraph 36 on tariff escalation, albeit that there is full agreement on the need for this to be done, and a genuine recognition of the particular importance of this for commodities exporters. Certain concrete proposals have been made on paragraph 38 (SSG) and met with opposition from some Members.

18. Concrete proposals have been made and discussed on how to implement paragraph 43 of the July 2004 Framework on tropical and diversification products. But there remains divergence over the precise interpretation of this section of the July Framework¹⁸ and no common approach has been established.

19. The importance of long-standing preferences pursuant to paragraph 44 of the July 2004 Framework is fully recognised and concrete proposals regarding preference erosion have been made and discussed.¹⁹ There seems not to be inherent difficulty with a role for capacity building. However, while there is some degree of support for e.g. longer implementation periods for at least certain products in order to facilitate adjustment, there is far from convergence on even this. Some argue it is not sufficient or certainly not in all cases, while others that it is not warranted at all.

LEAST-DEVELOPED COUNTRIES

20. There is no questioning of the terms of paragraph 45 of the July Framework agreement, which exempts least-developed countries from any reduction requirement. The stipulation that "developed Members, and developing country Members in a position to do so, should provide duty-free and quota-free market access for products originating from least-developed countries" is not at this point concretely operational for all Members. At this stage, several Members have made undertakings. Proposals for this to be bound remain on the table.²⁰

COTTON

21. While there is genuine recognition of the problem to be addressed and concrete proposals have been made, Members remain at this point short of concrete and specific achievement that would be needed to meet the July Framework direction to address this matter ambitiously, expeditiously and specifically. There is no disagreement with the view that all forms of export subsidies are to be eliminated

---

¹⁸ It is argued by some Members that this is to be interpreted as meaning full duty- and tariff quota-free access, but by others as less than that.

¹⁹ Note 15 above refers.

²⁰ It is also proposed that this should be accompanied by simple and transparent rules of origin and other measures to address non-tariff barriers.

for cotton although the timing and speed remains to be specified. Proposals to eliminate them immediately or from day one of the implementation period are not at this point shared by all Members. In the case of trade distorting support, proponents seek full elimination with "front-loaded" implementation.²¹ There is a view that the extent to which this can occur, and its timing, can only be determined in the context of an overall agreement. Another view is that there could be at least substantial and front-loaded reduction on cotton specifically from day one of implementation, with the major implementation achieved within twelve months, and the remainder to be completed within a period shorter than the overall implementation period for agriculture.²²

RECENTLY-ACCEDED MEMBERS

22. Concrete proposals have been made and discussed, but no specific flexibility provisions have commanded consensus.

MONITORING AND SURVEILLANCE

23. A proposal has been made but there is no material advance at this point.

OTHER ISSUES

24. On paragraph 49 (sectoral initiatives, differential export taxes, GIs) certain positions and proposals have been tabled and/or referred to. They are issues that remain of interest but not agreed.

25. At this point, proposals on paragraph 50 have not advanced materially.

26. In the case of small and vulnerable economies, a concrete proposal has been made recently. It has not yet been subject to consultation.

27. There is openness to the particular concerns of commodity-dependent developing and least-developed countries facing long-term decline and/or sharp fluctuations in prices. There is, at this point (where, overall, precise modalities are still pending), support for the view that such modalities should eventually be capable of addressing effectively key areas for them.²³

---

²¹ Concrete proposals have been made, with a three-step approach: 80% on day one, an additional 10% after 12 months and the last 10% a year later.

²² A Member has indicated that it is prepared to implement all its commitments from day one and, in any case, to autonomously ensure that its commitments on eliminating the most trade-distorting domestic support, eliminating all forms of export subsidies and providing mfn duty- and quota-free access for cotton will take place from 2006.

²³ This would appear to include in particular such a matter as tariff escalation, where it discourages the development of processing industries in the commodity producing countries. The idea of a review and clarification of what the current status is of GATT 1994 provisions relating to the stabilisation of prices through the adoption of supply management systems by producing countries, and the use of export taxes and restrictions under such systems is also on the table. Proponents would seek something more than this such as more concrete undertakings in the area of non-tariff measures and actual revision of existing provisions. There is, at this point, no consensus in these latter areas, but an appreciation at least of the underlying issues at stake.

Annex B

Market Access for Non-Agricultural Products

Report by the Chairman of the Negotiating Group on Market Access to the TNC

A. INTRODUCTION

1. A Chairman's commentary of the state of play of the NAMA negotiations was prepared in July 2005 and circulated in document JOB(05)/147 and Add.1 (hereinafter referred to as the "Chairman's commentary"). The current report, made on my responsibility, reflects the state of play of the NAMA negotiations at this juncture of the Doha Development Agenda, and supplements that commentary.

2. With an eye on the forthcoming Ministerial, Section B of this report attempts to highlight those areas of convergence and divergence on the elements of Annex B of Decision adopted by the General Council on 1 August 2004, (hereinafter referred to as the "NAMA framework"), and to provide some guidance as to what may be a possible future course of action with respect to some of the elements. Section C of the report provides some final remarks about possible action by Ministers at Hongkong.

3. In preparing this report, use has been made of documents provided by Members (as listed in TN/MA/S/16/Rev.2) as well as the discussions in the open-ended sessions of the Group, plurilateral meetings and bilateral contacts, as long as they were not in the nature of confessionals.

B. SUMMARY OF THE STATE OF PLAY

4. Full modalities must have detailed language and, where required, final numbers on all elements of the NAMA framework. Such an agreement should also contain a detailed work plan concerning the process after the establishment of full modalities for the purpose of the submission, verification and annexation of Doha Schedules to a legal instrument. While acknowledging that progress has been made since the adoption of the NAMA framework, the establishment of full modalities is, at present, a difficult prospect given the lack of agreement on a number of elements in the NAMA framework including the formula, paragraph 8 flexibilities and unbound tariffs.

5. Regarding the structure of this section, generally Members recognize that the issues identified in the preceding paragraph are the three elements of the NAMA framework on which solutions are required as a matter of priority, and that there is a need to address them in an interlinked fashion. So, this report will commence with these three subjects before moving on to the other elements of the NAMA framework in the order in which they are presented therein.

Formula (paragraph 4 of the NAMA framework)

6. On the non-linear formula, there has been movement since the adoption of the NAMA framework. There is a more common understanding of the shape of the formula that Members are willing to adopt in these negotiations. In fact, Members have been focusing on a Swiss formula. During the past few months, much time and effort has been spent examining the impact of such a formula from both a defensive and offensive angle. In terms of the specifics of that formula, there are basically two variations on the table: a formula with a limited number of negotiated coefficients and a formula where the value of each country's coefficient would be based essentially on the tariff average of bound rates of that Member, resulting in multiple coefficients.

7. In order to move beyond a debate on the merits of the two options (and in recognition of the fact that what matters in the final analysis is the level of the coefficient) more recently Members have engaged in a discussion of numbers. Such a debate has been particularly helpful, especially as it demonstrated in a quantifiable manner to what extent the benchmarks established in paragraph 16 of the Doha Ministerial Declaration would be achieved. While it is evident that one of the characteristics of such a formula is to address tariff peaks, tariff escalation and high tariffs (as it brings down high tariffs more than low tariffs), one benchmark which has been the subject of differences of opinion has been that of "less than full reciprocity in reduction commitments" and how it should be measured. Some developing Members are of the view that this means less than average percentage cuts i.e. as translated through a higher coefficient in the formula, than those undertaken by developed country Members. However, the latter have indicated that there are other measurements of less than full reciprocity in reduction commitments including the final rates after the formula cut which in their markets would be less than in developing country markets. Also, in their view, such a measurement of less than full reciprocity in reduction commitments has to take into account not only the additional effort made by them in all areas but also of paragraph 8 flexibilities and the fact that several developing Members and the LDCs would be exempt from formula cuts.

8. Other objectives put forward by developed Members and some developing Members as being part of the Doha NAMA mandate are: harmonization of tariffs between Members; cuts into applied rates; and improvement of South-South trade. However, these objectives have been challenged by other developing Members who believe that, on the contrary, they are not part of that mandate.

9. During the informal discussions, many Members engaged in an exchange on the basis of an approach with two coefficients. In the context of such debates, the coefficients which were mentioned for developed Members fell generally within the range of 5 to 10, and for developing Members within the range of 15 to 30, although some developing Members did propose lower coefficients for developed Members and higher coefficients for developing Members. In addition, a developing country coefficient of 10 was also put forward by some developed Members. However, while this discussion of numbers is a positive development, the inescapable reality is that the range of coefficients is wide and reflects the divergence that exists as to Members' expectations regarding the contributions that their trading partners should be making.

Flexibilities for developing Members subject to a formula (paragraph 8 of the NAMA framework)

10. A central issue concerning the paragraph 8 flexibilities has been the question of linkage or non-linkage between these flexibilities and the coefficient in the formula. A view was expressed that the flexibilities currently provided for in paragraph 8 are equivalent to 4-5 additional points to the coefficient in the formula, and as a result there was need to take this aspect into account in the developing country coefficient. In response, the argument has been made by many developing Members that those flexibilities are a stand alone provision as reflected in the language of that provision, and should not be linked to the coefficient. Otherwise, this would amount to re-opening the NAMA framework. Some of those Members have also expressed the view that the numbers currently within square brackets are the minimum required for their sensitive tariff lines, and have expressed concern about the conditions attached to the use of such flexibilities, such as the capping of the import value. In response, the point has been made by developed Members that they are not seeking to remove the flexibilities under paragraph 8, and therefore are not re-opening the NAMA framework. They further point out that the numbers in paragraph 8 are within square brackets precisely to reflect the fact that they are not fixed and may need to be adjusted downwards depending on the level of the coefficient. In addition, the need for more transparency and predictability with regard to the tariff lines which would be covered by paragraph 8 flexibilities has been raised by some of these Members. Some developing Members have also advanced the idea that there should be the option for those developing Members not wanting to use paragraph 8

flexibilities to have recourse to a higher coefficient in the formula in the interest of having a balanced outcome.

Unbound Tariff Lines (paragraph 5, indent two of the NAMA framework)

11. There has been progress on the discussion of unbound tariff lines. There is an understanding that full bindings would be a desirable objective of the NAMA negotiations, and a growing sense that unbound tariff lines should be subject to formula cuts provided there is a pragmatic solution for those lines with low applied rates. However, some Members have stressed that their unbound tariff lines with high applied rates are also sensitive and due consideration should be given to those lines. There now appears to be a willingness among several Members to move forward on the basis of a non-linear mark-up approach to establish base rates, and in the case of some of these Members, provided that such an approach yields an equitable result. A non-linear mark-up approach envisages the addition of a certain number of percentage points to the applied rate of the unbound tariff line in order to establish the base rate on which the formula is to be applied. There are two variations of such an approach. In one case, a constant number of percentage points are added to the applied rate in order to establish the base rate. The other variation consists of having a different number of percentage points depending on the level of the applied rate. In other words, the lower the applied rate the higher the mark-up and the higher the applied rate, the lower the mark-up. There is also one proposal on the table of a target average approach where an average is established through the use of a formula, with the unbound tariff lines expected to have final bindings around that average.

12. On a practical level, in their discussions on unbound tariff lines, Members have been referring mostly to the constant mark-up methodology to establish base rates. In the context of such discussions, the number for the mark-up has ranged from 5 to 30 percentage points. Once again the gap between the two figures is wide, but Members have displayed willingness to be flexible.

Other elements of the formula (paragraph 5 of the NAMA framework)

13. Concerning product coverage (indent 1), Members have made good progress to establish a list of non-agricultural products as reflected in document JOB(05)/226/Rev.2. The main issue is whether the outcome of this exercise should be an agreed list or guidelines. It would appear that several Members are in favour of the former outcome, however, some have expressed their preference for the latter. In any event, there are only a limited number of items (17) on which differences exist and Members should try and resolve these differences as quickly as possible.

14. On ad valorem equivalents (indent 5), agreement was reached to convert non *ad valorem* duties to *ad valorem* equivalents on the basis of the methodology contained in JOB(05)/166/Rev.1 and to bind them in *ad valorem* terms. To date, four Members have submitted their preliminary AVE calculations, but there are many more due. Those Members would need to submit this information as quickly as possible so as to allow sufficient time for the multilateral verification process.

15. The subject of how credit is to be given for autonomous liberalization (indent 4) by developing countries provided that the tariff lines are bound on an MFN basis in the WTO since the conclusion of the Uruguay Round has not been discussed in detail since the adoption of the NAMA framework. However, this issue may be more usefully taken up once there is a clearer picture of the formula.

16. All the other elements of the formula such as tariff cuts commencing from bound rates after full implementation of current commitments (indent 2), the base year (indent 3), the nomenclature (indent 6) and reference period for import data (indent 7) have not been discussed any further since July 2004, as they were acceptable to Members as currently reflected in the NAMA framework.

Other flexibilities for developing Members

Members with low binding coverage (paragraph 6 of the NAMA framework)

17. A submission by a group of developing Members, covered under paragraph 6 provisions, was made in June 2005. The paper proposed that Members falling under this paragraph should be encouraged to substantially increase their binding coverage, and bind tariff lines at a level consistent with their individual development, trade, fiscal and strategic needs. A preliminary discussion of this proposal revealed that there were concerns about this proposal re-opening this paragraph by seeking to enhance the flexibilities contained therein. Further discussion of this proposal is required. However, it appears that the issue of concern to some of the paragraph 6 Members is not related so much to the full binding coverage, but rather to the average level at which these Members would be required to bind their tariffs.

Flexibilities for LDCs (paragraph 9 of the NAMA framework)

18. There appears to be a common understanding that LDCs will be the judge of the extent and level of the bindings that they make. At the same time, Members have indicated that this substantial increase of the binding commitments which LDCs are expected to undertake should be done with a good faith effort. In this regard, some yardsticks for this effort were mentioned including the coverage and level of bindings made in the Uruguay Round by other LDCs as well as the more recently acceded LDCs.

Small, vulnerable economies

19. A paper was submitted recently by a group of Members which proposes *inter alia* lesser and linear cuts to Members identified by a criterion using trade share. While some developing and developed Members were sympathetic to the situation of such Members, concerns were expressed with respect to the threshold used to establish eligibility, and also the treatment envisaged. Other developing Members expressed serious reservations about this proposal which in their view appeared to be creating a new category of developing Members, and to be further diluting the ambition of the NAMA negotiations. The sponsors of this proposal stressed that the small, vulnerable economies had characteristics which warranted special treatment.

20. This is an issue on which there is a serious divergence of opinion among developing Members. This subject will need to be debated further. Discussions may be facilitated through additional statistical analysis.

Sectorals (paragraph 7 of the NAMA framework)

21. It appears that good progress is being made on the sectoral tariff component of the NAMA negotiations. Work which is taking place in an informal Member-driven process has focused on *inter alia* identification of sectors, product coverage, participation, end rates and adequate provisions of flexibilities for developing countries. Besides the sectorals based on a critical mass approach identified in the Chairman's commentary - bicycles, chemicals, electronics/electrical equipment, fish, footwear, forest products, gems and jewellery, pharmaceuticals and medical equipment, raw materials and sporting goods - I understand that work is ongoing on other sectors namely apparel, auto/auto parts and textiles.

22. While this component of the NAMA negotiations is recognized in the NAMA framework to be a key element to delivering on the objectives of paragraph 16 of the Doha NAMA mandate, some developing Members have questioned the rationale of engaging in sectoral negotiations before having the formula finalized. Many have also re-iterated their view that sectorals are voluntary in nature. The point has also been made by other developing Members that sectorals harm smaller developing Members due to an erosion of their preferences. However, the proponents of such

initiatives have argued that sectorals are another key element of the NAMA negotiations and an important modality for delivering on the elimination of duties as mandated in paragraph 16 of the Doha Ministerial Declaration. In addition, they have pointed out that some of the sectorals were initiated by developing Members. Moreover, such initiatives require substantive work and were time-consuming to prepare. Concerning preference erosion, this was a cross-cutting issue.

23. Members will need to begin considering time-lines for the finalization of such work, and the submission of the outcomes which will be applied on an MFN basis.

Market Access for LDCs (paragraph 10 of the NAMA framework)

24. In the discussions on this subject, it was noted that the Committee on Trade and Development in Special Session is examining the question of duty-free and quota-free access for non-agricultural products originating from LDCs. Consequently, there is recognition by Members that the discussions in that Committee would most probably have an impact on this element of the NAMA framework, and would need to be factored in at the appropriate time.

Newly Acceded Members (paragraph 11 of the NAMA framework)

25. Members recognize the extensive market access commitments made by the NAMs at the time of their accession. From the discussions held on this subject, it was clarified that those NAMs which are developing Members have access to paragraph 8 flexibilities. As special provisions for tariff reductions for the NAMs, some Members are willing to consider longer implementation periods than those to be provided to developing Members. Other proposals such as a higher coefficient and "grace periods" for the NAMs were also put forward, but a number of Members have objected to these ideas. There has also been a submission by four low-income economies in transition who have requested to be exempt from formula cuts in light of their substantive contributions at the time of their WTO accession and the current difficult state of their economies. While some Members showed sympathy for the situation of these Members, they expressed the view that other solutions may be more appropriate. Some developing Members also expressed concern about this proposal creating a differentiation between Members. Further discussion is required on these issues.

NTBs (paragraph 14 of the NAMA framework)

26. Since adoption of the July 2004 framework, Members have been focusing their attention on non-tariff barriers in recognition of the fact that they are an integral and equally important part of the NAMA negotiations. Some Members claim that they constitute a greater barrier to their exports than tariffs. The Group has spent a considerable amount of time identifying, categorizing and examining the notified NTBs. Members are using bilateral, vertical and horizontal approaches to the NTB negotiations. For example, many Members are raising issues bilaterally with their trading partners. Vertical initiatives are ongoing on automobiles, electronic products and wood products. There have been some proposals of a horizontal nature concerning export taxes, export restrictions and remanufactured products. On export taxes, some Members have expressed the view that such measures fall outside the mandate of the NAMA negotiations. Some Members have also raised in other Negotiating Groups some of the NTBs they had notified initially in the context of the NAMA negotiations. For example, a number of trade facilitation measures are now being examined in the Negotiating Group on Trade Facilitation. Some other Members have also indicated their intention to bring issues to the regular WTO Committees. NTBs currently proposed for negotiation in the NAMA Group are contained in document JOB(05)/85/Rev.3.

27. Some proposals have been made of a procedural nature in order to expedite the NTB work, including a suggestion to hold dedicated NTB sessions. Further consideration will need to be given to this and other proposals. Members will

also need to begin considering some time-lines for the submission of specific negotiating proposals and NTB outcomes.

Appropriate Studies and Capacity Building Measures (paragraph 15 of the NAMA framework)

28. There has been no discussion as such on this element as it is an ongoing and integral part of the negotiating process. Several papers have been prepared by the Secretariat during the course of the negotiations and capacity building activities by the Secretariat have increased considerably since the launch of the Doha Development Agenda. Such activities will need to continue taking into account the evolution of the negotiations.

Non-reciprocal preferences (paragraph 16 of the NAMA framework)

29. In response to calls by some Members for a better idea of the scope of the problem, the ACP Group circulated an indicative list of products (170 HS 6-digit tariff lines) vulnerable to preference erosion in the EC and US markets as identified through a vulnerability index. Simulations were also submitted by the African Group. Some developing Members expressed concern that the tariff lines listed covered the majority of their exports, or covered critical exports to those markets and were also precisely the lines on which they sought MFN cuts. As a result, for these Members, it was impossible to entertain any solution which related to less than full formula cuts or longer staging. In this regard, concern was expressed by them that non-trade solutions were not being examined. For the proponents of the issue, a trade solution was necessary as this was a trade problem. According to them, their proposal would not undermine trade liberalization because they were seeking to manage such liberalization on a limited number of products.

30. This subject is highly divisive precisely because the interests of the two groups of developing Members are in direct conflict. Additionally, it is a cross-cutting issue which makes it even more sensitive. While, the aforementioned list of products has been helpful in providing a sense of the scope of the problem and may help Members to engage in a more focused discussion, it is clear that pragmatism will need to be shown by all concerned.

Environmental Goods (paragraph 17 of the NAMA framework)

31. Since the adoption of the July framework in 2004, limited discussions have been held on this subject in the Group. However, it is noted that much work under paragraph 31(iii) of the Doha Ministerial Declaration has been undertaken by the Committee on Trade and Environment in Special Session. There would need to be close coordination between the two negotiating groups and a stock taking of the work undertaken in that Committee would be required at the appropriate time by the NAMA Negotiating Group.

Other elements of the NAMA framework

32. On the other elements of the NAMA framework, such as supplementary modalities (paragraph 12), elimination of low duties (paragraph 13) and tariff revenue dependency (paragraph 16) the Group has not had a substantive debate. This has in part to do with the nature of the issue or because more information is required from the proponents. Regarding supplementary modalities, such modalities will become more relevant once the formula has been finalized. On elimination of low duties, this issue may be more suitable to consider once there is a better sense of the likely outcome of the NAMA negotiations. On tariff revenue dependency, more clarity is required from the proponents on the nature and scope of the problem.

C. FINAL REMARKS

33. As may be observed from the above report, Members are far away from achieving full modalities. This is highly troubling. It will take a major effort by all if the objective of concluding the NAMA negotiations by the end of 2006 is to be realized.

34. To this end, I would highlight as a critical objective for Hongkong a common understanding on the formula, paragraph 8 flexibilities and unbound tariffs. It is crucial that Ministers move decisively on these elements so that the overall outcome is acceptable to all. This will give the necessary impetus to try and fulfil at a date soon thereafter the objective of full modalities for the NAMA negotiations.

35. Specifically, Ministers should:

- Obtain agreement on the final structure of the formula and narrow the range of numbers.
- Resolve their basic differences over paragraph 8 flexibilities.
- Clarify whether the constant mark-up approach is the way forward, and if so, narrow the range of numbers.

Annex C

Services

Objectives

1. In order to achieve a progressively higher level of liberalization of trade in services, with appropriate flexibility for individual developing country Members, we agree that Members should be guided, to the maximum extent possible, by the following objectives in making their new and improved commitments:

- (a) Mode 1
  - (i) commitments at existing levels of market access on a non-discriminatory basis across sectors of interest to Members
  - (ii) removal of existing requirements of commercial presence
- (b) Mode 2
  - (i) commitments at existing levels of market access on a non-discriminatory basis across sectors of interest to Members
  - (ii) commitments on mode 2 where commitments on mode 1 exist
- (c) Mode 3
  - (i) commitments on enhanced levels of foreign equity participation
  - (ii) removal or substantial reduction of economic needs tests
  - (iii) commitments allowing greater flexibility on the types of legal entity permitted
- (d) Mode 4
  - (i) new or improved commitments on the categories of Contractual Services Suppliers, Independent Professionals and Others, de-linked from commercial presence, to reflect *inter alia*:
    - removal or substantial reduction of economic needs tests
    - indication of prescribed duration of stay and possibility of renewal, if any
  - (ii) new or improved commitments on the categories of Intra-corporate Transferees and Business Visitors, to reflect *inter alia*:
    - removal or substantial reduction of economic needs tests
    - indication of prescribed duration of stay and possibility of renewal, if any
- (e) MFN Exemptions
  - (i) removal or substantial reduction of exemptions from most-favoured-nation (MFN) treatment

- (ii) clarification of remaining MFN exemptions in terms of scope of application and duration
- (f) Scheduling of Commitments
- (i) ensuring clarity, certainty, comparability and coherence in the scheduling and classification of commitments through adherence to, *inter alia*, the Scheduling Guidelines pursuant to the Decision of the Council for Trade in Services adopted on 23 March 2001
  - (ii) ensuring that scheduling of any remaining economic needs tests adheres to the Scheduling Guidelines pursuant to the Decision of the Council for Trade in Services adopted on 23 March 2001.

2. As a reference for the request-offer negotiations, the sectoral and modal objectives as identified by Members may be considered.²⁴

3. Members shall pursue full and effective implementation of the Modalities for the Special Treatment for Least-Developed Country Members in the Negotiations on Trade in Services (LDC Modalities) adopted by the Special Session of the Council for Trade in Services on 3 September 2003, with a view to the beneficial and meaningful integration of LDCs into the multilateral trading system.

4. Members must intensify their efforts to conclude the negotiations on rule-making under GATS Articles X, XIII, and XV in accordance with their respective mandates and timelines:

- (a) Members should engage in more focused discussions in connection with the technical and procedural questions relating to the operation and application of any possible emergency safeguard measures in services.
- (b) On government procurement, Members should engage in more focused discussions and in this context put greater emphasis on proposals by Members, in accordance with Article XIII of the GATS.
- (c) On subsidies, Members should intensify their efforts to expedite and fulfil the information exchange required for the purpose of such negotiations, and should engage in more focused discussions on proposals by Members, including the development of a possible working definition of subsidies in services.

5. Members shall develop disciplines on domestic regulation pursuant to the mandate under Article VI:4 of the GATS before the end of the current round of negotiations. We call upon Members to develop text for adoption. In so doing, Members shall consider proposals and the illustrative list of possible elements for Article VI:4 disciplines.²⁵

Approaches

6. Pursuant to the principles and objectives above, we agree to intensify and expedite the request-offer negotiations, which shall remain the main method of negotiation, with a view to securing substantial commitments.

---

²⁴ As attached to the Report by the Chairman to the Trade Negotiations Committee on 28 November 2005, contained in document TN/S/23. This attachment has no legal standing.

²⁵ As attached to the Report of the Chairman of the Working Party on Domestic Regulation to the Special Session of the Council for Trade in Services on 15 November 2005, contained in document JOB(05)/280.

7. In addition to bilateral negotiations, we agree that the request-offer negotiations should also be pursued on a plurilateral basis in accordance with the principles of the GATS and the Guidelines and Procedures for the Negotiations on Trade in Services. The results of such negotiations shall be extended on an MFN basis. These negotiations would be organized in the following manner:

- (a) Any Member or group of Members may present requests or collective requests to other Members in any specific sector or mode of supply, identifying their objectives for the negotiations in that sector or mode of supply.
- (b) Members to whom such requests have been made shall consider such requests in accordance with paragraphs 2 and 4 of Article XIX of the GATS and paragraph 11 of the Guidelines and Procedures for the Negotiations on Trade in Services.
- (c) Plurilateral negotiations should be organised with a view to facilitating the participation of all Members, taking into account the limited capacity of developing countries and smaller delegations to participate in such negotiations.

8. Due consideration shall be given to proposals on trade-related concerns of small economies.

9. Members, in the course of negotiations, shall develop methods for the full and effective implementation of the LDC Modalities, including expeditiously:

- (a) Developing appropriate mechanisms for according special priority including to sectors and modes of supply of interest to LDCs in accordance with Article IV:3 of the GATS and paragraph 7 of the LDC Modalities.
- (b) Undertaking commitments, to the extent possible, in such sectors and modes of supply identified, or to be identified, by LDCs that represent priority in their development policies in accordance with paragraphs 6 and 9 of the LDC Modalities.
- (c) Assisting LDCs to enable them to identify sectors and modes of supply that represent development priorities.
- (d) Providing targeted and effective technical assistance and capacity building for LDCs in accordance with the LDC Modalities, particularly paragraphs 8 and 12.
- (e) Developing a reporting mechanism to facilitate the review requirement in paragraph 13 of the LDC Modalities.

10. Targeted technical assistance should be provided through, *inter alia*, the WTO Secretariat, with a view to enabling developing and least-developed countries to participate effectively in the negotiations. In particular and in accordance with paragraph 51 on Technical Cooperation of this Declaration, targeted technical assistance should be given to all developing countries allowing them to fully engage in the negotiation. In addition, such assistance should be provided on, *inter alia*, compiling and analyzing statistical data on trade in services, assessing interests in and gains from services trade, building regulatory capacity, particularly on those services sectors where liberalization is being undertaken by developing countries.

Timelines

11. Recognizing that an effective timeline is necessary in order to achieve a successful conclusion of the negotiations, we agree that the negotiations shall adhere to the following dates:

- (a) Any outstanding initial offers shall be submitted as soon as possible.
- (b) Groups of Members presenting plurilateral requests to other Members should submit such requests by 28 February 2006 or as soon as possible thereafter.
- (c) A second round of revised offers shall be submitted by 31 July 2006.
- (d) Final draft schedules of commitments shall be submitted by 31 October 2006.
- (e) Members shall strive to complete the requirements in 9(a) before the date in 11(c).

Review of Progress

12. The Special Session of the Council for Trade in Services shall review progress in the negotiations and monitor the implementation of the Objectives, Approaches and Timelines set out in this Annex.

Annex D

Rules

I. Anti-Dumping and Subsidies and Countervailing Measures including Fisheries Subsidies

We:

1. *acknowledge* that the achievement of substantial results on all aspects of the Rules mandate, in the form of amendments to the Anti-Dumping (AD) and Subsidies and Countervailing Measures (SCM) Agreements, is important to the development of the rules-based multilateral trading system and to the overall balance of results in the DDA;
2. *aim* to achieve in the negotiations on Rules further improvements, in particular, to the transparency, predictability and clarity of the relevant disciplines, to the benefit of all Members, including in particular developing and least-developed Members. In this respect, the development dimension of the negotiations must be addressed as an integral part of any outcome;
3. *call on* Participants, in considering possible clarifications and improvements in the area of anti-dumping, to take into account, *inter alia*, (a) the need to avoid the unwarranted use of anti-dumping measures, while preserving the basic concepts, principles and effectiveness of the instrument and its objectives where such measures are warranted; and (b) the desirability of limiting the costs and complexity of proceedings for interested parties and the investigating authorities alike, while strengthening the due process, transparency and predictability of such proceedings and measures;
4. *consider* that negotiations on anti-dumping should, as appropriate, clarify and improve the rules regarding, *inter alia*, (a) determinations of dumping, injury and causation, and the application of measures; (b) procedures governing the initiation, conduct and completion of antidumping investigations, including with a view to strengthening due process and enhancing transparency; and (c) the level, scope and duration of measures, including duty assessment, interim and new shipper reviews, sunset, and anti-circumvention proceedings;
5. *recognize* that negotiations on anti-dumping have intensified and deepened, that Participants are showing a high level of constructive engagement, and that the process of rigorous discussion of the issues based on specific textual proposals for amendment to the AD Agreement has been productive and is a necessary step in achieving the substantial results to which Ministers are committed;
6. *note* that, in the negotiations on anti-dumping, the Negotiating Group on Rules has been discussing in detail proposals on such issues as determinations of injury/causation, the lesser duty rule, public interest, transparency and due process, interim reviews, sunset, duty assessment, circumvention, the use of facts available, limited examination and all others rates, dispute settlement, the definition of dumped imports, affiliated parties, product under consideration, and the initiation and completion of investigations, and that this process of discussing proposals before the Group or yet to be submitted will continue after Hongkong;
7. *note*, in respect of subsidies and countervailing measures, that while proposals for amendments to the SCM Agreement have been submitted on a number of issues, including the definition of a subsidy, specificity, prohibited subsidies, serious prejudice, export credits and guarantees, and the allocation of benefit, there is a need to deepen the analysis on the basis of specific textual proposals in order to ensure a balanced outcome in all areas of the Group's mandate;
8. *note* the desirability of applying to both anti-dumping and countervailing measures any clarifications and improvements which are relevant and appropriate to both instruments;

9. *recall* our commitment at Doha to enhancing the mutual supportiveness of trade and environment, *note* that there is broad agreement that the Group should strengthen disciplines on subsidies in the fisheries sector, including through the prohibition of certain forms of fisheries subsidies that contribute to overcapacity and over-fishing, and *call on* Participants promptly to undertake further detailed work to, *inter alia*, establish the nature and extent of those disciplines, including transparency and enforceability. Appropriate and effective special and differential treatment for developing and least-developed Members should be an integral part of the fisheries subsidies negotiations, taking into account the importance of this sector to development priorities, poverty reduction, and livelihood and food security concerns;
10. *direct* the Group to intensify and accelerate the negotiating process in all areas of its mandate, on the basis of detailed textual proposals before the Group or yet to be submitted, and complete the process of analysing proposals by Participants on the AD and SCM Agreements as soon as possible;
11. *mandate* the Chairman to prepare, early enough to assure a timely outcome within the context of the 2006 end date for the Doha Development Agenda and taking account of progress in other areas of the negotiations, consolidated texts of the AD and SCM Agreements that shall be the basis for the final stage of the negotiations.

II. Regional Trade Agreements

1. We welcome the progress in negotiations to clarify and improve the WTO's disciplines and procedures on regional trade agreements (RTAs). Such agreements, which can foster trade liberalization and promote development, have become an important element in the trade policies of virtually all Members. Transparency of RTAs is thus of systemic interest as are disciplines that ensure the complementarity of RTAs with the WTO.

2. We commend the progress in defining the elements of a transparency mechanism for RTAs, aimed, in particular, at improving existing WTO procedures for gathering factual information on RTAs, without prejudice to the rights and obligations of Members. We instruct the Negotiating Group on Rules to intensify its efforts to resolve outstanding issues, with a view to a provisional decision on RTA transparency by 30 April 2006.

3. We also note with appreciation the work of the Negotiating Group on Rules on WTO's disciplines governing RTAs, including *inter alia* on the "substantially all the trade" requirement, the length of RTA transition periods and RTA developmental aspects. We instruct the Group to intensify negotiations, based on text proposals as soon as possible after the Sixth Ministerial Conference, so as to arrive at appropriate outcomes by end 2006.

Annex E

Trade Facilitation

Report by the Negotiating Group on Trade Facilitation to the TNC

1. Since its establishment on 12 October 2004, the Negotiating Group on Trade Facilitation met eleven times to carry out work under the mandate contained in Annex D of the Decision adopted by the General Council on 1 August 2004. The negotiations are benefiting from the fact that the mandate allows for the central development dimension of the Doha negotiations to be addressed directly through the widely acknowledged benefits of trade facilitation reforms for all WTO Members, the enhancement of trade facilitation capacity in developing countries and LDCs, and provisions on special and differential treatment (S&DT) that provide flexibility. Based on the Group's Work Plan (TN/TF/1), Members contributed to the agreed agenda of the Group, tabling 60 written submissions sponsored by more than 100 delegations. Members appreciate the transparent and inclusive manner in which the negotiations are being conducted.

2. Good progress has been made in all areas covered by the mandate, through both verbal and written contributions by Members. A considerable part of the Negotiating Group's meetings has been spent on addressing the negotiating objective of improving and clarifying relevant aspects of GATT Articles V, VIII and X, on which about 40 written submissions²⁶ have been tabled by Members representing the full spectrum of the WTO's Membership. Through discussions on these submissions and related questions and answers (JOB(05)/222), Members have advanced their understanding of the measures in question and are working towards common ground on many aspects of this part of the negotiating mandate. Many of these submissions also covered the negotiating objective of enhancing technical assistance and support for capacity building on trade facilitation, as well as the practical application of the principle of S&DT. The Group also discussed other valuable submissions dedicated to these issues.²⁷ Advances have also been made on the objective of arriving at provisions for effective cooperation between customs or any other appropriate authorities on trade facilitation and customs compliance issues, where two written proposals have been discussed.²⁸ Members have also made valuable contributions on the identification of trade facilitation needs and priorities, development aspects, cost implications and inter-agency cooperation.²⁹

3. Valuable input has been provided by a number of Members in the form of national experience papers³⁰ describing national trade facilitation reform processes. In appreciation of the value to developing countries and LDCs of this aspect of the negotiations, the Negotiating Group recommends that Members be encouraged to continue this information sharing exercise.

4. Building on the progress made in the negotiations so far, and with a view to developing a set of multilateral commitments on all elements of the mandate, the Negotiating Group recommends that it continue to intensify its negotiations on the basis of Members' proposals, as reflected currently in document TN/TF/W/43/Rev.4, and any new proposals to be presented. Without prejudice to individual Member's positions on individual proposals, a list of (I) proposed measures to improve and clarify GATT Articles V, VIII and X; (II) proposed provisions for effective cooperation between customs and other authorities on trade facilitation and customs compliance; and, (III) cross-cutting submissions; is provided below to facilitate further negotiations. In carrying out this work and in tabling further proposals, Members should be mindful of the overall deadline for finishing the

---

²⁶ TN/TF/W/6-W/15, W/17-W/26, W/28, W/30-W/32, W/34-36, W/38-W/40, W/42, W/44-W/49, W/53, W/55, W/58, W/60-W/62, W/64-W/67, W/69, W/70.

²⁷ TN/TF/W/33, W/41, W/56, W/63, W/73 and W/74.

²⁸ TN/TF/W/57 and W/68.

²⁹ TN/TF/W/29, W/33, W/41, W/62 and W/63.

³⁰ TN/TF/W/48, W/50, W/53, W/55, W/58, W/60, W/61, W/65, W/69 and W/75.

negotiations and the resulting need to move into focussed drafting mode early enough after the Sixth Ministerial Conference so as to allow for a timely conclusion of text-based negotiations on all aspects of the mandate.

5. Work needs to continue and broaden on the process of identifying individual Member's trade facilitation needs and priorities, and the cost implications of possible measures. The Negotiating Group recommends that relevant international organizations be invited to continue to assist Members in this process, recognizing the important contributions being made by them already, and be encouraged to continue and intensify their work more generally in support of the negotiations.

6. In light of the vital importance of technical assistance and capacity building to allow developing countries and LDCs to fully participate in and benefit from the negotiations, the Negotiating Group recommends that the commitments in Annex D's mandate in this area be reaffirmed, reinforced and made operational in a timely manner. To bring the negotiations to a successful conclusion, special attention needs to be paid to support for technical assistance and capacity building that will allow developing countries and LDCs to participate effectively in the negotiations, and to technical assistance and capacity building to implement the results of the negotiations that is precise, effective and operational, and reflects the trade facilitation needs and priorities of developing countries and LDCs. Recognizing the valuable assistance already being provided in this area, the Negotiating Group recommends that Members, in particular developed ones, continue to intensify their support in a comprehensive manner and on a long-term and sustainable basis, backed by secure funding.

7. The Negotiating Group also recommends that it deepen and intensify its negotiations on the issue of S&DT, with a view to arriving at S&DT provisions that are precise, effective and operational and that allow for necessary flexibility in implementing the results of the negotiations. Reaffirming the linkages among the elements of Annex D, the Negotiating Group recommends that further negotiations on S&DT build on input presented by Members in the context of measures related to GATT Articles V, VIII and X and in their proposals of a cross-cutting nature on S&DT.

I. PROPOSED MEASURES TO IMPROVE AND CLARIFY GATT ARTICLES V, VIII AND X

A. PUBLICATION AND AVAILABILITY OF INFORMATION

- Publication of Trade Regulations
- Publication of Penalty Provisions
- Internet Publication
  - (a) of elements set out in Article X of GATT 1994
  - (b) of specified information setting forth procedural sequence and other requirements for importing goods
- Notification of Trade Regulations
- Establishment of Enquiry Points/SNFP/Information Centres
- Other Measures to Enhance the Availability of Information

B. TIME PERIODS BETWEEN PUBLICATION AND IMPLEMENTATION

- Interval between Publication and Entry into Force

C. CONSULTATION AND COMMENTS ON NEW AND AMENDED RULES

- Prior Consultation and Commenting on New and Amended Rules
- Information on Policy Objectives Sought

- D. ADVANCE RULINGS
  - Provision of Advance Rulings
- E. APPEAL PROCEDURES
  - Right of Appeal
  - Release of Goods in Event of Appeal
- F. OTHER MEASURES TO ENHANCE IMPARTIALITY AND NON-DISCRIMINATION
  - Uniform Administration of Trade Regulations
  - Maintenance and Reinforcement of Integrity and Ethical Conduct Among Officials
    - (a) Establishment of a Code of Conduct
    - (b) Computerized System to Reduce/Eliminate Discretion
    - (c) System of Penalties
    - (d) Technical Assistance to Create/Build up Capacities to Prevent and Control Customs Offences
    - (e) Appointment of Staff for Education and Training
    - (f) Coordination and Control Mechanisms
- G. FEES AND CHARGES CONNECTED WITH IMPORTATION AND EXPORTATION
  - General Disciplines on Fees and Charges Imposed on or in Connection with Importation and Exportation
    - (a) Specific Parameters for Fees/Charges
    - (b) Publication/Notification of Fees/Charges
    - (c) Prohibition of Collection of Unpublished Fees and Charges
    - (d) Periodic Review of Fees/Charges
    - (e) Automated Payment
    - (f) Reduction/Minimization of the Number and Diversity of Fees/Charges
- H. FORMALITIES CONNECTED WITH IMPORTATION AND EXPORTATION
  - Disciplines on Formalities/Procedures and Data/Documentation Requirements Connected with Importation and Exportation
    - (a) Non-discrimination
    - (b) Periodic Review of Formalities and Requirements
    - (c) Reduction/Limitation of Formalities and Documentation Requirements
    - (d) Use of International Standards
    - (e) Uniform Customs Code
    - (f) Acceptance of Commercially Available Information and of Copies
    - (g) Automation
    - (h) Single Window/One-time Submission
    - (i) Elimination of Pre-Shipment Inspection
    - (j) Phasing out Mandatory Use of Customs Brokers
- I. CONSULARIZATION
  - Prohibition of Consular Transaction Requirement
- J. BORDER AGENCY COOPERATION
  - Coordination of Activities and Requirement of all Border Agencies

K. RELEASE AND CLEARANCE OF GOODS

- Expedited/Simplified Release and Clearance of Goods
  - (a) Pre-arrival Clearance
  - (b) Expedited Procedures for Express Shipments
  - (c) Risk Management /Analysis, Authorized Traders
  - (d) Post-Clearance Audit
  - (e) Separating Release from Clearance Procedures
  - (f) Other Measures to Simplify Customs Release and Clearance
- Establishment and Publication of Average Release and Clearance Times

L. TARIFF CLASSIFICATION

- Objective Criteria for Tariff Classification

M. MATTERS RELATED TO GOODS TRANSIT

- Strengthened Non-discrimination
- Disciplines on Fees and Charges
  - (a) Publication of Fees and Charges and Prohibition of Unpublished ones
  - (b) Periodic Review of Fees and Charges
  - (c) More effective Disciplines on Charges for Transit
  - (d) Periodic Exchange Between Neighbouring Authorities
- Disciplines on Transit Formalities and Documentation Requirements
  - (a) Periodic Review
  - (b) Reduction/Simplification
  - (c) Harmonization/Standardization
  - (d) Promotion of Regional Transit Arrangements
  - (e) Simplified and Preferential Clearance for Certain Goods
  - (f) Limitation of Inspections and Controls
  - (g) Sealing
  - (h) Cooperation and Coordination on Document Requirements
  - (i) Monitoring
  - (j) Bonded Transport Regime/Guarantees
- Improved Coordination and Cooperation
  - (a) Amongst Authorities
  - (b) Between Authorities and the Private Sector
- Operationalization and Clarification of Terms

II. PROPOSED PROVISIONS FOR EFFECTIVE COOPERATION BETWEEN CUSTOMS AND OTHER AUTHORITIES ON TRADE FACILITATION AND CUSTOMS COMPLIANCE

- Multilateral Mechanism for the Exchange and Handling of Information

III. CROSS-CUTTING SUBMISSIONS

1. Needs and Priorities Identification

- General tool to assess needs and priorities and current levels of trade facilitation
- Take result of assessment as one basis for establishing trade facilitation rules, arranging S&D treatment and providing technical assistance and capacity building support

2. Technical Assistance and Capacity Building

- Technical Assistance and Capacity Building in the Course of the Negotiations
  - o Identification of Needs and Priorities
  - o Compilation of Needs and Priorities of Individual Members
  - o Support for Clarification and Educative Process Including Training

- Technical Assistance and Capacity Building Beyond the Negotiations Phase
  - o Implementation of the Outcome
  - o Coordination Mechanisms for Implementing Needs and Priorities as well as Commitments

3. Multiple-Areas

- Identification of Trade Facilitation Needs and Priorities of Members
- Cost Assessment
- Inter-Agency Cooperation
- Links and Inter-relationship between the Elements of Annex D
- Inventory of Trade Facilitation Measures
- Assessment of the Current Situation
- Timing and Sequencing of Measures

Annex F

Special and Differential Treatment

LDC Agreement-specific Proposals

23) Understanding in Respect of Waivers of Obligations under the GATT 1994

(i) We agree that requests for waivers by least-developed country Members under Article IX of the WTO Agreement and the Understanding in respect of Waivers of Obligations under the GATT 1994 shall be given positive consideration and a decision taken within 60 days.

(ii) When considering requests for waivers by other Members exclusively in favour of least-developed country Members, we agree that a decision shall be taken within 60 days, or in exceptional circumstances as expeditiously as possible thereafter, without prejudice to the rights of other Members.

36) Decision on Measures in Favour of Least-Developed Countries

We agree that developed-country Members shall, and developing-country Members declaring themselves in a position to do so should:

- (a) (i) Provide duty-free and quota-free market access on a lasting basis, for all products originating from all LDCs by 2008 or no later than the start of the implementation period in a manner that ensures stability, security and predictability.
  - (ii) Members facing difficulties at this time to provide market access as set out above shall provide duty-free and quota-free market access for at least 97 per cent of products originating from LDCs, defined at the tariff line level, by 2008 or no later than the start of the implementation period. In addition, these Members shall take steps to progressively achieve compliance with the obligations set out above, taking into account the impact on other developing countries at similar levels of development, and, as appropriate, by incrementally building on the initial list of covered products.
  - (iii) Developing-country Members shall be permitted to phase in their commitments and shall enjoy appropriate flexibility in coverage.
- (b) Ensure that preferential rules of origin applicable to imports from LDCs are transparent and simple, and contribute to facilitating market access.

Members shall notify the implementation of the schemes adopted under this decision every year to the Committee on Trade and Development. The Committee on Trade and Development shall annually review the steps taken to provide duty-free and quota-free market access to the LDCs and report to the General Council for appropriate action.

We urge all donors and relevant international institutions to increase financial and technical support aimed at the diversification of LDC economies, while providing additional financial and technical assistance through appropriate delivery mechanisms to meet their implementation obligations, including fulfilling SPS and TBT requirements, and to assist them in managing their adjustment processes, including those necessary to face the results of MFN multilateral trade liberalisation.

38) Decision on Measures in Favour of Least-Developed Countries

It is reaffirmed that least-developed country Members will only be required to undertake commitments and concessions to the extent consistent with their individual development, financial or trade needs, or their administrative and institutional capacities.

Within the context of coherence arrangements with other international institutions, we urge donors, multilateral agencies and international financial institutions to coordinate their work to ensure that LDCs are not subjected to conditionalities on loans, grants and official development assistance that are inconsistent with their rights and obligations under the WTO Agreements.

84) Agreement on Trade-Related Investment Measures

LDCs shall be allowed to maintain on a temporary basis existing measures that deviate from their obligations under the TRIMs Agreement. For this purpose, LDCs shall notify the Council for Trade in Goods (CTG) of such measures within two years, starting 30 days after the date of this declaration. LDCs will be allowed to maintain these existing measures until the end of a new transition period, lasting seven years. This transition period may be extended by the CTG under the existing procedures set out in the TRIMs Agreement, taking into account the individual financial, trade, and development needs of the Member in question.

LDCs shall also be allowed to introduce new measures that deviate from their obligations under the TRIMs Agreement. These new TRIMs shall be notified to the CTG no later than six months after their adoption. The CTG shall give positive consideration to such notifications, taking into account the individual financial, trade, and development needs of the Member in question. The duration of these measures will not exceed five years, renewable subject to review and decision by the CTG.

Any measures incompatible with the TRIMs Agreement and adopted under this decision shall be phased out by year 2020.

88) Decision on Measures in Favour of Least-Developed Countries-Paragraph 1

Least-developed country Members, whilst reaffirming their commitment to the fundamental principles of the WTO and relevant provisions of GATT 1994, and while complying with the general rules set out in the aforesaid instruments, will only be required to undertake commitments and concessions to the extent consistent with their individual development, financial and trade needs, and their administrative and institutional capabilities. Should a least-developed country Member find that it is not in a position to comply with a specific obligation or commitment on these grounds, it shall bring the matter to the attention of the General Council for examination and appropriate action.

We agree that the implementation by LDCs of their obligations or commitments will require further technical and financial support directly related to the nature and scope of such obligations or commitments, and direct the WTO to coordinate its efforts with donors and relevant agencies to significantly increase aid for trade-related technical assistance and capacity building.

Læs mere om WTO-forhandlingerne

På Udenrigsministeriets hjemmeside om WTO og Doha-runden www.wto-runden.dk findes blandt andet en gennemgang af status i forhandlingerne, nyheder samt baggrundsmateriale. Siden kan også findes på Udenrigsministeriets hjemmeside www.um.dk under *handelspolitik*.

**DANMARKS EKSPORTRÅD
UDENRIGSMINISTERIET**

Asiatisk Plads 2
1448 København K
Tlf 33 92 00 00
Fax 32 54 05 33
Email um@um.dk
www.um.dk